

SEANCE DU JEUDI 7 JUIN 1979
VERGADERING VAN DONDERDAG 7 JUNI 1979ASSEMBLEE
VOLTALLIGE VERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 533.

DECES D'UN ANCIEN SENATEUR :

Page 533.

INTEPELLATION (Demande) :

Page 533.

M. Lagneau au ministre des Communications sur « l'électrification de la ligne de chemin de fer Saint-Ghislain-Quévrain ».

PROPOSITIONS (Prise en considération) :

Pages 534 et 576.

ORDRE DES TRAVAUX :

1. Page 534.

2. Page 565.

PROJETS DE LOI (Vote des articles) :

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1979.

Orateur : M. De Bondt, p. 534.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1978, p. 536.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1979, p. 537.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1978, p. 541.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1979, p. 542.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1978.

Orateurs : M. J. Humblet, M. Hoyaux, ministre de l'Education nationale, p. 545.

Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1979
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1979

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 533.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR :

Bladzijde 533.

INTERPELLATIE (Verzoek) :

Bladzijde 533.

De heer Lagneau tot de minister van Verkeerswezen over « de electrificatie van de spoorlijn Saint-Ghislain-Quévrain ».

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming) :

Bladzijden 534 en 576.

REGLING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

1. Bladzijde 534.

2. Bladzijde 565.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming over de artikelen) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1979.

Spreker : de heer De Bondt, blz. 534.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1978, blz. 536.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979, blz. 537.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, blz. 541.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979, blz. 542.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978.

Sprekers : de heer J. Humblet, de heer Hoyaux, minister van Nationale Opvoeding, blz. 545.

PROJETS DE LOI (Vote) :

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1979, p. 549.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1979, p. 549.

Projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1979, p. 549.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1978, p. 550.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1978, p. 550.

Projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1978, p. 550.

Projet de loi portant approbation de la convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages, faite à Strasbourg le 10 mars 1976, p. 550.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

1. Accord européen sur l'échange de réactifs pour la détermination des groupes tissulaires, et protocole avec annexe, faits à Strasbourg le 17 septembre 1974;
2. Protocole additionnel à cet accord, fait à Strasbourg le 24 juin 1976, p. 550.

Projet de loi portant approbation de la convention entre le royaume de Belgique et la république de Corée tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et du protocole, signés à Bruxelles le 29 août 1977, p. 550.

Projet de loi portant approbation de la convention entre le royaume de Belgique et la république des Philippines tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et du protocole, signés à Manille le 2 octobre 1976, p. 550.

Projet de loi portant approbation de l'accord relatif aux transports internationaux de denrées périssables et aux engins spéciaux à utiliser pour ces transports (ATP), et des annexes, faits à Genève le 1er septembre 1970, p. 550.

PROPOSITION DE RESOLUTION (Vote) :

Proposition de résolution relative aux exécutions politiques dans plusieurs pays du monde, p. 551.

PROJETS DE LOI (Suite de la discussion) :

Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1978.

Discussion générale (Suite). — *Orateurs* : M. Vandenaabeele, rapporteur, Mme Mayence-Goossens, MM. D'Haeyer, Neuray, Carpels, E. Guillaume, Kevers, Kuylen, Moureaux, Egelsemeers, Coppens, M. Eyskens, ministre de la Coopération au Développement, p. 551.

QUESTION ORALE DE MME MATHIEU-MOHIN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « L'AFFICHAGE DES SEULS CANDIDATS NEERLANDOPHONES AUX ELECTIONS EUROPEENNES, DANS LA SALLE D'ATTENTE DU JUGE DE PAIX DE VILVORDE » :

Orateurs : Mme Mathieu-Mohin, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 566.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1979, blz. 549.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979, blz. 549.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979, blz. 549.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1978, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Europese overeenkomst inzake de bescherming van dieren in veehouderijen, opgemaakt te Straatsburg op 10 maart 1976, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Europese overeenkomst inzake de uitwisseling van reagentia voor weefseltypering, en protocol met bijlage, gedaan te Straatsburg op 17 september 1974;
2. Aanvullend protocol bij deze overeenkomst, gedaan te Straatsburg op 24 juni 1976, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek Korea tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Brussel op 29 augustus 1977, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en de republiek van de Filippijnen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontduiken van belasting met betrekking tot belasting naar het inkomen, en van het protocol, ondertekend te Manilla op 2 oktober 1976, blz. 550.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake het internationaal vervoer van aan bederf onderhevige levensmiddelen en het gebruik van speciale vervoermiddelen bij dit vervoer (ATP), en van de bijlagen, opgemaakt te Genève op 1 september 1970, blz. 550.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Stemming) :

Voorstel van resolutie betreffende de politieke terechtstellingen in verschillende landen van de wereld, blz. 551.

ONTWERPEN VAN WET (Voortzetting van de bespreking) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1978.

Algemene bespreking (Voortzetting). — *Sprekers* : de heer Vandenaabeele, verslaggever, Mevr. Mayence-Goossens, de heren D'Haeyer, Neuray, Carpels, E. Guillaume, Kevers, Kuylen, Moureaux, Egelsemeers, Coppens, de heer Eyskens, minister van Ontwikkelingssamenwerking, blz. 551.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVR. MATHIEU-MOHIN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE UITSLUITENDE AANPLAKKING VAN DE NEDERLANDSTALIGE KANDIDATEN VOOR DE EUROPESE VERKIEZINGEN IN DE WACHTZAAL VAN DE VREDERECHTER TE VILVORDE » :

Sprekers : Mevr. Mathieu-Mohin, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 566.

INTERPELLATIONS (Discussion) :

Interpellation de M. Vandezande au ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur « l'interview de M. Happart à la RTBF, les faits qui l'ont précédée et la responsabilité du gouvernement ».

Orateurs : M. Vandezande, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 566.

Interpellation de M. M. Toussaint au Premier ministre, au ministre de la Justice et au ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur « les récents incidents dans les et à propos des Fourons, la remise au Roi de supplique ou de lettre, l'évolution du problème fouronnais depuis 1962 et l'attitude actuelle du gouvernement en la matière ».

Orateurs : MM. M. Toussaint, Mesotten, Lepaffe, Jorissen, de Wasseige, Rik Vandekerckhove, De Bondt, M. Gramme, ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles, p. 569.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 576.

M. De Seranno :

- a) Proposition de loi modifiant la loi du 15 mars 1954 relative aux pensions de dédommagement des victimes civiles de la guerre 1940-1945 et de leurs ayants droit;
- b) Proposition de loi organique de l'aménagement rural.

PROPOSITION DE MODIFICATION DU REGLEMENT (Dépôt) :

Page 576.

M. R. Gillet. — Proposition de modification du règlement du Sénat afin de limiter la durée des discussions générales.

INTERPELLATIES (Bespreking) :

Interpellatie van de heer Vandezande tot de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over « het interview van de heer Happart voor de RTBF, de feiten die daaraan vooraf zijn gegaan en de verantwoordelijkheid van de regering ».

Sprekers : de heer Vandezande, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 566.

Interpellatie van de heer M. Toussaint tot de Eerste minister, tot de minister van Justitie en tot de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over « de jongste incidenten in en met betrekking tot de Voer, de overhandiging aan de Koning van smeekschriften of brieven, de ontwikkeling van het Voer-probleem sinds 1962 en de tegenwoordige houding van de regering ten opzichte van de Voer ».

Sprekers : de heren M. Toussaint, Mesotten, Lepaffe, Jorissen, de Wasseige, Rik Vandekerckhove, De Bondt, de heer Gramme, minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 569.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 576.

De heer De Seranno :

- a) Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstellpensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden;
- b) Voorstel van organieke wet op de landinrichting.

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT (Indiening) :

Bladzijde 576.

De heer R. Gillet. — Voorstel tot wijziging van het reglement van de Senaat om de duur van de algemene besprekingen te beperken.

PRESIDENCE DE M. ROBERT VANDEKERCKHOVE, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER ROBERT VANDEKERCKHOVE, VOORZITTER

MM. Bogaerts et Mesotten, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Bogaerts en Mesotten, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 heures.

De vergadering wordt geopend te 15 uur.

CONGES — VERLOF

MM. Bataille, Descamps et Gerits, retenus par des obligations professionnelles; Lacroix, pour raisons de santé; Férir, à l'étranger, demandent de les excuser de ne pouvoir assister à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering : de heren Bataille, Descamps en Gerits, wegens beroepspligten; Lacroix, wegens gezondheidsredenen; Férir, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR

DECES D'UN ANCIEN SÉNATEUR

M. le Président. — Le Sénat a appris avec un vif regret la mort de M. Léon Hardy, ancien sénateur coopté.

De Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van de heer Leon Hardy, gewezen gecoöpteerd senator.

Votre président adresse les condoléances de l'assemblée à la famille de notre regretté ancien collègue.

Uw voorzitter betuigt aan de familie van ons betreurd gewezen medelid het rouwbeklag van de vergadering.

INTERPELLATION — INTERPELLATIE

Demande — Verzoek

M. le Président. — M. Lagneau désire interpellier le ministre des Communications sur « l'électrification de la ligne de chemin de fer Saint-Ghislain-Quévrain ».

De heer Lagneau wenst de minister van Verkeerswezen te interpellieren over « de electrificatie van de spoorlijn Saint-Ghislain-Quévrain ».

Cette interpellation sera jointe au budget des Communications.

Deze interpellatie zal bij de begroting van Verkeerswezen worden gevoegd.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

U hebt de lijst van de verschillende in overweging te nemen voorstellen ontvangen, met opgave van de commissies waarnaar het bureau voornemens is ze te verwijzen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

Ik verzoek de leden, die opmerkingen mochten hebben, mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen in overweging genomen zijn en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestion divergente, je considérerai les propositions comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en Heren, in verband met de regeling van de werkzaamheden van hedenmiddag wens ik u het volgende mee te delen.

In strijd met wat wij gisteren hadden voorzien, zal het niet mogelijk zijn onmiddellijk de bespreking van de kredieten « Buitenlandse Handel » aan te vatten.

Mesdames, Messieurs, je vous propose de commencer nos travaux par l'examen et le vote des articles des budgets de l'Education nationale et de passer ensuite au vote de l'ensemble des projets terminés et à la discussion des données budgétaires relatives aux crédits « Coopération au Développement ». (*Assentiment.*)

Il en sera donc ainsi.

Na afloop hiervan zijn dan de twee op de agenda ingeschreven interpellaties aan de orde.

Mocht er nog tijd overblijven, wat niet waarschijnlijk is, dan zouden wij beginnen met de algemene bespreking van de kredieten « Buitenlandse Handel ». Normalerwijs zal die beraadslaging echter worden verwezen naar de vergadering van de volgende week dinsdag, zo de vergadering hiermee instemt. (*Instemming.*)

De vergadering van hedenmiddag zal waarschijnlijk moeten worden verlengd.

Is daartegen geen bezwaar?

N'y a-t-il pas d'opposition?

Il en est ainsi décidé.

Dan is aldus beslist.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — La discussion générale relative aux budgets de l'Education nationale ayant été close au cours de la séance du jeudi 31 mai, nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet betreffende de begrotingen van Nationale Opvoeding.

Nous abordons tout d'abord l'examen des articles du projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de 1979.

Wij gaan eerst over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor 1979.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents n° 5-XIX-3, 1 et 2 du Sénat, session 1978-1979.*)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie gedrukte stukken nrs. 5-XIX-3, 1 en 2 van de Senaat, zitting 1978-1979.*)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

Crédits pour les dépenses courantes (titre I) et pour les dépenses de capital (titre II)

Article 1er. Il est ouvert pour les dépenses de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — afférentes à l'année budgétaire 1979 des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

		Crédits dissociés		
		Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I				
Dépenses courantes	. . .	2 529,6	—	—
TITRE II				
Dépenses de capital	. . .	14 151,0	264,6	264,6
Totaux	. . .	16 680,6	264,6	264,6

Ces crédits sont énumérés aux titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I) en de kapitaaluitgaven (titel II)

Artikel 1. Voor de uitgaven van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

		Gesplitste kredieten		
		Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnancings-kredieten
TITEL I				
Lopende uitgaven	. . .	2 529,6	—	—
TITEL II				
Kapitaaluitgaven	. . .	14 151,0	264,6	264,6
Totaal	. . .	16 680,6	264,6	264,6

Deze kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, mijn uiteenzetting gaat niet over personen en is evenmin gericht tegen personen.

De ministers Hoyaux en Ramaekers zijn mij goed bekend. Ik heb met hen in de voorgaande regeringen langdurige en prettige contacten gehad en de heer Ramaekers heb ik hier in de Senaat in verschillende rollen ontmoet sedert ons beider verblijf in deze Hoge Vergadering.

Mijn korte uiteenzetting kan maar worden begrepen indien de basisopvatting met betrekking tot het onderwijsbeleid in België, waarvan ik uitga, niet foutief is.

Ik meen dat voor een goed onderwijsbeleid in België het Rijk een omvangrijke en wezenlijke taak te vervullen heeft, een taak die wordt ontplooid op basis van een algemeen beginsel waarbij de vrije schoolkeuze van de ouders als een onderliggend principe wordt gesteld. In de afgelopen vijftig jaar is het onderwijsbeleid en het Schoolpact rond dit beginsel opgebouwd.

Sedert ik in 1968 senator werd, heb ik mij hoofdzakelijk geïnteresseerd voor het onderwijsbeleid. Ik ben er mij van bewust dat dit een moeilijke en technische aangelegenheid is. Namens de fractie waarin ik kon optreden en ook meestal in samenwerking met mij collega van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de heer Swaen, heb ik als christen-democraat zowel in het Parlement als daarbuiten aan elke bespreking van enig belang kunnen deelnemen en meewerken.

Nu, in 1979, heb ik over dit alles gereflecteerd en ben ik tot de spijtige vaststelling gekomen dat deze methode van beïnvloeding van het onderwijsbeleid tot een soort failliet heeft geleid.

Het is niemand ontgaan dat gedurende de jongste twintig jaar het departement van Nationale Opvoeding in belangrijke mate aan belang heeft gewonnen, niet alleen omdat de begrotingen enorm zijn toegenomen maar ook omdat het gaat over een veel groter aantal kinderen en studenten dan vijftig jaar geleden en uiteraard ook over veel meer personeelsleden, die erbij betrokken zijn. Dit wordt geïllustreerd door het samenvattend cijfer van de onderwijsbegroting, die in totaal één vierde van 's lands uitgaven uitmaakt. Al wie het onderwijsbeleid van nabij wil volgen, staat dus voor een zware opgave.

Ik stel vast dat sedert twintig jaar, de aanwezigheid van de heer Van Elslande als adjunct op het departement van Nationale Opvoeding in de jaren 60 niet meegerekend, er geen christen-democraat meer de leiding van dit departement op zich heeft genomen en zulks niettegenstaande het feitelijk gedrag van de ouders en de studenten met betrekking tot het onderwijsbeginsel dat ik zoeven heb geschetst.

Iedereen weet dat voor het voorgaande schooljaar — de cijfers komen van Nationale Opvoeding zelf — wat betreft al de sectoren van het onderwijs die vervat zijn in de zogenaamde schoolpactwetgeving, op een totaal van één miljoen 356 duizend Nederlandstalige leerlingen, er 242 duizend het rijksonderwijs, 202 duizend het officieel gesubsidieerd onderwijs en 912 duizend het vrij gesubsidieerd onderwijs volgen. Dat betekent in termen van procenten een verhouding van 18 pct. voor het rijksonderwijs en 82 pct. voor het gesubsidieerd onderwijs, verdeeld over 14 pct. officieel gesubsidieerd en 68 pct. vrij gesubsidieerd onderwijs.

Wat de Franstalige leerlingen betreft, is de verhouding ongeveer dezelfde, hoewel er zekere verschillen merkbaar zijn. Op een totaal van 945 duizend leerlingen, waren er in het voorgaande jaar 192 duizend in het rijksonderwijs, 351 duizend in het officieel gesubsidieerd onderwijs en 401 duizend in het vrij gesubsidieerd onderwijs. In procenten uitgedrukt is dat 20 pct. voor het rijksonderwijs en 80 pct. voor het gesubsidieerd onderwijs, verdeeld over 37 pct. officieel gesubsidieerd en 43 pct. vrij gesubsidieerd onderwijs.

Deze deelnamepercentage weerspiegelt de voorkeur van de burgers op basis van de onderwijsbeginselen die de grondslag vormen van onze wetgeving.

U zult dan begrijpen, Heren Ministers, geachte collega's, dat mijn verrassing groot was wanneer ik moest vaststellen dat ook bij de samenstelling van de huidige regering geen Vlaamse christen-democraat betrokken werd bij het beleid van Nationale Opvoeding.

Ik heb voldoende ervaring met betrekking tot de onderwijspolitiek om te weten dat een beleidsman die de hand van de Koning kan bewegen, de man is die de macht bezit, en die deze macht bovendien op een zo voortreffelijk mogelijke wijze tracht uit te voeren...

M. Busieu. — C'est un regret personnel ?

De heer De Bondt. — ... waarbij ongetwijfeld de stempel van de persoonlijkheid en van de opvattingen die in deze persoonlijkheid opgesloten liggen, in ruime mate mede aan bod komt. Maar het is vanuit mijn standpunt niet aanbevelenswaardig, omdat de taak die wij dan toegewezen krijgen in feite een taak is die zich beperkt tot controle, op enige wijze tot nahinken, bijpleisteren en dergelijke meer.

Overigens, de illustratie daarvan kan men vinden als men in de opeenvolgende regeringsverklaringen sedert 1968 de passussen naleest die betrekking hebben op het onderwijsbeleid. Dan ziet men dat een aantal desiderata steevast worden herhaald in deze verschillende onderwijspakketten van de regeringsverklaring. Dit wijst erop dat belangrijke bestanddelen niet tot uitvoering zijn gekomen.

Wat mij betreft, is het tijdstip of de periode van de collaboratie afgesloten. Ik geloof dat er nu een periode van medebeleid dient te komen, indien het onderwijsbeleid in België inderdaad wil steunen op een democratisch draagvlak, in acht genomen de voorkeur die zich bij de burgers voordoet met betrekking tot de verschillende door de wet gegarandeerde onderwijsvormen en onderwijsrichtingen.

Ik wens evenwel optimistisch te blijven. Dat is de beste houding die men in het leven kan aannemen. Het is wellicht niet vermetel, dacht ik, te veronderstellen dat de opmerkingen die ik hier maak, niet noodzakelijk mijn persoonlijke of individuele opmerkingen zijn. Iemand die durft door te denken op het vlak van onderwijsbeleid kan eveneens tot dezelfde vaststelling komen. Vandaar dat het mijn wens is dat de regering een aanpassing in zijn samenstelling zou aanbrengen, zodanig dat het onderwijsbeleid niet uitsluitend wordt gevoerd op de wijze waartoe de samenstelling van de regering thans de uitsluitende mogelijkheid biedt.

Indien het niet mogelijk is dat men op mijn wens ingaat, dan zal ik de begrotingen van Nationale Opvoeding niet kunnen aannemen. Nadat ik zoveel jaren voor dit dossier heb geijverd, moeten de burgers vandaag duidelijk kunnen zien dat het niet mogelijk is het onderwijsbeleid vanuit de banken van de Senaat ten gronde te beïnvloeden. Dit is een vaststelling, zonder enig waardeoordeel ten opzichte van de titularissen, omdat het onderwijsbeleid in een moderne parlementaire democratie, net zoals het beleid in andere departementen overigens, in hoge mate zoniet in uitsluitende mate, afhangt van het executief.

Als een belangrijke opiniestroom in de bevolking, die ik mede mag vertegenwoordigen, gedurende decennia van dit medebeleid wordt uitgesloten, dan is na twaalf jaar dat ik mij in de Senaat inspan om belangstelling te betonen voor het onderwijs, het ogenblik wel gekomen om dit vast te stellen. (Applaus op enkele banken van de meerderheid.)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord ?

Dan breng ik artikel 1 in stemming.

Je mets aux voix l'article premier.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — L'article 2 est ainsi rédigé :

*Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes
et aux dépenses de capital*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes :

1° Des avances de fonds d'un montant maximum de 1 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du Service belge des échanges internationaux;

2° Des avances de fonds d'un montant maximum de 5 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département;

3° Des avances de fonds d'un montant maximum de 10 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires de l'Observatoire royal, des Archives générales du royaume, de l'Institut royal des Sciences naturelles;

4° Des avances de fonds d'un montant maximum de 12 000 000 de francs peuvent être consenties au comptable extraordinaire du Musée royal de l'Afrique centrale;

5° Des avances de fonds d'un montant maximum de 20 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires de la Bibliothèque royale et de l'Institut royal météorologique.

*Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven
en de kapitaaluitgaven*

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof :

1° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 1 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van de Belgische Internationale Ruildienst;

2° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 5 000 000 frank aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement worden verleend;

3° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 10 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van de Koninklijke Sterrenwacht, het Algemeen Rijksarchief, het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen;

4° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 12 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtige van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika;

5° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 20 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van de Koninklijke Bibliotheek en het Koninklijk Meteorologisch Instituut.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, les avances de fonds peuvent servir à payer les rémunérations, les allocations et indemnités de toutes espèces en faveur du personnel rétribué par l'Etat, ainsi que les créances résultant de marchés n'excédant pas 50 000 francs.

En outre, elles peuvent servir à payer, quel qu'en soit le montant, les créances de marchés conclus par les établissements de l'Etat pour des achats de publications, livres et objets d'art visant exclusivement à enrichir les collections nationales, et dont les fournisseurs subordonnent l'acceptation de la commande au versement d'avances.

Art. 3. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen de geldvoorschotten gebruikt worden voor de uitkering van de bezoldigingen, de toelagen en vergoedingen van alle aard ten gunste van het personeel bezoldigd door de Staat, evenals voor de betaling van de schuldverdringen voortvloeiend uit overeenkomsten die 50 000 frank niet overschrijden.

Ze mogen ook gebruikt worden voor de betaling van schuldverdringen — hoe groot deze ook zijn — die voortvloeien uit overeenkomsten welke door de Rijksinrichtingen gesloten worden voor de aankoop van kunstpublicaties, -boeken en -voorwerpen die enkel tot doel hebben de nationale verzamelingen te verrijken en waarvan de bestelling enkel door de leveranciers aanvaard wordt bij betaling van voorschotten.

— Adopté.

Aangenomen.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 4. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, le comptable extraordinaire de l'Administration de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique est autorisé à payer, au moyen de fonds avancés, les bourses de voyages et les prix en espèces octroyés aux lauréats des concours universitaires. En outre, il est autorisé à payer, de la même manière, les frais de voyage des personnes qui viennent de l'étranger ou qui s'y rendent.

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 4. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof wordt de buitengewone rekenplichtige van het Bestuur van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek ertoe gemachtigd, door middel van geldvoorschotten, de reisbeurzen en de geldprijzen uit te betalen die verleend worden aan de laureaten van de universitaire wedstrijden. Hij wordt er bovendien toe gemachtigd op dezelfde wijze, de reiskosten te betalen van de personen die uit het buitenland komen of zich naar het buitenland begeven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Les indemnités pour frais funéraires ainsi que les indemnités de naissance peuvent être liquidées de la même manière que les rémunérations des bénéficiaires.

Art. 5. De vergoedingen wegens begrafeniskosten alsmede de geboortetolagen mogen op dezelfde wijze uitbetaald worden als de bezoldigingen der belanghebbenden.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE IV. — Section particulière

Art. 6. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 14 371 700 000 francs pour les recettes et à 15 051 300 000 francs pour les dépenses.

TITEL IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 6. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 14 371 700 000 frank voor de ontvangsten en op 15 051 300 000 frank voor de uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Par dérogation aux articles 14, premier alinéa, et 15 de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes des avances de fonds d'un montant maximum de 50 000 000 de francs pourront être consenties aux comptables extraordinaires chargés de la

liquidation des subventions octroyées à charge du Fonds de la recherche scientifique fondamentale collective, ainsi que des dépenses de fonctionnement de toute nature et quel qu'en soit le montant, entraînées par la gestion dudit Fonds.

Art. 7. In afwijking van de artikels 14, eerste alinea, en 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 50 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen belast met de vereffening van de toelagen verleend ten laste van het Fonds voor collectief fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, alsmede van allerhande werkingsuitgaven, welke het bedrag er ook van zij, die voortvloeien uit het beheer van bedoeld Fonds.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par le comptable du département qui a opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 8. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het voorafgaand visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt, worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtige van het departement die de ontvangsten heeft gedaan, worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE VII. — Organismes d'intérêt public

Art. 9. Est approuvé le budget du Fonds général des bâtiments scolaires pour l'année 1979 tel qu'il est annexé à la présente loi. Ce budget s'élève à 500 000 000 de francs pour les recettes et à 500 000 000 de francs pour les dépenses.

TITEL VII. — Instellingen van openbaar nut

Art. 9. Wordt goedgekeurd de begroting van het Algemeen Fonds voor schoolgebouwen voor het jaar 1979 zoals ze bij deze wet is gevoegd. Die begroting beloopt 500 000 000 frank voor de ontvangsten en 500 000 000 frank voor de uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de 1978.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en de Nederlandstalige regimes — voor 1978.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles, avec les amendements adoptés par la commission, sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n° 6-XIX-3-1 et 2 du Sénat, session 1978-1979.)

Deze artikelen, met de door de commissie aangenomen amendementen, worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie gedrukte stukken nrs. 6-XIX-3-1 en 2 van de Senaat, zitting 1978-1979.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

I. Ajustements de crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, et au titre II — dépenses de capital, du budget de l'Éducation nationale — secteur commun aux régimes français et néerlandais — de l'année budgétaire 1978 sont ajustés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits dissociés — Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	9,7	—	—
Réductions	67,0	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures . . .	6,1	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	—	—	—
Réductions	10,0	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures . . .	0,5	—	—

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, en onder de titel II — kapitaaluitgaven, van de begroting van Nationale Opvoeding — gemeenschappelijke sector van de Franstalige en Nederlandstalige regimes — voor het begrotingsjaar 1978 worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belopen van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet- gesplitste kredieten	Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITRE I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	9,7	—	—
Verminderings	67,0	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	6,1	—	—
TITRE II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	—	—	—
Verminderings	10,0	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	0,5	—	—

— Adopté.
Aangenomen.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

II. Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'ÉDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion et vote des articles

De Voorzitter. — Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor 1979.

Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget de l'Éducation nationale — régime néerlandais — de 1979.

Ik stel de Senaat voor de tekst aangenomen door de commissie als basis te nemen voor de bespreking.

Il conviendra sans doute au Sénat de prendre comme base de la discussion le texte proposé par la commission ? (*Assentiment.*)

Aldus is beslist.

Il en est ainsi décidé.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

— Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie gedrukte stukken nrs. 5-XIX-2-1 tot 4 van de Senaat, zitting 1978-1979.)

Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n° 5-XIX-2-1 à 4 du Sénat, session 1978-1979.)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden :

Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I) en de kapitaaluitgaven (titel II)

Artikel 1. § 1. Voor de uitgaven van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet- gesplitste kredieten	Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITRE I			
Lopende uitgaven	105 105,3	—	—
TITRE II			
Kapitaaluitgaven	1 367,1	626,6	491,6
Totaal	106 472,4	626,6	491,6

Deze kredieten worden opgesomd in het deel I der titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

§ 2. Voor de uitgaven van het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten belope van de hierna volgende bedragen en waarvan de bestemming bepaald wordt door de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan-cerings-kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	2 087,2	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	77,3	—	—
Totaal	2 164,5	—	—

*Crédits pour les dépenses courantes (titre I)
et pour les dépenses de capital (titre II)*

Article 1er. § 1er. Il est ouvert pour les dépenses du budget de l'Education nationale — régime néerlandais — afférentes à l'année budgétaire 1979 des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes	105 105,3	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	1 367,1	626,6	491,6
Totaux	106 472,4	626,6	491,6

Ces crédits sont énumérés à la partie I des titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

§ 2. Il est ouvert pour les dépenses afférentes à l'année budgétaire 1979 des crédits s'élevant aux montants ci-après et dont l'affectation est réglée par le « Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap » (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes	2 087,2	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	77,3	—	—
Totaux	2 164,5	—	—

— Aangenomen.

Adopté.

*Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven
en de kapitaaluitgaven*

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 50 p.c. van de uitgaven over vorig jaar worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement.

*Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes
et aux dépenses de capital*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds d'un montant maximum de 50 p.c. des dépenses de l'année précédente peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département.

M. le Président. — Le gouvernement propose de rédiger cet article comme suit :

*Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven
en de kapitaaluitgaven*

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof :

1° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 3 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van onderwijsinstellingen die onder het Bestuur van het basisonderwijs ressorteren;

2° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 4 500 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van onderwijsinstellingen die onder het Bestuur van het secundair onderwijs ressorteren alsook aan de buitengewone rekenplichtigen van onderwijsinstellingen voor buitengewoon secundair onderwijs;

3° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 6 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van onderwijsinstellingen die onder het Bestuur van het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek ressorteren;

4° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 50 p.c. van de geldvoorschotten over vorige jaar worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen van administratieve diensten van het departement.

*Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes
et aux dépenses de capital*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846 :

1° Des avances de fonds d'un montant maximum de 3 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires des établissements scolaires ressortissant à l'Administration de l'enseignement fondamental;

2° Des avances de fonds d'un montant maximum de 4 500 000 francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires des établissements scolaires ressortissant à l'Administration de l'enseignement secondaire ainsi qu'aux comptables extraordinaires des établissements scolaires de l'enseignement secondaire spécial;

3° Des avances de fonds d'un montant maximum de 6 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires des établissements scolaires ressortissant à l'Administration de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique;

4° Des avances de fonds d'un montant maximum de 50 p.c. des avances de fonds de l'année précédente peuvent être consenties aux comptables extraordinaires des services administratifs du département.

Je mets l'article ainsi rédigé aux voix.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten gebruikt worden voor de uitkering van gereglementeerde bezoldigingen, toelagen en vergoedingen van alle aard evenals voor de betaling van schuldvorderingen voortvloeiend uit overeenkomsten die 50 000 frank niet overschrijden.

Art. 3. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, des avances de fonds peuvent servir à payer les rémunérations, allocations et indemnités réglementées ainsi que les créances résultant de marchés n'excédant pas 50 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De kredieten bestemd voor de betaling van werkings- en uitrustings-toelagen voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 29 mei 1959 betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal, technisch, kunst- en buitengewoon onderwijs, alsmede voor de diensten voor beroepsoriëntering en voor de psycho-medisch-sociale centra mogen eveneens de uitgaven in verband met vorige jaren dekken.

De op 31 december 1979 beschikbare saldi van de kredieten bedoeld in het vorig lid worden overgedragen naar het volgend jaar om aangewend te worden voor dezelfde doeleinden als deze voorzien in het bedoelde artikel van dat jaar.

Art. 4. Les crédits destinés au paiement des subventions de fonctionnement et des subventions d'équipement découlant de l'application de la loi du 29 mai 1959 relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique, artistique et spécial, ainsi qu'aux offices d'orientation professionnelle et aux centres psycho-médico-sociaux pourront couvrir également des dépenses se rapportant à des années antérieures.

Les soldes disponibles que les crédits visés à l'alinéa précédent laisseront au 31 décembre 1979 seront reportés à l'année suivante pour y être utilisés aux mêmes fins que celles prévues sous l'article considéré de cette année.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De uitgaven die betrekking hebben op de werkings- en uitrustingskosten der op het grondgebied van de Duitse Bondsrepubliek gevestigde Belgische scholen, psycho-medisch-sociale centra en kabinetten voor raadpleging en medische schoolinspectie en die ter plaatse verwezenlijkt moeten worden door de diensten afhankelijk van Landsverdediging, mogen gedaan worden overeenkomstig de in de Bondsrepubliek geldende regels en het voorwerp zijn van ordonnances van kredietopening, hoe groot hun bedrag ook is, zulks ten bate van een buitengewone rekenplichtige aangesteld door de minister van Landsverdediging.

Art. 5. Les dépenses afférentes aux frais de fonctionnement et d'équipement des écoles, des centres psycho-médico-sociaux ainsi que des cabinets de consultation et d'inspection médicale scolaire belges établis sur le territoire de la République fédérale d'Allemagne et à réaliser sur place par les services relevant de la Défense nationale, peuvent être effectuées conformément aux règles en vigueur dans la République fédérale et faire l'objet d'ordonnances d'ouverture de crédit, quel que soit leur montant, au profit d'un comptable extraordinaire, désigné par le ministre de la Défense nationale.

— Aangenomen.

Adopté.

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 6. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof:

1° Mogen geldvoorschotten aangewend worden door een centrale rekenplichtige van het Bestuur van de materiële en financiële organisatie voor de betaling van de kosten voor het vervoer van de leerlingen, hoe groot hun bedrag ook is;

2° Mogen geldvoorschotten aangewend worden voor de betaling van de kosten voor het brandstoffen-, water-, stroom-, gas- en elektriciteitsverbruik en voor telegraaf en telefoon, hoe groot hun bedrag ook is.

Gelet op het dringend karakter der in het vooruitzicht gestelde uitgaven en in afwijking van het gewijzigd artikel 15 der wet op de inrichting van het Rekenhof van 29 oktober 1846, mogen geldvoorschotten verleend worden aan de rekenplichtige belast met de vereffening der hulpelden en toelagen van sociale aard.

De buitengewone rekenplichtige van het Bestuur van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek wordt ertoe gemachtigd, door middel van geldvoorschotten, de reisbeurzen en de geldprijzen uit te betalen die verleend worden aan de laureaten van de universitaire wedstrijden. Hij wordt er bovendien toe gemachtigd, op dezelfde wijze, de reiskosten te betalen van de personen die uit het buitenland komen of zich naar het buitenland begeven.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 6. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes:

1° Des avances de fonds peuvent être utilisées par un comptable centralisateur de l'Administration de l'organisation matérielle et financière pour payer les frais de transport des élèves sans limitation de montant;

2° Des avances de fonds peuvent être utilisées pour payer les frais de consommation de combustible, de l'eau, de la vapeur, du gaz et de l'électricité, du télégraphe et du téléphone, sans limitation de montant.

Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié de la loi de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds peuvent être consenties au comptable chargé de la liquidation des secours et allocations à caractère social.

Le comptable extraordinaire de l'Administration de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique est autorisé à payer, au moyen d'avances de fonds, les bourses de voyage et les prix en espèces octroyés aux lauréats des concours universitaires. En outre, il est autorisé à payer, de la même manière, les frais de voyage de personnes qui viennent de l'étranger ou qui s'y rendent.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. De weddetoelagen van de personeelsleden van het basis-, secundair, niet-universitair hoger en het buitengewoon onderwijs, de diensten voor beroepsoriëntering en de psycho-medisch-sociale centra alsmede de toelagen toegekend voor de bezoldiging van de socio-culturele en sportactiviteiten, met inbegrip van de toelagen toegekend voor middagtoezicht, mogen in de vorm van vaste uitgaven uitbetaald worden.

Art. 7. Les subventions-traitements aux membres du personnel des enseignements fondamental, secondaire, supérieur non universitaire et spécial, des offices d'orientation professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux ainsi que les subventions octroyées pour la rémunération des activités socioculturelles et sportives, y compris les subventions allouées pour la surveillance du midi, peuvent être liquidées sous forme de dépenses fixes.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 8. De vergoedingen wegens begrafeniskosten alsmede de geboortetoelagen mogen op dezelfde wijze uitbetaald worden als de bezoldigingen der belanghebbenden.

Art. 8. Les indemnités pour frais funéraires ainsi que les indemnités de naissance peuvent être liquidées de la même manière que les rémunérations des bénéficiaires.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. De kredieten uitgetrokken voor de uitbetaling van de weddetoelagen aan het gesubsidieerd officieel onderwijs alsmede aan de gesubsidieerde officiële diensten voor beroepsoriëntering en psycho-medisch-sociale centra, enerzijds, en aan het gesubsidieerd vrij onderwijs alsmede aan de gesubsidieerde vrije diensten voor beroepsoriëntering en psycho-medisch-sociale centra, anderzijds, mogen in een zelfde sectie, bij koninklijk besluit, overgeschreven worden van de ene op de andere, naargelang van de behoeften van de diensten.

Zulks geldt eveneens voor de overeenkomstige werkingstoelagen.

Art. 9. Les crédits prévus pour la liquidation de subventions-traitements à l'enseignement officiel subventionné ainsi qu'aux offices d'orientation professionnelle et centres psycho-médico-sociaux officiels subventionnés, d'une part, et à l'enseignement libre subventionné ainsi qu'aux offices d'orientation professionnelle et centres psycho-médico-sociaux libres subventionnés, d'autre part, peuvent être, au sein d'une même section, transférés de l'un à l'autre, par arrêté royal, suivant les besoins des services.

Il en va de même pour les subventions de fonctionnement correspondantes.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 10. Het bij het afsluiten van het begrotingsjaar 1979 beschikbaar overschot van de studietoelagen voor Belgische of Luxemburgse kinderen van wie één der ouders of de voogd in Zaïre, in Rwanda of in Burundi verblijft, zal op de volgende jaren mogen worden overgedragen.

De beschikbare saldo's van de kredieten voor de vorige jaren, overgedragen krachtens de wettelijke bepalingen, kunnen eventueel, zonder onderscheid van jaar, de meeruitgaven dekken van de overeenstemmende rubriek van 1978 en vorige jaren.

Art. 10. Le solde disponible à la clôture de l'année budgétaire 1979 des allocations d'études aux enfants belges ou luxembourgeois, dont un des parents ou le tuteur réside au Zaïre, au Rwanda ou au Burundi, pourra être reporté aux années suivantes.

Les soldes disponibles des crédits des années antérieures, reportés en vertu de dispositions légales, pourront couvrir éventuellement, sans distinction d'année, les dépenses excédentaires afférentes à la rubrique correspondante des années 1978 et antérieures.

— Aangenomen.

Adopté.

TITEL IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 11. § 1. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 2 315 100 000 frank voor de ontvangsten en op 2 838 300 000 frank voor de uitgaven.

§ 2. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV en waarvan de bestemming bepaald wordt door de Cultuuraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap worden geraamd op 1 617 600 000 frank voor de ontvangsten en op 2 042 500 000 frank voor de uitgaven.

TITRE IV. — Section particulière

Art. 11. § 1er. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 2 315 100 000 francs pour les recettes et à 2 838 300 000 francs pour les dépenses.

§ 2. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV et dont l'affectation est réglée par le « Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap » sont évalués à 1 617 600 000 francs pour les recettes et à 2 042 500 000 francs pour les dépenses.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 12. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in titel IV van de tabel, gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het visum van het Rekenhof worden voorgelegd worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen van het departement die de ontvangsten hebben gedaan worden door het teken C aangeduid.

Art. 12. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au titre IV du tableau, joint à la présente loi, est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables du département qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

— Aangenomen.

Adopté.

Andere bijzondere bepalingen

Art. 13. Het bedrag van het kostgeld betaald voor de Belgische en voor de vreemde leerlingen en studenten van wie de ouders niet in België verblijven en die in een internaat, toegevoegd aan een rijksinstelling voor basis-, secundair of niet-universitair hoger onderwijs zijn ondergebracht, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.17.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de in het vorig lid bedoelde internaten.

Autres dispositions spéciales

Art. 13. Le montant du prix de la pension payé pour les élèves et étudiants belges et étrangers dont les parents ne résident pas en Belgique et qui fréquentent un internat annexé à un établissement d'enseignement fondamental, secondaire ou supérieur non universitaire de l'Etat, peut être versé à un fonds ouvert à l'article 66.17.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des internats visés à l'alinéa précédent.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 14. In afwijking van het artikel 12 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, mag de minister van Nationale Opvoeding een schoolgeld vaststellen voor de buitenlandse leerling en studenten van wie de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een Rijksinstelling of in een door de Staat gesubsidieerde instelling voor voorschools onderwijs, basisonderwijs, buitengewoon onderwijs, secundair onderwijs, hoger onderwijs van het korte type of van het lange type en hoger technisch onderwijs van de tweede en van de derde graad.

Art. 14. Par dérogation à l'article 12 de la loi du 29 mai 1959, modifiant certaines dispositions de la législation sur l'enseignement, le ministre de l'Education nationale peut instaurer un minerval pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement d'enseignement de l'Etat ou subventionné de l'Etat des niveaux préscolaire, fondamental, spécial, secondaire, supérieur de type court ou de type long et technique supérieur du deuxième et du troisième degré.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 15. Het bedrag van het schoolgeld betaald door de vreemde leerlingen en studenten van wie de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een Rijksonderwijsinstelling bedoeld in het artikel 14 van deze wet kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.18.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de Rijksonderwijsinstellingen.

Art. 15. Le montant du minerval payé par les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement d'enseignement de l'Etat visé à l'article 14 de la présente loi peut être versé à un fonds ouvert à l'article 66.18.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements d'enseignement de l'Etat.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 16. De gesubsidieerde onderwijsinstellingen houden van het in het artikel 14 van deze wet bedoelde schoolgeld de werkingstoelage af die verschuldigd is voor de leerlingen en studenten waarvan sprake in hetzelfde artikel 14, overeenkomstig het artikel 32 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

Art. 16. Les établissements subventionnés d'enseignement prélèvent sur le minerval visé à l'article 14 de la présente loi la subvention de fonctionnement due en faveur des élèves et étudiants dont question au même article 14, conformément à l'article 32 de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation sur l'enseignement.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 17. Het deel van het schoolgeld, betaald voor de vreemde leerlingen en studenten van wie de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een officiële gesubsidieerde onderwijsinstelling bedoeld in het artikel 14 van deze wet, dat de werkingstoelage overschrijdt, welke is voorzien bij de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.19.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de officiële gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Art. 17. La partie du minerval payé pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement officiel subventionné d'enseignement visé à l'article 14 de la présente loi, qui dépasse la subvention de fonctionnement prévue par la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation sur l'enseignement, peut être versée à un fonds ouvert à l'article 66.19.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements officiels subventionnés d'enseignement.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 18. Het deel van het schoolgeld, betaald voor de vreemde leerlingen en studenten van wie de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een vrije gesubsidieerde onderwijsinstelling bedoeld in het artikel 14 van deze wet, dat de werkingstoelage overschrijdt, welke is voorzien bij de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.20.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de vrije gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Art. 18. La partie du minerval payé pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement libre subventionné d'enseignement visé à l'article 14 de la présente loi, qui dépasse la subvention de fonctionnement prévue par la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation sur l'enseignement, peut être versée à un fonds ouvert à l'article 66.20.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements libres subventionnés d'enseignement.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 19. De ontvangsten die door de onderwijsinstellingen van de Staat zullen geïnd worden ingevolge het ter beschikking stellen van schoollokalen en -terreinen buiten de schooluren aan verenigingen voor het beleggen van eigen socio-culturele activiteiten, zullen gestort wor-

den op het fonds geopend onder het artikel 66.23.C van titel IV — afzonderlijke sectie.

Deze ontvangsten zullen aangewend worden voor het betalen van de onderhouds- en uitbatingkosten van bedoelde lokalen en terreinen.

Art. 19. Les recettes que les établissements d'enseignement de l'Etat percevront du chef de la mise à la disposition, en dehors des horaires des cours, de locaux et terrains scolaires à des groupements pour l'organisation d'activités socioculturelles propres seront versées au fonds ouvert à l'article 66.23.C du titre IV — section particulière.

Ces recettes seront affectées au paiement des frais d'entretien et d'exploitation de ces locaux et terrains.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Le gouvernement propose l'insertion d'un article 20 (nouveau) ainsi rédigé :

Art. 20. Het krediet ingeschreven onder artikel 61.05 van sectie 35 van titel II — kapitaaluitgaven, zal gestort worden op een fonds geopend onder artikel 60.21.A van titel IV — afzonderlijke sectie, en genoemd als volgt : Fonds bestemd voor de financiering van de investeringskosten van zware medische apparatuur van het academisch ziekenhuis van de rijksuniversiteit te Gent.

Het fonds bedoeld in het vorige lid zal bovendien voorafgaand gestijfd worden door voorafnemingen op de inkomsten van de poliklinieken van het academisch ziekenhuis van voornoemde universiteit.

De krediettransferten waarvan sprake in het eerste lid mogen slechts worden verricht ten belope van het dubbel der sommen gestort door de poliklinieken.

Art. 20. Le crédit inscrit à l'article 61.05 de la section 35 du titre II — dépenses de capital, sera viré au fonds ouvert à l'article 60.21.A du titre IV — section particulière, et prénommé : Fonds destiné au financement des frais d'investissement en appareillage médical lourd à l'hôpital universitaire de l'université de l'Etat à Gand.

Le fonds visé à l'alinéa précédent sera en outre préalablement alimenté par des prélèvements effectués sur les recettes des polycliniques de l'hôpital universitaire de ladite université.

Les transferts de crédits dont question à l'alinéa premier ne pourront être effectués qu'à concurrence du double des sommes versées par les polycliniques.

Je mets cet article aux voix.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Discussion et vote des articles

De Voorzitter. — Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor 1978.

Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de 1978.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

— Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie gedrukte stukken mrs. 6-XIX-2-1 en 2 van de Senaat, zitting 1978-1979.)

Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n° 6-XIX-2-1 et 2 du Sénat, session 1978-1979.)

De Voorzitter. — De artikelen van het ontwerp van wet luiden :

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. § 1. De kredieten ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, en onder de titel II — kapitaaluitgaven, van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings-kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	482,3	—	—
Verminderings	3 257,6	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1 546,9	—	—

TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	2,6	—	—
Verminderings	63,8	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	12,9	—	—

§ 2. De kredieten ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, en onder de titel II — kapitaaluitgaven, van de begroting van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, waarvan de bestemming bepaald wordt door de Cultuuraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, worden aangepast ten belope van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings-kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Verminderings	13,8	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1,2	—	—

TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Verminderings	5,6	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	0,9	—	—

I. Ajustements de crédits

Article 1er. § 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, et au titre II — dépenses de capital, du budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1978, sont adaptés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Crédits supplémentaires de l'an- née courante	482,3	—	—
Réductions	3 257,6	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	1 546,9	—	—

TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'an- née courante	2,6	—	—
Réductions	63,8	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	12,9	—	—

§ 2. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, et au titre II — dépenses de capital, du budget de l'Education nationale — régime néerlandais — de l'année budgétaire 1978, dont l'affectation est réglée par le « Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap » sont adaptés à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Réductions	13,8	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	1,2	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Réductions	5,6	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	0,9	—	—
— Aangenomen.			
Adopté.			

II. Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — RÉGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Bera.dslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget de l'Education nationale — régime français — de 1979.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor 1979.

Persone ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles, avec les amendements adoptés par la commission, sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir documents n° 5-XIX-1-1 et 2 du Sénat, session 1978-1979.)

Deze artikelen, met de door de commissie aangenomen amendementen, worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie gedrukte stukken nrs. 5-XIX-1-1 en 2 van de Senaat, zitting 1978-1979.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

Crédits pour les dépenses courantes (titre I) et pour les dépenses de capital (titre II)

Article 1er. § 1er. Il est ouvert, pour les dépenses de l'Education nationale — régime français — afférentes à l'année budgétaire 1979, des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes	81 263,4	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	1 513,4	633,0	525,0
Totaux	82 776,8	633,0	525,0

Ces crédits sont énumérés à la partie I des titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

§ 2. Il est ouvert pour les dépenses afférentes à l'année budgétaire 1979 des crédits s'élevant aux montants ci-après et dont l'affectation est réglée par le Conseil culturel de la communauté culturelle française (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes	1 176,3	22,7	22,7
TITRE II			
Dépenses de capital	164,8	—	—
Totaux	1 341,1	22,7	22,7

§ 3. Il est ouvert, pour les dépenses afférentes à l'année budgétaire 1979, des crédits s'élevant aux montants ci-après et dont l'affectation est réglée par le Conseil de la communauté culturelle allemande (en millions de francs) :

	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes	16,1	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	—	—	—
Totaux	16,1	—	—

Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I) en de kapitaaluitgaven (titel II)

Artikel 1. § 1. Voor de uitgaven van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnerings-kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	81 263	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	1 513,4	633,0	525,0
Totalen	82 776,8	633,0	525,0

Deze kredieten worden opgesomd in het deel I der titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

§ 2. Voor de uitgaven van het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten belope van de hiernavolgende bedragen en waarvan de bestemming bepaald wordt door de « Conseil culturel de la communauté culturelle française » (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	1 176,3	22,7	22,7
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	164,8	—	—
Totalen	1 341,1	22,7	22,7

§ 3. Voor de uitgaven van het begrotingsjaar 1979 worden kredieten geopend ten belope van de hiernavolgende bedragen en waarvan de bestemming bepaald wordt door de Raad van de Duitse cultuurgemeenschap (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	16,1	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	—	—	—
Totalen	16,1	—	—

— Adopté.
Aangenomen.

*Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes
et aux dépenses de capital*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes :

1° Des avances de fonds d'un montant maximum de 7 500 000 francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département;

2° Des avances de fonds d'un montant maximum de 15 000 000 de francs peuvent être consenties au comptable extraordinaire de l'économat relevant de la Direction générale du personnel, des statuts et de l'organisation administrative;

3° Des avances de fonds d'un montant maximum de 15 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires à charge des articles budgétaires relatifs au paiement des transports scolaires;

4° Des avances de fonds d'un montant maximum de 50 000 000 de francs peuvent être consenties au comptable extraordinaire du service expérimental et pluraliste de transport scolaire à charge de l'article 60.49.A du titre IV — section particulière;

5° Des avances de fonds d'un montant maximum de 50 p.c. du crédit initial de l'année précédente pour les frais de transport des élèves peuvent être consenties au comptable extraordinaire de l'Administration de l'enseignement spécial.

*Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven
en de kapitaaluitgaven*

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof :

1° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 7 500 000 frank aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement worden verleend;

2° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 15 000 000 frank aan de buitengewone rekenplichtige van het economaat afhangend van de « Direction générale du personnel, des statuts et de l'organisation administrative » worden verleend;

3° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 15 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtigen op de begrotingsartikelen voorzien voor de betaling van het leerlingenvervoer;

4° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 50 000 000 frank worden verleend aan de buitengewone rekenplichtige van de experimentele en pluralistische dienst voor leerlingenvervoer op artikel 60.49.A van titel IV — afzonderlijke sectie;

5° Mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 50 pct. van het initiaal krediet over vorig jaar voor het leerlingenvervoer aan de buitengewone rekenplichtige van het Bestuur van het buitengewoon onderwijs worden verleend.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 3. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846, relative à l'organisation de la Cour des comptes, les avances de fonds peuvent servir à payer les rémunérations, les allocations et indemnités de toutes espèces en faveur du personnel rétribué par l'Etat ainsi que les créances résultant de marchés n'excédant pas 50 000 francs.

Les avances de fonds mises à la disposition du service cinéma, radio, télévision et discothèque scolaires peuvent supporter des dépenses de réalisation de films d'un montant maximum de 50 000 francs.

Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié par la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, des avances de fonds peuvent être consenties au comptable chargé de la liquidation des secours et allocations à caractère social.

Le comptable extraordinaire de l'Administration de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique est autorisé à payer, au moyen de fonds avancés, les bourses de voyages et les prix en espèces octroyés aux lauréats des concours universitaires. En outre, il est autorisé à payer, de la même manière, les frais de voyage des personnes qui viennent de l'étranger ou qui s'y rendent.

Le comptable extraordinaire de l'Administration de l'enseignement fondamental est autorisé à payer au comptable de l'internat, au moyen des fonds avancés, l'intervention de l'Etat dans les frais de pension des enfants dont les parents n'ont pas de résidence fixe confiés par leurs parents, soit à un internat de l'enseignement de l'Etat, soit à un internat de l'enseignement officiel subventionné, soit à un internat de l'enseignement libre subventionné. En outre, il est autorisé à payer cette intervention sous forme d'avances trimestrielles.

En matière de transport scolaires, les avances de fonds peuvent servir à payer les créances, quel qu'en soit le montant, pour autant que les marchés aient fait l'objet d'un contrat.

Art. 3. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen de geldvoorschotten gebruikt worden voor de uitkering van de bezoldigingen, de toelagen en vergoedingen van alle aard ten gunste van het personeel bezoldigd door de Staat evenals voor de betaling van de schuldverdringen voortvloeiend uit overeenkomsten die 50 000 frank niet overschrijden.

De geldvoorschotten ter beschikking gesteld van de dienst voor schoolkinema, -radio, -televisie en -discotheek mogen, tot een maximumbedrag van 50 000 frank, uitgaven dekken voor de realisatie van films.

Gelet op het dringend karakter der in het vooruitzicht gestelde uitgaven en in afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen geldvoorschotten verleend worden aan de rekenplichtige belast met de vereffening der hulpelden en toelagen van sociale aard.

De buitengewone rekenplichtige van het Bestuur van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek wordt ertoe gemachtigd, door middel van geldvoorschotten, de reisbeurzen en de geldprijzen uit te betalen die verleend worden aan de laureaten van de universitaire wedstrijden. Hij wordt er bovendien toe gemachtigd, op dezelfde wijze, de reiskosten te betalen van de personen die uit het buitenland komen of zich naar het buitenland begeven.

De buitengewone rekenplichtige bij het Bestuur van het basisonderwijs wordt ertoe gemachtigd, aan de rekenplichtige van het internaat door middel van geldvoorschotten de bijdrage van de Staat te betalen in het kostgeld van de kinderen, van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben en die door hun ouders zijn toevertrouwd ofwel aan een internaat behorende tot het rijksonderwijs, ofwel aan een internaat behorende tot het gesubsidieerd officieel onderwijs, ofwel aan een internaat behorende tot het gesubsidieerd vrij onderwijs. Bovendien wordt hem machtiging verleend, deze bijdrage te betalen in de vorm van driemaandelijke voorschotten.

Op het stuk van het schoolvervoer mogen de geldvoorschotten gebruikt worden voor de uitkering van vorderingen, hoe groot hun bedrag ook is, voor zover de overeenkomsten het voorwerp hebben uitgemaakt van een kontrakt.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 4. Les dépenses afférentes aux frais de fonctionnement et d'équipement des écoles, des centres psycho-médico-sociaux ainsi que des cabinets de consultation et d'inspection médicale scolaire belges établis sur le territoire de la République fédérale d'Allemagne et à réaliser sur place par les services relevant de la Défense nationale, peuvent être effectuées conformément aux règles en vigueur dans la République fédérale et faire l'objet d'ordonnances d'ouverture de crédit, quel que soit leur montant, au profit d'un comptable extraordinaire désigné par le ministre de la Défense nationale.

Art. 4. De uitgaven die betrekking hebben op de werkings- en uitrustingskosten der op het grondgebied van de Duitse Bondsrepubliek gevestigde Belgische scholen, psycho-medisch-sociale centra en kabinetten voor raadpleging en medische schoolinspectie en die ter plaatse verwezenlijkt moeten worden door de diensten afhankelijk van Landsverdediging, mogen gedaan worden overeenkomstig de in de Bondsrepubliek geldende regels en het voorwerp zijn van ordonnances van kredietopening, hoe groot hun bedrag ook is, zulks ten bate van de buitengewone rekenplichtige aangesteld door de minister van Landsverdediging.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Les crédits destinés au paiement des subventions de fonctionnement et des subventions d'équipement découlant de l'application de la loi du 29 mai 1959 relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique, artistique et spécial, ainsi qu'aux offices d'orientation professionnelle et aux centres psycho-médico-sociaux pourront couvrir également des dépenses se rapportant à des années antérieures.

Les soldes disponibles que les crédits visés à l'alinéa précédent laisseront au 31 décembre 1979 seront reportés à l'année suivante pour y être utilisés aux mêmes fins que celles prévues sous l'article considéré de cette année.

Art. 5. De kredieten bestemd voor de betaling van werkings- en uitrustingskosten voortvloeiend uit de toepassing van de wet van 29 mei 1959 betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch, kunst- en buitengewoon onderwijs, alsmede voor de diensten voor beroepsoriëntering en voor de psycho-medisch-sociale centra mogen eveneens de uitgaven in verband met vorige jaren dekken.

De op 31 december 1979 beschikbare saldi van de kredieten bedoeld in het vorige lid worden overgedragen naar het volgend jaar om aangewend te worden voor dezelfde doeleinden als deze voorzien in het bedoelde artikel van het jaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 6. Les subventions-traitements des membres du personnel des enseignements primaire, normal, moyen, technique, des offices d'orientation professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux, ainsi que les subventions octroyées pour la rémunération des activités socioculturelles et sportives en application de l'arrêté royal du 7 septembre 1971, peuvent être liquidées sous forme de dépenses fixes.

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 6. De weddetoelagen van de personeelsleden van het lager, het normaal-, het middelbaar en het technisch onderwijs, van de diensten voor beroepsoriëntering en van de psycho-medisch-sociale centra alsook de toelagen toegekend voor de bezoldiging van de socio-culturele en sportieve activiteiten in toepassing van het koninklijk besluit van 7 september 1971, mogen in de vorm van vaste uitgaven uitbetaald worden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. Les indemnités pour frais funéraires ainsi que les indemnités de naissance peuvent être liquidées de la même manière que les rémunérations des bénéficiaires.

Art. 7. De vergoedingen wegens begrafenis-kosten alsmede de geboortetoelagen mogen op dezelfde wijze uitbetaald worden als de bezoldigingen der belanghebbenden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Le solde disponible à la clôture de l'année budgétaire 1979 des allocations d'études aux enfants belges ou luxembourgeois dont un des parents ou le tuteur réside au Zaïre, au Rwanda ou au Burundi pourra être reporté aux années suivantes.

Les soldes disponibles des crédits des années antérieures reportés en vertu des dispositions légales, pourront couvrir éventuellement, sans distinction d'année, les dépenses excédentaires afférentes à la rubrique correspondante des années 1978 et antérieures.

Art. 8. Het bij het afsluiten van het begrotingsjaar 1979 beschikbaar overschot van de studietoelagen voor Belgische of Luxemburgse kinderen van wie een der ouders of de voogd in Zaïre, in Rwanda of in Burundi verblijft, zal op de volgende jaren mogen worden overgedragen.

De beschikbare saldo's van de kredieten voor de vorige jaren overgedragen krachtens de wettelijke bepalingen, kunnen eventueel, zonder onderscheid van jaar, de meeruitgaven dekken van de overeenstemmende rubriek van 1978 en vorige jaren.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Autorisation est accordée au ministre de l'Education nationale de mettre à la disposition du service expérimental et pluraliste de transport scolaire, repris sous l'article 60.49.A du titre IV — section particulière, en vue de couvrir les besoins de trésorerie de ce service, les crédits prévus aux articles :

12.22 de la section 32 — titre I;

12.22 de la section 33 — titre I;

43.04 de la section 33 — titre I;

44.04 de la section 33 — titre I;

12.22 de la section 34 — titre I;

12.22 de la section 37 — titre I.

Art. 9. De minister van Nationale Opvoeding wordt ertoe gemachtigd de kredieten ingeschreven op de hierna vermelde artikelen ter beschikking te stellen van de experimentele en pluralistische dienst voor leerlingenvervoer bedoeld bij artikel 60.49.A van titel IV — afzonderlijke sectie, tot dekking van de thesauriebehoeften van deze dienst :

12.22 van sectie 32 — titel I;

12.22 van sectie 33 — titel I;

43.04 van sectie 33 — titel I;

44.04 van sectie 33 — titel I;

12.22 van sectie 34 — titel I;

12.22 van sectie 37 — titel I.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE IV. — Section particulière

Art. 10. § 1er. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 1 694 300 000 francs pour les recettes et à 1 703 300 000 francs pour les dépenses.

§ 2. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV et dont l'affectation est réglée par le Conseil culturel de la communauté culturelle française sont évaluées à 750 000 000 de francs pour les recettes et à 800 000 000 de francs pour les dépenses.

TITEL IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 10. § 1. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 1 694 300 000 frank voor de ontvangsten en op 1 703 300 000 frank voor de uitgaven.

§ 2. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV en waarvan de bestemming bepaald wordt door de Cultuurraad van de Franse cultuurgemeenschap, worden geraamd op 750 000 000 frank voor de ontvangsten en op 800 000 000 frank voor de uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables du département qui en ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 11. De wijze van beschikking over het tegoeid vermeld voor de fondsen ingeschreven in de titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet,

wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt, worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen van het departement die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.

Aangenomen.

Autres dispositions spéciales

Art. 12. Le montant du prix de la pension payé pour les élèves et étudiants belges et étrangers dont les parents ne résident pas en Belgique et qui fréquentent un internat annexé à un établissement d'enseignement primaire, secondaire ou supérieur non universitaire de l'Etat, peut être versé à un fonds ouvert à l'article 66.20.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des internats visés à l'alinéa précédent.

Andere bijzondere bepalingen

Art. 12. Het bedrag van het kostgeld betaald voor de Belgische en voor de vreemde leerlingen en studenten waarvan de ouders niet in België verblijven en die in een internaat, toegevoegd aan een rijksinstelling voor lager, secundair of niet-universitair hoger onderwijs zijn ondergebracht, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.20.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de in het vorig lid bedoelde internaten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Par dérogation à l'article 12 de la loi du 29 mai 1959, modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, le ministre de l'Education nationale peut instaurer un minerval pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement d'enseignement de l'Etat ou subventionné par l'Etat des niveaux préscolaire, primaire, spécial, secondaire, supérieur du type court ou du type long et technique supérieur du deuxième et du troisième degré.

Art. 13. In afwijking van het artikel 12 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, mag de minister van Nationale Opvoeding een schoolgeld vaststellen voor de buitenlandse leerlingen en studenten waarvan de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een rijksinstelling of in een door de Staat gesubsidieerde instelling voor voorschools onderwijs, lager onderwijs, buitengewoon onderwijs, secundair onderwijs, hoger onderwijs van het korte type of van het lange type en hoger technisch onderwijs van de tweede en van de derde graad.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. Le montant du minerval payé par les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement d'enseignement de l'Etat visé à l'article 13 de la présente loi, peut être versé à un fonds ouvert à l'article 66.21.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements d'enseignement de l'Etat.

Art. 14. Het bedrag van het schoolgeld betaald voor de vreemde leerlingen en studenten waarvan de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een rijksonderwijsinstelling bedoeld in het artikel 13 van deze wet, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.21.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de rijksonderwijsinstellingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. Les établissements subventionnés d'enseignement prélèvent sur le minerval visé à l'article 13 de la présente loi, la subvention de fonctionnement due en faveur des élèves et étudiants dont question au même article 13 conformément à l'article 32 de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation sur l'enseignement.

Art. 15. De gesubsidieerde onderwijsinstellingen houden van het in het artikel 13 van deze wet bedoelde schoolgeld, de werkingsstoeleage af die verschuldigd is voor de leerlingen en studenten waarvan sprake is in hetzelfde artikel 13, overeenkomstig het artikel 32 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. La partie du minerval payé pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement officiel subventionné d'enseignement visé à l'article 13 de la présente loi, qui dépasse la subvention de fonctionnement prévue par la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, peut être versée à un fonds ouvert à l'article 66.22.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements officiels subventionnés d'enseignement.

Art. 16. Het deel van het schoolgeld, betaald voor de vreemde leerlingen en studenten waarvan de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een officiële gesubsidieerde onderwijsinstelling bedoeld in het artikel 13 van deze wet, dat de werkingsstoeleage overschrijdt, welke is voorzien bij de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, kan gestort worden op een Fonds geopend onder het artikel 66.22.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de officiële gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. La partie du minerval payé pour les élèves et étudiants étrangers dont les parents ne sont pas domiciliés en Belgique et qui fréquentent un établissement libre subventionné d'enseignement visé à l'article 13 de la présente loi, qui dépasse la subvention de fonctionnement prévue par la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, peut être versée à un fonds ouvert à l'article 66.23.A du titre IV — section particulière.

Les recettes du Fonds seront affectées au paiement des dépenses de fonctionnement des établissements libres subventionnés d'enseignement.

Art. 17. Het deel van het schoolgeld, betaald voor de vreemde leerlingen en studenten waarvan de ouders niet in België zijn gedomicilieerd en die onderwijs genieten in een vrije gesubsidieerde onderwijsinstelling bedoeld in het artikel 13 van deze wet, dat de werkingsstoeleage overschrijdt, welke is voorzien bij de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, kan gestort worden op een fonds geopend onder het artikel 66.23.A van de titel IV — afzonderlijke sectie.

De ontvangsten van het Fonds zullen aangewend worden voor de betaling van de werkingskosten van de vrije gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote de l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget de l'Education nationale — régime français — de 1978.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor 1978.

Aux articles du tableau, M. Jean Humblet présente les amendements que voici :

Titel I. — Lopende uitgaven

Deel I

Sectie 01. — Kabinetsuitgaven
van de minister van Nationale Opvoeding

Hoofdstuk I. — Consumptieve bestedingen
(Lopende uitgaven voor goederen en diensten.)

§ 2. Aankoop van niet-duurzame goederen en diensten

Art. 12.19. Werkingskosten van het kabinet.

Het bijkrediet lopend jaar van 4 500 000 frank te schrappen.

Vermindering : 4 500 000 frank.

Titre I. — Dépenses courantes

Partie I

Section 01. — Dépenses de cabinet
du ministre de l'Education nationale

Chapitre I. — Dépenses de consommation
(Dépenses courantes pour biens et services.)

§ 2. Achat de biens non durables et de services

Art. 12.19. Frais de fonctionnement du cabinet.

Supprimer le crédit supplémentaire année courante de 4 500 000 francs.

Réduction : 4 500 000 francs.

Sectie 02. — Kabinetsuitgaven
van de minister van Franse Cultuur

Hoofdstuk I. — Consumptieve bestedingen
(Lopende uitgaven voor goederen en diensten.)

§ 2. Aankoop van niet-duurzame goederen en diensten

Art. 12.19. Werkingskosten van het kabinet.

Het bijkrediet lopend jaar van 2 500 000 frank te schrappen.

Vermindering : 2 500 000 frank.

Section 02. — Dépenses de cabinet
du ministre de la Culture française

Chapitre I. — Dépenses de consommation
(Dépenses courantes pour biens et services.)

§ 2. Achat de biens non durables et de services

Art. 12.19. Frais de fonctionnement du cabinet.

Supprimer le crédit supplémentaire année courante de 2 500 000 francs.

Réduction : 2 500 000 francs.

Sectie 31. — Algemeen bestuur

Hoofdstuk I. — Consumptieve bestedingen
(Lopende uitgaven voor goederen en diensten.)

§ 2. Aankoop van niet-duurzame goederen en diensten

Art. 12.02. Verbruiksuitgaven met betrekking tot het bezetten van de lokalen enz.

1. Hoofdbestuur.

Het bijkrediet lopend jaar van 8 700 000 frank te schrappen.

Vermindering : 8 700 000 frank.

Section 31. — Administration générale

Chapitre I. — Dépenses de consommation
(Dépenses courantes pour biens et services.)

§ 2. Achat de biens non durables et de services

Art. 12.02. — Dépenses de consommation en rapport avec l'occupation des locaux, etc.

1. Administration centrale.

Supprimer le crédit supplémentaire année courante de 8 700 000 francs.

Réduction : 8 700 000 francs.

Sectie 32. — Basisonderwijs

Hoofdstuk IV. — Inkomensoverdrachten
binnen de sector overheid

Inkomensoverdrachten aan provincies, gemeenten
en daarmee gelijkgestelde lichamen

Art. 43.01. Weddetoelagen aan de officiële gesubsidieerde lagere en kleuterscholen.

De vermindering van 69 400 000 frank te schrappen.

Art. 43.02. Werkingstoelagen aan de officiële gesubsidieerde lagere en kleuterscholen.

De vermindering van 32 000 000 frank te schrappen.

Art. 43.06. Rijkstoelagen voor de vergoeding van het middagtoezicht enz.

De vermindering van 4 000 000 frank te schrappen.

Inkomensoverdrachten aan het vrij onderwijs

Art. 44.01. Weddetoelagen aan de vrije gesubsidieerde lagere en kleuterscholen.

De vermindering van 10 300 000 frank te schrappen.

Art. 44.02. Werkingstoelagen aan de vrije gesubsidieerde lagere en kleuterscholen.

De vermindering van 20 000 000 frank te schrappen.

Section 32. — Enseignement fondamental

Chapitre IV. — Transferts de revenus
à l'intérieur du secteur public

Transferts de revenus aux provinces, communes
et organismes assimilés

Art. 43.01. Subventions-traitements aux écoles primaires et gardiennes officielles subventionnées.

Supprimer la réduction de 69 400 000 francs.

Art. 43.02. Subventions de fonctionnement aux écoles primaires et gardiennes officielles subventionnées.

Supprimer la réduction de 32 000 000 de francs.

Art. 43.06. Subventions de l'Etat pour le paiement des prestations de surveillance de midi, etc.

Supprimer la réduction de 4 000 000 de francs.

Transferts de revenus à l'enseignement libre

Art. 44.01. Subventions-traitements aux écoles primaires et gardiennes libres subventionnées.

Supprimer la réduction de 10 300 000 francs.

Art. 44.02. Subventions de fonctionnement aux écoles primaires et gardiennes subventionnées.

Supprimer la réduction de 20 000 000 de francs.

Sectie 33. — Buitengewoon onderwijs

Hoofdstuk IV. — Inkomensoverdrachten
binnen de sector overheid

Inkomensoverdrachten aan provincies, gemeenten
en daarmee gelijkgestelde lichamen

Art. 43.02. Werkingstoelagen aan de officiële gesubsidieerde inrichtingen voor buitengewoon onderwijs.

De vermindering van 26 000 000 frank te schrappen.

Art. 43.06. Rijkstoelagen voor de vergoeding van het middagtoezicht enz.

De vermindering van 1 900 000 frank te schrappen.

Inkomensoverdrachten aan het vrij onderwijs

Art. 44.01. Weddetoelagen, forfaitaire toelagen en pensioentoeलाgen enz.

De vermindering van 44 600 000 frank te schrappen.

Art. 44.06. Rijkstoelagen voor de vergoeding van het middagtoezicht enz.

De vermindering van 3 100 000 frank te schrappen.

Section 33. — Enseignement spécial

Chapitre IV. — Transferts de revenus
à l'intérieur du secteur public

Transferts de revenus aux provinces, communes
et organismes assimilés

Art. 43.02. Subventions de fonctionnement aux établissements d'enseignement spécial officiels subventionnés.

Supprimer la réduction de 26 000 000 de francs.

Art. 43.06. Subventions de l'Etat pour le paiement des prestations de surveillance de midi, etc.

Supprimer la réduction de 1 900 000 francs.

Transferts de revenus à l'enseignement libre

Art. 44.01. Subventions-traitements, subventions forfaitaires et subventions-pensions, etc.

Supprimer la réduction de 44 600 000 francs.

Art. 44.06. Subventions de l'Etat pour le paiement des prestations de surveillance de midi, etc.

Supprimer la réduction de 3 100 000 francs.

Sectie 34. — Secundair onderwijs

Hoofdstuk I. — Consumptieve bestedingen

(Lopende uitgaven voor goederen en diensten.)

§ 1. Lonen en sociale lasten

Art. 11.03. Bezoldigingen van het actief en ter beschikking gesteld personeel enz.

2. Onderwijzend en hulp-onderwijzend personeel.

De vermindering van 109 800 000 frank te schrappen.

3. Werklieden en meesterspersoneel.

De vermindering van 46 600 000 frank te schrappen.

Art. 11.04. Allerhande toelagen aan het rijkspersoneel.

2. Rijksinrichtingen voor secundair onderwijs.

De vermindering van 1 500 000 frank te schrappen.

Hoofdstuk IV. — Inkomensoverdrachten
binnen de sector overheid

Inkomensoverdrachten aan provincies, gemeenten
en daarmee gelijkgestelde lichamen

Art. 43.01. Weddetoelagen, forfaitaire toelagen en pensioentolagen enz.

De vermindering van 54 600 000 frank te schrappen.

Art. 43.02. Werkingstoelagen aan de officiële gesubsidieerde inrichtingen voor secundair onderwijs.

De vermindering van 27 700 000 frank te schrappen.

Inkomensoverdrachten aan het vrij onderwijs

Art. 44.01. Weddetoelagen, forfaitaire toelagen en pensioentolagen enz.

De vermindering van 115 500 000 frank te schrappen.

Art. 44.02. Werkingstoelagen aan de vrije gesubsidieerde inrichtingen voor secundair onderwijs.

De vermindering van 63 500 000 frank te schrappen.

Section 34. — Enseignement secondaire

Chapitre I. — Dépenses de consommation

(Dépenses courantes pour biens et services.)

§ 1. Salaires et charges sociales

Art. 11.03. Rémunération du personnel actif et en disponibilité, etc.

2. Personnel enseignement et enseignant auxiliaire.

Supprimer la réduction de 109 800 000 francs.

3. Personnel ouvrier et de maîtrise.

Supprimer la réduction de 46 600 000 francs.

Art. 11.04. Allocation généralement quelconques au personnel de l'Etat.

2. Etablissements d'enseignement secondaire de l'Etat.

Supprimer la réduction de 1 500 000 francs.

Ann. parl. Sénat — Session extraordinaire 1979
Parlem. Hand. Senaat — Buitengewone zitting 1979

Chapitre IV. — Transferts de revenus
à l'intérieur du secteur public

Transferts de revenus aux provinces, communes
et organismes assimilés

Art. 43.01. Subventions-traitements, subventions forfaitaires et subventions-pensions, etc.

Supprimer la réduction de 54 600 000 francs.

Art. 43.02. Subventions de fonctionnement aux établissements d'enseignement secondaire officiels subventionnés.

Supprimer la réduction de 27 700 000 francs.

Transferts de revenus à l'enseignement libre

Art. 44.01. Subventions-traitements, subventions forfaitaires et subventions-pensions, etc.

Supprimer la réduction de 115 500 000 francs.

Art. 44.02. Subventions de fonctionnement aux établissements d'enseignement secondaire libres subventionnés.

Supprimer la réduction de 63 500 000 francs.

Sectie 35. — Bestuur van het onderwijs

Hoofdstuk I. — Consumptieve bestedingen

(Lopende uitgaven voor goederen en diensten.)

§ 1. Lonen en sociale lasten

Art. 11.03. Bezoldigingen van het actief en ter beschikking gesteld personeel enz.

3. PMS-centra.

De vermindering van 4 600 000 frank te schrappen.

Section 35. — Organisation des études

Chapitre I. — Dépenses de consommation

(Dépenses courantes pour biens et services.)

§ 1. Salaires et charges sociales

Art. 11.03. Rémunérations du personnel actif et en disponibilité, etc.

3. Centres PMS.

Supprimer la réduction de 4 600 000 francs.

Sectie 36. — Hoger onderwijs

Hoofdstuk III. — Inkomensoverdrachten
aan andere sectoren

Inkomensoverdrachten aan gezinnen

Art. 33.02. Toelage voor de sociale dienst van de « Université de l'Etat » te Bergen enz.

De vermindering van 400 000 frank te schrappen.

Art. 33.03. Toelage voor de sociale dienst van de « Ecole des hautes études consulaires et commerciales » te Luik.

De vermindering van 600 000 frank te schrappen.

Art. 33.04. Toelage voor de sociale dienst van het « Institut catholique des hautes études commerciales » te Sint-Pieters-Woluwe.

De vermindering van 900 000 frank te schrappen.

Art. 33.05. Toelage voor de sociale dienst van het « Institut supérieur de traducteur et interprètes de l'Etat » te Brussel enz.

De vermindering van 800 000 frank te schrappen.

Art. 33.06. Toelage voor de sociale dienst van het « Institut d'enseignement supérieur Lucien Cooremans » te Brussel.

De vermindering van 200 000 frank te schrappen.

Art. 33.07. Toelage voor de sociale dienst van het « Institut libre Marie Haps » te Brussel.

De vermindering van 300 000 frank te schrappen.

Art. 33.13. Toelagen voor de sociale diensten van de instellingen voor hoger onderwijs van het lange type enz.

De vermindering van 14 000 000 frank te schrappen.

Art. 33.14. Toelagen voor de sociale diensten van de instellingen voor hoger kunstonderwijs van het lange type enz.

De vermindering van 2 100 000 frank te schrappen.

Section 36. — Enseignement supérieur

Chapitre III. — Transferts de revenus
à destination d'autres secteurs

Transferts de revenus aux ménages

Art. 33.02. Subvention au service sociale de l'Université de l'Etat à Mons, etc.

Supprimer la réduction de 400 000 francs.

Art. 33.03. Subvention au service social de l'Ecole des hautes études consulaires et commerciales à Liège.

Supprimer la réduction de 600 000 francs.

Art. 33.04. Subvention au service social de l'Institut catholique des hautes études commerciales à Woluwe-Saint-Pierre.

Supprimer la réduction de 900 000 francs.

Art. 33.05. Subvention au service social de l'Institut supérieur de traducteurs et interprètes de l'Etat à Bruxelles.

Supprimer la réduction de 800 000 francs.

Art. 33.06. Subvention au service social de l'Institut d'enseignement supérieur Lucien Cooremans à Bruxelles.

Supprimer la réduction de 200 000 francs.

Art. 33.07. Subvention au service social de l'Institut libre Marie Haps à Bruxelles.

Supprimer la réduction de 300 000 francs.

Art. 33.13. Subventions aux services sociaux des institutions d'enseignement supérieur de type long, etc.

Supprimer la réduction de 14 000 000 de francs.

Art. 33.14. Subventions aux services sociaux des institutions d'enseignement supérieur artistique de type long, etc.

Supprimer la réduction de 2 100 000 francs.

Ces amendements sont-ils appuyés? (*Plus de deux membres se lèvent.*)

Les amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

La parole est à M. Jean Humblet.

M. J. Humblet. — Monsieur le Président, j'ai déposé plusieurs amendements, mais comme je souhaite épargner le temps précieux du Sénat, je n'interviendrai qu'une fois à leur propos.

Comme j'ai déjà eu l'occasion de le souligner, il me paraît indispensable de maintenir la qualité de l'enseignement et l'emploi des enseignants, d'autant plus que des réductions sur ces articles entraîneraient des dépenses considérables à charge de l'Onem, donc du budget du ministère de l'Emploi et du Travail.

Je propose aussi le maintien des subsides aux services sociaux des universités et des établissements supérieurs.

Enfin, je souhaite la suppression des accroissements de postes budgétaires relatifs au fonctionnement des divers cabinets en question. En effet, je comprends mal qu'on augmente les dépenses de cabinets alors même qu'on réduit les dépenses de fonctionnement de l'enseignement proprement dit.

Telle est la raison d'être des divers amendements que j'ai eu l'honneur de déposer. Ils portent sur des centaines de millions et auraient pour effet de rectifier quelque peu le sort qui est fait au budget de l'Education nationale par rapport à d'autres budgets non sociaux ou éducatifs.

M. le Président. — La parole est à M. Hoyaux, ministre.

M. Hoyaux, Ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, chers collègues, je serai attentif aux remarques formulées par M. Humblet, mais le gouvernement souhaite maintenir ses propositions.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, nous allons passer au vote.

Je suppose que M. Humblet sera d'accord pour qu'il ne soit procédé qu'à un seul vote sur l'ensemble de ses amendements.

M. J. Humblet. — Oui, Monsieur le Président.

M. le Président. — Il en sera donc ainsi.

Je mets les amendements de M. Humblet aux voix.

Ik breng de amendementen van de heer Humblet in stemming.

— Ces amendements, mis aux voix par assis et levé, ne sont pas adoptés.

Deze amendementen, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, worden niet aangenomen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand meer het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents n° 6-XIX-1-1 et 2 du Sénat, session 1978-1979.*)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie gedrukte stukken nrs. 6-XIX-1-1 en 2 van de Senaat, zitting 1978-1979.*)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

Ajustements des crédits

Article 1er. § 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, et au titre II — dépenses de capital, du budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1978, sont ajustés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits dissociés — Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	370,1	—	—
Réductions	2 051,4	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	1 529,3	—	—

TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	1,7	—	—
Réductions	63,8	1,2	1,2
Crédits supplémentaires pour années antérieures	11,6	—	—

§ 2. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes, du budget de l'Education nationale — régime français — de l'année budgétaire 1978 et dont l'affectation est réglée par le Conseil culturel de la communauté culturelle française, sont adaptés à concurrence de (en millions de francs) :

	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits dissociés — Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Réductions	7,9	—	—

Kredietaanpassingen

Artikel 1. § 1. De kredieten, ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, en onder de titel II — kapitaaluitgaven, van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Gesplitste kredieten — Ordonnancings-kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	370,1	—	—
Verminderings	2 051,4	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1 529,3	—	—

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	1,7	—	—
Verminderings	63,8	1,2	1,2
Bijkredieten voor vroegere jaren	11,6	—	—

§ 2. De kredieten ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven, van de begroting van Nationale Opvoeding — Franstalig regime — voor het begrotingsjaar 1978 en waarvan de bestemming bepaald wordt door de « Conseil culturel de la communauté culturelle française » worden aangepast ten belope van (in miljoenen franken) :

	Gesplitste kredieten		
	Niet-gesplitste kredieten	Vast-leggings-kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Verminderings	7,9	—	—

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il va être procédé maintenant au vote de l'ensemble du projet de loi.

Het woordt is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik een gesplitste stemming vragen voor de begrotingen voor het begrotingsjaar 1979 en voor de aanpassingen aan de begrotingen voor het begrotingsjaar 1978 ?

De Voorzitter. — Is de Senaat het daarmee eens ? (Instemming.)

Wij zullen dus eerst stemmen over de drie begrotingen voor het begrotingsjaar 1979 en vervolgens over de aanpassingen van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1978.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Stemming

De Voorzitter. — Wij gaan thans over tot de stemming over de drie begrotingen van Nationale Opvoeding in hun geheel.

Nous passons au vote de l'ensemble des trois budgets de l'Education nationale.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

135 membres sont présents.

135 leden zijn aanwezig.

99 votent oui.

99 stemmen ja.

34 votent non.

34 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquences, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambres des représentants.

Zij zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Bailly, Basecq, Belot, Bogaerts, Busieau, Canipel, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cugnon, Daulne, De Baere, De Clercq (Constant), Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleecq, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Flagothier, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lagae, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mesotten, Moureaux, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, van de Put, Vanderborgh, Vangeel, Vanhaverbeke, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmarriage, Cerf, Cuvelier, Daems, De Bondt, De Clercq (Roger), Decoster, Demuyter, de Wasseige, Février, Gillet (Jean), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet (Jean), Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Neuray, Pede, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Coen et D'Haeyer.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer D'Haeyer. — Ik ben afgesproken met de heer Gerits.

M. Coen. — J'ai pairé avec M. Bataille.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — SECTEUR COMMUN AUX REGIMES FRANÇAIS ET NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME NEERLANDAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE L'EDUCATION NATIONALE — REGIME FRANÇAIS — DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1978

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — GEMEENSCHAPPELIJKE SECTOR VAN DE FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE REGIMES — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — NEDERLANDSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN NATIONALE OPVOEDING — FRANSTALIG REGIME — VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Stemming

De Voorzitter. — Wij gaan thans over tot de naamstemming over het geheel van de drie ontwerpen houdende de aanpassingen voor het begrotingsjaar 1978.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

137 membres sont présents.

137 leden zijn aanwezig.

103 votent oui.

103 stemmen ja.

32 votent non.

32 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquences, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambres des représentants.

Zij zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Bailly, Basecq, Belot, Bogaerts, Busieau, Canipel, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cugnon, Daulne, De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Deconinck, De Graeve, De Kerpel, Deleek, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, De Rore, De Seranno, Désir, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féaux, Flagother, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Goossens, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Kevers, Kuylen, Lagae, Lagasse, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffe, Lindemans, Mainil, Mme Mathieu-Mohin, MM. Mesotten, Moureaux, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Pouillet, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Tousseint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, van de Put, Vanderborght, Vangeel, Vanhaverbeke, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Cerf, Cuvelier, Daems, Declercq (Roger), Decoster, Demuyter, de Wasseige, Février, Gillet (Jean), Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Humblet (Jean), Jorissen, Kenens, Lagneau, Lahaye, Maes, Mme Mayence-Goossens, MM. Neuray, Pede, Perin, Toussaint (Michel), Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Van Ooteghem et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Coen et D'Haeyer.

De Voorzitter. — Mag ik aannemen dat dezelfde redenen van onthouding gelden als bij de vorige stemming? (*Instemming.*)

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION EUROPEENNE SUR LA PROTECTION DES ANIMAUX DANS LES ELEVAGES, FAITE A STRASBOURG LE 10 MARS 1976

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DES ACTES INTERNATIONAUX SUIVANTS :

1. ACCORD EUROPEEN SUR L'ECHANGE DE REACTIFS POUR LA DETERMINATION DES GROUPES TISSULAIRES, ET PROTOCOLE AVEC ANNEXE, FAITS A STRASBOURG LE 17 SEPTEMBRE 1974

2. PROTOCOLE ADDITIONNEL A CET ACCORD, FAIT A STRASBOURG LE 24 JUIN 1976

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE DE COREE TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION ET A PREVENIR L'EVASION FISCALE EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU, ET DU PROTOCOLE, SIGNES A BRUXELLES LE 29 AOUT 1977

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE DES PHILIPPINES TENDANT A EVITER LA DOUBLE IMPOSITION ET A PREVENIR L'EVASION FISCALE EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU, ET DU PROTOCOLE, SIGNES A MANILLE LE 2 OCTOBRE 1976

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD RELATIF AUX TRANSPORTS INTERNATIONAUX DE DENREES PERISSABLES ET AUX ENGINS SPECIAUX A UTILISER POUR CES TRANSPORTS (ATP), ET DES ANNEXES, FAITS A GENEVE LE 1er SEPTEMBRE 1970

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE EUROPESE OVEREENKOMST INZAKE DE BESCHERMING VAN DIEREN IN VEEHOUDERIJEN, OPGEMAAKT TE STRAATSBURG OP 10 MAART 1976

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN VOLGENDE INTERNATIONALE AKTEN :

1. EUROPESE OVEREENKOMST INZAKE DE UITWISSELING VAN REAGENTIA VOOR WEEFSELTYPERING, EN PROTOCOL MET BIJLAGE, GEDAAN TE STRAATSBURG OP 17 SEPTEMBER 1974

2. AANVULLEND PROTOCOL BIJ DEZE OVEREENKOMST, GEDAAN TE STRAATSBURG OP 24 JUNI 1976

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE REPUBLIEK KOREA TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING MET BETREKKING TOT BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, EN VAN HET PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 29 AUGUSTUS 1977

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE REPUBLIEK VAN DE FILIPPIJNEN TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING MET BETREKKING TOT BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, EN VAN HET PROTOCOL, ONDERTEKEND TE MANILLA OP 2 OKTOBER 1976

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST INZAKE HET INTERNATIONAAL VERVOER VAN AAN BEDERF ONDERHEVIGE LEVENSMIDDELEN EN HET GEBRUIK VAN SPECIALE VERVOERMIDDELEN BIJ DIT VERVOER (ATP), EN VAN DE BIJLAGEN, OPGEMAAKT TE GENEVE OP 1 SEPTEMBER 1970

Stemming

De Voorzitter. — Ik stel de Senaat voor nu over te gaan tot de stemming over de vijf internationale overeenkomsten. (*Instemming.*)

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

133 votent oui.

133 stemmen ja.

3 votent non.

3 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquences, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, André, Bailly, Bascour, Basecq, Belot, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Busiau, Canipel, Carpels, Cerf, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cugnon, Cuvelier, Daems, Daulne, De Baere, De Bondt, De Clercq (Constant), Declercq (Roger), Deconinck, Decoster, De Graeve, De Kerpel, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Delpérée, Demuyter, De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelseers, Féaux, Février, Flagothier, Gijss, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hubin, Humblet (Jean), Jorissen, Kevers, Kuylen, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lahaye, Lambiotte, Lavens, Lecoq, Leemans, Lepaffé, Lindemans, Maes, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Paulus, Payfa, Pede, Mme Pétry, MM. Piot, Poulain, Poulet, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Storme, Sweert, Tilquin, Toussaint (Michel), Toussaint (Théo), Mme Turf-De Munter, MM. Van Canneyt, Vandenabeele, Van den Eynden, Van den Nieuwenhuijsen, van de Put, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandezande, Van Elsen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, van Waterschoot, Verbist, Vergeylen, Verleysen, Vernimmen, Windels, Wyninckx et Vandekerckhove (Robert).

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Kenens, Van den Broeck et Waltniel.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Coen et D'Haeyer.

De Voorzitter. — Mag ik aannemen dat dezelfde redenen van onthouding gelden als bij de vorige stemming? (*Instemming.*)

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat de drie leden die « neen » hebben gestemd, hebben willen « ja » stemmen, maar dat zij het niet durven zeggen. (*Men glimlacht.*)

De Voorzitter. — Dan zouden zij elk afzonderlijk dergelijke verklaring moeten afleggen, Mijnheer Vanderpoorten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE POLITIEKE TERECHTSTELLINGEN IN VERSCHILLENDE LANDEN VAN DE WERELD

Stemming

PROPOSITION DE RESOLUTION RELATIVE AUX EXECUTIONS POLITIQUES DANS PLUSIEURS PAYS DU MONDE

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan nu over tot de stemming over het voorstel van resolutie betreffende de politieke terechtstellingen.

Nous passons au vote sur la proposition de résolution relative aux exécutions politiques.

— Het voorstel van resolutie, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

La proposition de résolution, mise au vote par assis et levé, est adoptée.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1978

Voortzetting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, DU COMMERCE EXTÉRIEUR ET DE LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1979

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES, DU COMMERCE EXTÉRIEUR ET DE LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1978

Continuation de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij zetten de behandeling voort van de ontwerpen van wet houdende de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Nous abordons l'examen des données budgétaires relatives aux crédits « Coopération au Développement ».

Het woord is aan de heer Vandenabeele, verslaggever.

De heer Vandenabeele, verslaggever. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, het wetsontwerp tot aanpassing van de begroting 1978 voorziet voor de Ontwikkelingssamenwerking in de lopende uitgaven in een vermindering met 433,8 miljoen frank en de kapitaaluitgaven worden eveneens verminderd met 301,9 miljoen frank. Voor vorige jaren worden nog bijkredieten gevraagd van 2,2 miljoen frank in de lopende uitgaven en van 1,7 miljoen frank in de kapitaaluitgaven.

De begroting voor 1979 voorziet in de lopende uitgaven in kredieten voor 7668,2 miljoen frank. In de kapitaaluitgaven komen 3671,8 miljoen frank niet-gesplitste kredieten voor en is daarnaast voorzien in 450 miljoen frank ordonnanceringskredieten en 1350 miljoen frank vastleggingskredieten.

In de afzonderlijke sectie is daarenboven nog 1760 miljoen frank ingeschreven.

Ten aanzien van de aangepaste begroting 1978 is dit een stijging met 9,2 pct. in de lopende uitgaven en een daling met 3,2 pct. in de kapitaaluitgaven.

Deze kredieten behelzen evenwel niet alle uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking, want ook op andere begrotingen komen kredieten voor, die volgens de internationale normen als ontwikkelingshulp worden aanzien, namelijk : Financiën, 5838,7 miljoen frank; Landsverdediging, 285 miljoen frank; Nationale Opvoeding, 207,2 miljoen frank; Buitenlandse Zaken, 184,5 miljoen frank, en Arbeid en Tewerkstelling, 50 miljoen frank.

Samen met onze acties langs de EEG ten bedrage van 1503 miljoen frank en de 1760 miljoen frank voorkomend op de afzonderlijke sectie van de begroting, maar na aftrek van de werkingskosten van het Abos komen wij tot 21198,7 miljoen frank als officiële bijdrage van ons land inzake ontwikkelingssamenwerking. Zelfs 22098,7 miljoen frank indien we rekening houden met de vastleggingskredieten.

Te bemerken daarbij :

1. Rekening houdend met de vastleggingskredieten bereiken wij daarmee 0,66 pct. van het BNP van ons land, 0,63 pct. wanneer we abstractie maken van de vastleggingskredieten, maar waar het streefcijfer 0,70 pct. bedraagt.

Daarbij valt evenwel op te merken dat uit de werkelijke uitgaven tot 1977 blijkt dat er steeds een afstand blijft tussen begroting en realiteit : in 1977 bijvoorbeeld wees de begroting 0,62 pct. aan, de werkelijke uitgaven 0,46 pct.

2. 66 pct. van onze globale hulp is dit jaar bestemd voor bilaterale hulpverlening, dit is 5 pct. meer dan in de begroting 1978 was voorzien als verhouding.

3. 52,99 pct. van deze bilaterale hulp is bestemd voor Zaïre, Rwanda en Boeroendi. Ten overstaan van 1978 is dit een daling met 4 pct.

4. Volgens de soorten projecten gaat in de bilaterale sector 36 pct. naar onderwijs, 28 pct. naar sociale en plattelandsontwikkeling, 18 pct. naar nijverheidsontwikkeling en infrastructuur.

In uw commissie heeft de minister een uitvoerige toelichting gegeven omtrent het Belgisch beleid en het internationale kader waarin dit beleid zich situeert.

De minister wees allereerst op de elementen, die in het wereldgebeuren een aardverschuiving hebben veroorzaakt: de oliecrisis, de ineenstorting van het monetair systeem, de technologische revoluties, de overdracht van industriële activiteiten naar landen met lage lonen en andere. Hij stelde vast, dat er een groeiend gevoel van onderlinge afhankelijkheid tussen de landen waar te nemen is.

In de ontwikkelingsstrategie van de westerse landen heeft zich eveneens een evolutie voorgedaan: van de hulpverlening aan de ontwikkelingslanden uit de zestiger jaren naar de handel met deze landen in de zeventiger jaren. Thans is men gekomen tot het beklemtonen van de samenwerking en van een meer mensgerichte politiek door het inspelen op de basisbehoeften van de bevolkingen in deze landen.

In de commissie werd daarop de vraag gesteld of België bij machte is om de nieuwe begrippen te vertalen in een reële ontwikkelingspolitiek. Volgens de minister kan dit het beste gebeuren door het opstellen van een reeks criteria, waaraan de projecten moeten worden getoetst vóór het bepalen van de prioriteiten.

Verdere vragen werden ook gesteld over Unctad V, Lome II, waarvoor ik dan verwijs naar mijn geschreven verslag.

Vervolgens had de Minister het zeer uitvoerig over de aspecten van het Belgisch beleid. Dit beleid wordt eveneens bepaald door een grotere aandacht voor het lenigen van de basisbehoeften in de ontwikkelingslanden.

België zal verder prioriteit blijven geven aan zijn oud-kolonies Zaïre, Rwanda en Boeroendi, maar hierbij zullen nieuwe opties moeten aan bod komen. Dit sluit tevens niet uit, dat wij ook uitzien naar nieuwe landen en continenten, waar onze hulp nuttig zou kunnen gebruikt worden. Dit is onder meer het geval in Azië en Zuid-Amerika. Voor een goede oriëntering van de hulp hebben wij dringend behoefte aan een aantal criteria.

De minister kondigde ook aan, dat de werkgroep-Vandepitte haar werking zal hernemen. Deze werkgroep werd indertijd opgericht rond het probleem van de internationale arbeidsverdeling en de gevolgen voor onze economie.

Het wetsontwerp, houdende oprichting van een fonds voor ontwikkelingsamenwerking, zal zo vlug mogelijk weer worden opgenomen.

De samenwerking met de niet-gouvernementele organisaties zal verder verbeterd worden. In dat verband denkt de minister aan een aanpassing van het statuut van de vrijwilligers. Voor de medefinanciering wordt het bedrag van 400 miljoen frank in deze begroting opgevoerd tot 600 miljoen frank. Ook voor de activiteiten van de niet-gouvernementele organisaties inzake de informatie van onze bevolking worden ruimere middelen ter beschikking gesteld: 50 miljoen frank wordt daarvoor op de begroting 1979 uitgetrokken door een regeringsamendement.

Het belangrijkste luik van onze samenwerking blijft de bilaterale hulpverlening. Meer dan 66 pct. van onze openbare hulp gaat langs deze weg. Thans ligt daarbij vooral de klemtoon op Afrika. Dit moet voor de toekomst kritisch in vraag worden gesteld, maar tevens moet er rekening mee worden gehouden dat een te grote spreiding de doeltreffendheid van onze hulp zou kunnen schaden. De sectoriële verdeling van onze hulp moet eveneens worden aangepast aan de wijzigende situaties.

Op dit deel van de uiteenzetting van de minister werden vele vragen gesteld. Het moge volstaan dat ik daaruit alleen volgende punten bijzonder belicht.

Zo werd de minister ondervraagd naar de verantwoording van het stijgend aandeel van de bilaterale hulpverlening, te meer dat veel daarvoor naar ons eigen land terugvloeit.

De minister wees op het hoog aandeel van de multilaterale hulp, die ver boven het streefcijfer van de OESO ligt. Daarom wordt gestreefd naar een stabilisatie van deze vorm. Meer dan in het verleden moet ook controle worden uitgeoefend over de geldmiddelen die langs deze weg worden verstrekt. Er is ook geen tegenstelling tussen beide vormen omdat de motieven identiek zijn.

Het kan evenmin verkeerd zijn, dat er gunstige gevolgen zijn voor de economie van het donorland. Dat kan alleen positief zijn, gezien de groeiende interdependentie van alle landen.

In deze bespreking verklaarde de minister ook, dat het statuut van de ontwikkelingshulp geen voldoening gaf. Zonder de financiële gevolgen uit het oog te verliezen moet dit statuut worden omgewerkt tot een soepel en doeltreffend instrument.

Inzake onderwijs zal verder worden gegaan met een grotere concentratie van de hulp in bepaalde scholen. De scholen voor kinderen van ontwikkelingshulpers zullen worden overgedragen aan Nationale Opvoeding, die beter in staat is om hun problemen te behartigen.

De minister handelde tenslotte over de punten opgenomen in de regeringsverklaring:

1. De oprichting van Nederlandstalige en Franstalige diensten bij Abos;

2. Het overdragen vanaf 1980 naar de gemeenschapsbegrotingen van de kredieten voor culturele en persoonsgebonden materies;

3. De invoering van een taalkader bij Abos en DOSZ. In afwachting zal de minister een feitelijke taalpariteit doorvoeren;

4. In de buitendiensten is er momenteel een groot onevenwicht ten voordele van de Franstaligen. Er moet worden gezocht om dit evenwicht zo spoedig mogelijk te herstellen.

Met het oog op de uitvoering van de regeringsverklaring heeft de minister voorgesteld aan de Eerste minister om daartoe een interdepartementale werkgroep op te richten.

In de commissie werd de vraag gesteld of de taalwetgeving wel van toepassing is op de leden van het samenwerkingspersoneel die toch geen staatsambtenaren zijn.

De minister is uitvoerig op deze vraag ingegaan. Aan de hand van adviezen van de Raad van State van 1967 en 1977 kwam hij tot de vaststelling dat bij gebrek aan een specifieke wetgeving ter zake de algemene taalwet van 1963 hier wel van toepassing is.

De commissie heeft daarna de ingediende amendementen besproken. Alleen regeringsamendementen werden daarbij aangenomen. Zij zijn zonder weerslag op het totale volume van de begrotingskredieten, daar zij werden gecompenseerd op andere begrotingsposten. Een amendement op artikel 15, § 4, maakt het mogelijk de rekeningen van de rekenplichtigen in het buitenland op eenvoudige manier te stijven.

De begroting werd uiteindelijk goedgekeurd door de commissie, met 11 stemmen voor en 1 tegen. Tot daar het verslag van de bespreking in de commissie.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat de voltallige Senaat zich zal aansluiten bij deze goedkeuring en u daarmee zijn vertrouwen zal schenken voor het door u geschetste beleid. Uw uiteenzetting in de commissie heeft perspectieven geopend voor een echt en dynamisch ontwikkelingsbeleid. Mag ik daarbij evenwel de hoop uitspreken dat uw verdere beslissingen zouden worden genomen in harmonie en samenwerking met de Senaatscommissie en dat het gesprek niet zou beperkt blijven tot een jaarlijkse gedachtenwisseling rond de begroting?

Als klein land kunnen wij immers een stuwende rol vervullen in het reuzewerk dat de wereld te vervullen heeft voor de ontwikkeling van alle mensen en volkeren.

Daarvan uitgaande is het onze gezamenlijke plicht ernstig werk te maken van onze bescheiden bijdrage met de hoop dat zij een sneeuwbal-effect mag teweegbrengen in vele landen.

Ernstig werk ervan maken betekent voor mij: dat wij zo vlug mogelijk komen tot het vervullen van onze belofte om de openbare hulp op te voeren tot 0,70 pct. van ons BNP. Ik ken de zware moeilijkheden van 's lands begroting, maar een verhoging met 6 pct. volstaat of, met andere woorden, een goede 1 per duizend van onze totale begroting. Zou men dit bedrag van 1,2 miljard frank echt niet kunnen vinden op de begrotingen van de andere departementen, wanneer men dit echt wil? Het kan voor sommigen maar een symbool lijken, maar symbolen kunnen zwaar geladen zijn voor mensen die zoeken naar meer rechtvaardigheid.

Ernstig werk ervan maken betekent voor mij ook: dat de begroting geen luchtspiegeling is maar dat ook in de realiteit de 0,70 pct. zouden worden bereikt. We moeten helaas vaststellen in de vorige jaren, dat veel van wat begroot was, niet uitgevoerd werd.

Ernstig werk ervan maken betekent voor mij tenslotte: dat onze ontwikkelingshulp ook echt haar doel bereikt en terecht komt bij de armsten onder de armen. Het mag niet zijn dat sommigen in eigen land of in de ontwikkelingslanden zelf onze inspanningen zouden afwenden in hun eigen voordeel. We moeten erop waken dat onze hulp, zowel bij hun beslissing als bij de uitvoering, gaat naar de basisbehoeften van de brede bevolking in de armste landen.

Ik hoop, Mijnheer de Minister, dat het u mag lukken dit te realiseren en dat u daarvoor de steun krijgt van al wie in dit land verantwoordelijkheid draagt. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à Mme Mavence.

Mme Mayence-Goossens. — Monsieur le Président, nous avons appris avec intérêt que pour des raisons historiques évidentes, nous gardons des liens privilégiés avec le Zaïre, le Rwanda et le Burundi.

Je souhaite que nous ayons une attitude claire à ce sujet. Les critiques de certains média empêchent nos ressortissants d'occuper des postes dans l'administration ou l'enseignement, où trop souvent ils ont été remplacés par ceux d'autres pays. Ce n'est pas la crainte de l'opinion publique — souvent mal informée — qui doit dicter une ligne politique.

Nous devons assurer les moyens de notre politique sur place.

Puis-je vous demander si les rapports que nous pourrions avoir avec le Sahel sont suffisants? Vous savez que les coopérants belges y sont particulièrement appréciés. La population se souvient avec gratitude de l'aide apportée par nos compatriotes lors des difficultés de 1973.

En ce qui concerne le Niger, nous pourrions participer à l'exploitation des mines d'uranium. Notre aide serait tout autant appréciée que celle des Japonais, Français et Allemands.

Permettez-moi de vous rappeler que le Sahel veut sauver son avenir par la culture irriguée intensive, notamment du riz et du blé dur. La Belgique a d'excellents agronomes et peut fournir des équipements d'infrastructure, tels que les centrales solaires photovoltaïques, qui seraient associées aux travaux d'irrigation. De telles centrales valoriseraient les recherches faites par les universités dans notre pays dans le domaine des cellules solaires et les applications déjà mises au point par les industries.

L'aide que nous accordons ne doit pas être uniquement monétaire; elle peut prendre la forme d'équipements techniques et valoriser et développer simultanément notre vie économique nationale.

Pour ce qui est du Mali, ce pays veut également entreprendre de grands travaux hydrauliques. Il y aura des aménagements à faire pendant cinquante ans.

Quant à la Haute-Volta, par l'apport de sa main-d'œuvre, ce pays doit simultanément participer aux grands développements des agro-industries de la Côte d'Ivoire. Nos coopérants y seraient particulièrement utiles, ainsi que nos équipements, comme je l'ai souligné précédemment.

Monsieur le Ministre, puis-je aussi attirer votre attention sur nos rapports avec la CEE? Ne pourraient-ils pas être aussi suivis que nos contacts avec la Banque mondiale?

On aurait intérêt, pour assurer la meilleure coopération possible, à coordonner une partie de notre aide avec celle de la CEE. Les Allemands et les Français tiennent régulièrement, deux fois par an, des réunions communes avec la CEE pour coordonner leur action dans les projets de développement.

Pour la première fois, un projet commun est entrepris au Mali; les Belges en ont d'ailleurs obtenu la direction malgré la prépondérance du financement par la Communauté.

Je voudrais vous adresser une dernière question, Monsieur le Ministre. Que reste-t-il des aides diffusées et disséminées au cours des dix dernières années, notamment avec certains pays d'Asie? Il ne me semble pas opportun de changer continuellement de pays avec lesquels nous voulons coopérer.

Le choix des pays à aider ne doit pas dépendre uniquement de la langue que les coopérants voudraient y parler. En dehors des postes d'administration ou d'enseignement, des techniciens peuvent être parfaitement efficaces en parlant une de leurs langues nationales.

Après cette brève intervention, Monsieur le Ministre, je souhaiterais obtenir une réponse aux différentes questions que je vous ai posées. D'avance je vous en remercie. *(Applaudissements sur les bancs libéraux.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer D'Haeyer.

De heer D'Haeyer. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, één van de opvallende karakteristieken van de hedendaagse internationale betrekkingen is het zeer snelle tempo waarin de veranderingen zich voltrekken in de relaties tussen Noord en Zuid, dit wil zeggen tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden. Eén en ander is ertoe aanleiding geweest dat de jongste jaren in de geïndustrialiseerde landen een toenemende belangstelling is gegroeid voor de samenwerkingsproblematiek met de ontwikkelingslanden. Ontwikkelingspolitiek is niet langer een tweederangsgelegenheid maar een kwestie die terecht steeds meer in het brandpunt van de politieke en publieke belangstelling is komen te staan.

Tijdens de dekolonisatieperiode was het ontwikkelingsbeleid in hoofdzaak gekenmerkt door het verstrekken van ontwikkelingshulp, waarbij vanzelfsprekend werd gehoopt dat de ontwikkelingslanden automatisch het westers economisch groeimodel zouden overnemen. Dit soort van hulpverlening speelde zich in feite af in het kader van het sociaal-politiek krachtenveld dat beheerst werd door de ideologische tegen-

stellingen tussen de twee bekende supermachten. Het Westen dacht door het verstrekken van materiële ontwikkelingshulp enerzijds te kunnen garanderen dat de landen van de derde wereld zouden gevrijwaard blijven van het Sovjet-model, anderzijds dat aldus de basis kon worden gelegd voor hun industriële *take-off*.

Immiddels is gebleken dat noch het ene noch het andere bewaarheid is geworden. Vele ontwikkelingslanden hebben reeds, ondanks de westerse hulp, geopteerd voor het marxisme, andere staan op het punt de gesocialiseerde weg in te slaan.

Het ontwikkelingsbeleid dat aanvankelijk was gebaseerd op de impliciete veronderstelling dat groei — met de nadruk op de moderne industriële sector — op zichzelf de oplossing was omdat de vruchten van deze groei automatisch en vanzelfsprekend en binnen een aanvaardbare tijd, aan de minder bevoorrechte sector van de economie en de armere lagen van de bevolking zou ten goede komen, heeft duidelijk gefaald.

Inderdaad, het materieel welvaartsloot van de grote bevolkingsmassa's is er niet op verbeterd. Zowel in absolute als in relatieve termen groeien de arme en de rijke landen verder uit elkaar en binnen een aantal van de zeer arme landen, de zogenaamde vierde wereld, neemt de verpaupering nog toe. Van 1950 tot 1975 is het gemiddeld inkomen per hoofd in de arme landen met ongeveer 3 pct. gestegen. Maar wat betekent een stijging van het inkomen met 3 pct. als het gemiddeld jaarinkomen amper 200 tot 500 dollar per jaar bedraagt? Dit is ongetwijfeld een positieve ontwikkeling, maar volstrekt onvoldoende om de armoede te bestrijden, waarin honderden miljoenen mensen momenteel verkeren en gevangen zitten in omstandigheden die door analfabetisme, ondervoeding, ziekten, hoge kindersterfte en lage gemiddelde levensduur zodanig beperkt zijn dat zij de gaven, die ze bij hun geboorte hebben meegekregen, nooit kunnen ontplooien.

Deze ontwikkelingsstrategie die tot uiting kwam in het economisch groeimodel legde vooral de nadruk op de kapitaalintensieve geïndustrialiseerde sector, die een hoge scholingsgraad van de arbeiders vereist. Maar de ontwikkeling van de moderne industrieën bleek slechts een geringe toename van werkgelegenheid met zich te brengen en leidde tot toenemende inkomensongelijkheid tussen een elite die zich versterkt en verstedelijkt en de plattelandsbevolking.

De heer Boey, ondervoorzitter,
vervangt de heer Robert Vandekerckhove als voorzitter

Gezien deze evolutie kwam er aan het einde van de jaren zestig meer belangstelling voor werkgelegenheidsstrategieën, waarbij de werkgelegenheid in de moderne sector niet werd verwaarloosd maar waarbij in elk geval meer aandacht werd besteed aan de rurale en stedelijke informele sector.

Als gevolg van de ingrijpende mondiale verschuivingen die zich de jongste jaren hebben gemanifesteerd en die in het verslag uitvoerig worden beschreven, is ook de filosofie omtrent het te voeren ontwikkelingsbeleid grondig gewijzigd.

Om de daarnet aangehaalde redenen is men inderdaad afgestapt van het ontwikkelingsgroeimodel of economisch groeimodel, waarvan het leidmotief tamelijk snel was geworden: « *Trade but not aid.* »

Het begrip ontwikkeling wordt in de eerste plaats niet langer aanzien in termen van economische groei en/of meer werkgelegenheid, maar in termen van gezondheid, voeding, behuizing enz. voor iedereen. Het gaat hier om het zogenaamde « basisbehoeftenmodel » dat voor het eerst werd gelanceerd door de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens de Wereldwerkgelegenheidsconferentie van 1976. Tijdens deze conferentie werd alle aandacht gericht op het begrip « basisbehoeften ».

Aanvankelijk hebben de rijke landen zich tegen deze « *basic needs* »-conceptie verzet vanwege de vrees dat zij nog meer financiële hulp zouden moeten overhevelen naar de ontwikkelingslanden. De arme landen namen deze nieuwe ontwikkelingsstrategie aan omdat zij daarin een uitstekend middel zagen tot realisatie van de nieuwe internationale economische orde.

Als gevolg van de herinterpretatie die aan de basisbehoeftenstrategie door beide landenpolen werd gegeven zijn de standpunten gewijzigd. Nu zijn de rijke landen warme voorstanders omdat zij de conceptie hebben weten aan te passen aan hun eigen ideologie. Door de rijke landen werd het element groei steeds meer naar de achtergrond verdronken en werden de herverdelingselementen meer naar voren gehaald. Het accent kwam te liggen op zelfvoorziening door de arme landen in hun eigen basisbehoeften met behulp van door de rijke landen geïntroduceerde arbeidsintensieve, simpele productieprocessen. Daarmede werd aan de basisbehoeftenconceptie als het ware een anti-industriële notie gegeven. En dat is natuurlijk in overeenstemming met de actuele belangen van de rijke landen in die zin dat het door hen op gang gebrachte industrialisatieproces in de ontwikkelingslanden hinderlijk is geworden voor hun eigen economie, vooral ook in het licht van de zich wijzigende

internationale arbeidsverdeling die de rijke landen dwingt tot industriële herstructurering.

Thans zijn het de arme landen die zich tegen het basisbehoeften-model verzetten omdat zij vrezen dat hun industriële groei zal worden afgeremd en dat zij aldus zullen worden gedoemd primitieve landbouwen en grondstoffeneconomieën te blijven. Vooral vrezen zij — en zulks is gebeken tijdens de recente Unctad V-conferentie — een toenemend protectiebeleid van de rijke landen.

Uit het verslag blijkt dat ook België in de toekomst een ontwikkelingsbeleid zal voeren dat grotere aandacht zal besteden aan de bevrediging van de basisbehoeften van de autochtone bevolking. Ook wij zijn van oordeel dat het basisbehoeftenmodel grotere garanties biedt voor een meer rechtvaardige welvaart- en welzijnsspreiding over de grote bevolkingsmassa's van de arme landen. Men zal daarbij echter meer dan vroeger rekening moeten houden met de *self-reliance*-verzoeken van de ontwikkelingslanden die de afhankelijkheid van de ontwikkelingshulp wensen te reduceren, afhankelijkheid die zich ondanks de dekolonisatie vooral economisch heeft gemanifesteerd als gevolg van de toenemende interdependentie.

Toch blijven wij ervan overtuigd dat naast de bevrediging van de meest elementaire basisbehoeften de industriële groei van de ontwikkelingslanden een prioritaire doelstelling blijft om de materiële en immateriële armoede te bestrijden.

Een dergelijk ontwikkelingsbeleid, bovendien gestoeld op het *self-reliance*-perspectief, lijkt ons in de huidige context het meest verantwoord omdat het de landen van de derde wereld toelaat hun economische en sociale ontplooiing zelf te sturen en ze in te kaderen in hun eigen historische en culturele achtergrond.

Na het formuleren van deze beschouwingen van eerder algemene aard aangaande de voorgestane ontwikkelingsstrategie, zou ik, alvorens te besluiten, nog even willen blijven stilstaan bij een probleem waaraan de geachte minister, in zijn verslag, ruime aandacht heeft besteed, met name de samenwerking tussen de overheid en de niet-gouvernementele organisaties.

In het verslag wordt gestipuleerd, in het kader van de nagestreefde basisbehoeftenbevrediging, dat « naast het bilateraal samenwerkingsbeleid van Staat tot Staat, grotere middelen moeten worden vrijgemaakt voor de medefinanciering van de niet-gouvernementele organisaties ».

België hoeft zich niet te schamen over de geboden ontwikkelingshulp wanneer men rekening houdt met het feit dat de internationale doelstelling 0,70 pct. bedraagt van het BNP en ons land dit streefcijfer dicht benadert en wanneer men ons percentage vergelijkt met de resultaten van andere rijke landen zoals de Verenigde Staten, West-Duitsland en Japan.

Desondanks achten wij de bedoeling van de minister, om de financiële middelen ter beschikking gesteld van de niet-gouvernementele organisaties lovenswaardig. Iedereen weet dat deze niet-gouvernementele organisaties over een zeer soepele structuur beschikken en werken met beperkte administratiekosten. Het zijn deze organisaties die in belangrijke mate kunnen bijdragen tot de plattelandsontwikkeling in de vorm van relatief kleinschalige projecten.

Onze bezorgdheid heeft dus geenszins betrekking op een toename van de geldmiddelen bestemd voor de activiteiten van de niet-gouvernementele organisaties. Maar we zijn wel ten eerste bekommerd over de wijze waarop deze middelen onder deze niet-gouvernementele organisaties momenteel worden verdeeld.

Immers, wij zijn ervan overtuigd dat de manier waarop zulks in het verleden gebeurde al te zeer de richting uitging van een selectieve hulpverstrekking die weinig of geen rekening hield met de representativiteit van de ideologieën in ons land.

Het zal u inderdaad niet onbekend zijn, Mijnheer de Minister, dat de overgrote meerderheid van de dotaties wordt toegekend aan organisaties van katholieke inslag. Het aandeel toegekend aan bijvoorbeeld liberale organisaties zoals Delipro bedraagt nauwelijks 1 pct.: inderdaad van de 560 miljoen frank ontving deze organisatie verleden jaar 7 miljoen frank. Moet daaruit worden afgeleid dat er in ons land slechts 1 pct. liberalen zouden zijn?

Het is ons niet onbekend dat de filosofische ingesteldheid van het ambtenarenkorps bij het departement Ontwikkelingssamenwerking hieraan niet helemaal vreemd is en soms, om niet te zeggen dikwijls, de toekenning van financiële middelen aan liberale organismen belet naar het heer op grond van technische bezwaren ten aanzien van de ingediende projecten.

Mijn vraag is, Mijnheer de Minister, of naast het optrekken van financiële middelen, het soms ook in uw bedoeling ligt maatregelen te nemen die deze scheefgegroeide toestand kunnen verhelpen, u daarbij inspirerend op het Cultuurpact. (*Applaus op de liberale banken.*)

M, le Président. — La parole est à M. Neuray.

M. Neuray. — Monsieur le Président, chers collègues, dès que vous avez pris vos nouvelles fonctions, Monsieur le Ministre, il semble que vos premiers soins n'aient pas tant eu pour but de mettre en route de nouveaux projets que d'arrêter une série d'actions que votre prédécesseur avait prévues et que vous jugiez non conformes aux intérêts flamands.

A ce propos, je me pose deux questions.

Vous êtes ministre de la Coopération au Développement et, à vous entendre, notamment au retour de la conférence de la Cnuced à Manille, votre but — et votre mission d'ailleurs — est d'aider les pays en voie de développement.

En remettant en question des engagements déjà pris, ne risquez-vous pas de décevoir l'attente de certains pays? Je crains fort que ceux que vous vouliez si généreusement aider à Manille ne soient déçus lorsqu'ils prennent connaissance de vos décisions. Celles-ci risquent de ne pas renforcer le prestige de la Belgique.

La seconde question vise la responsabilité ministérielle. Il est de tradition, paraît-il, constante dans notre système et de pratique déontologique courante qu'un gouvernement endosse et honore les engagements contractés par ses prédécesseurs. Si ce n'est pas le cas, ne risquons-nous pas de voir diminuer encore le crédit de l'Etat? Votre attitude étonne d'autant plus que vous faisiez partie du gouvernement précédent.

J'en viens à un cas précis, celui du projet Say au Niger.

Alors que le ministre Van Elslande était responsable du département de la Coopération, la Belgique avait en 1975 approuvé le financement d'un grand projet d'aménagement hydroagricole au Niger.

En février 1979, décision était prise par votre prédécesseur, en plein accord avec l'inspection des Finances, de confier l'exécution de ces travaux à une association momentanée. La lettre d'attribution fut envoyée au soumissionnaire retenu en mars 1979.

A votre arrivée au département de la Coopération, vous avez bloqué la procédure normale d'évolution du dossier en empêchant la signature de l'arrangement particulier de ce projet, pour laquelle notre ambassade avait déjà reçu les pleins pouvoirs.

A une question parlementaire posée par M. Lenaerts, vous répondez, le 2 mai 1979, que vous feriez examiner ce dossier par un expert.

Quel est l'état de cette question un mois plus tard? Quand mettez-vous en application la décision prise par votre prédécesseur afin de respecter les engagements politiques pris à l'égard de la république du Niger?

Examinons maintenant la politique suivie à l'AGCD, à l'Ossom et pour le recrutement d'experts associés.

Le ministre n'ignore pas que les cadres fixant le nombre des emplois francophones et néerlandophones à l'AGCD ont été cassés par le Conseil d'Etat le 2 avril 1974. Ces cadres prévoyaient une répartition cinquante-cinquante. Le Conseil d'Etat a fondé son arrêt sur le point précis de la non-application correcte des dispositions des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative pour l'élaboration des cadres. Il n'avait notamment pas été tenu compte du volume réel des affaires traitées dans chacune des langues.

A ma connaissance, les statistiques concernant le volume des affaires ont été — postérieurement à l'arrêt du Conseil d'Etat — établies par deux fonctionnaires généraux bilingues. Les conclusions de l'enquête ont démontré que 72 p.c. des affaires devaient être traitées en français.

M. le ministre pourrait-il me faire savoir si les nouveaux cadres linguistiques de l'AGCD se rapportant aux degrés 3 à 12 de la hiérarchie sont en cours d'élaboration et quelle est la répartition qui sera adoptée compte tenu des statistiques relatives au volume réel des affaires traitées?

L'Ossom n'est pas encore doté de cadres linguistiques.

Cette situation est à l'origine de nombreux problèmes qui entravent la bonne organisation et un fonctionnement harmonieux de cet organisme.

Tout comme à l'AGCD, des statistiques relatives à la répartition du volume des affaires dans l'une ou l'autre langue ont été établies par une commission linguistique paritaire.

Il en résulterait que 80 pct. ou plus des dossiers de bénéficiaires et d'affiliés de cette institution seraient établis en français de la volonté expresse de ses bénéficiaires ou affiliés.

M. le ministre peut-il me confirmer qu'un projet de cadres linguistiques sera prochainement élaboré en conformité avec les dispositions des lois linguistiques qui prévoient de se référer aux statistiques auxquelles il vient d'être fait allusion?

Il me revient enfin que le recrutement d'experts associés francophones a été sinon bloqué au sein de l'AGCD, tout au moins rendu extrêmement difficile.

Sur quelle base sont mis ces freins ?

L'envoi de missions urgentes au Rwanda a été retardé. Est-ce à la demande des autorités rwandaises ou à l'initiative de votre département ?

Nous souhaitons simplement, Monsieur le Ministre, que votre seule préoccupation soit le bien des pays en voie de développement. (*Applaudissements sur certains bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Carpels.

De heer Carpels. — Mijnheer de Voorzitter, met belangstelling hebben wij allen die met ontwikkelingssamenwerking begaan zijn, kennis genomen van de beslissing van de minister van Ontwikkelingssamenwerking om, in afwachting van een grondige studie over het taalevenwicht in de binnen- en buitendiensten van het Abos, de nieuwe aanwervingen te blokkeren.

De beslissing van de minister zal ongetwijfeld op degelijke cijfers gebaseerd zijn. Een overzicht van de afvloeiingen en aanwervingen gedurende het voorbije jaar op Abos toont immers duidelijk aan dat op deze natuurlijke wijze geen taalpariteit te bereiken is, taalpariteit die nochtans in de regeringsverklaring is ingeschreven.

De toestand in de ontwikkelingssecties bij de bilaterale samenwerking loopt helemaal scheef. Daar staan 1 020 Franstaligen tegenover 467 Nederlandstaligen, wat betekent 70 pct. Franstaligen en 30 pct. Nederlandstaligen.

Gelijkaardige verhoudingen doen zich in de andere takken van de ontwikkelingssamenwerking voor.

Zo bijvoorbeeld bij de Universitaire Samenwerking is de verhouding 75 pct. Franstaligen en 25 pct. Nederlandstaligen.

In de universitaire projecten is die verhouding 89 Franstaligen tegenover 36 Nederlandstaligen, wat betekent 71 pct. Franstaligen en 29 pct. Nederlandstaligen.

In de scholen met Belgisch leerplan is de situatie nog sprekender, namelijk 73 pct. Franstaligen en 27 pct. Nederlandstaligen.

In de verschillende takken van de Ontwikkelingssamenwerking vinden wij steeds dezelfde verhouding terug, namelijk minstens 70 pct. Franstaligen en maximaal 30 pct. Nederlandstaligen.

Wat echter dramatischer vormen aanneemt, is de aanwerving van onze jong afgestudeerden.

Mijnheer de Minister, wij voelen het aan als onze elementaire plicht u in kennis te stellen van de recente ontwikkeling in verband met de aanwerving van jong afgestudeerden die als assistent-expert door Abos kunnen worden aangeworven en waarbij onder andere de plaatsingsmogelijkheden van de oud-leerlingen van onze Vlaamse universiteiten en van de Rijksuniversiteit Gent in het bijzonder, op een ongeoorloofde wijze in het gedrang komen.

Inderdaad, volgens de begroting van 1977 mogen er dit jaar 216 assistent-experts in dienst zijn.

Op het huidige ogenblik, met inbegrip van de goedgekeurde kandidaturen, zijn er 106 Nederlandstaligen en 134 Franstaligen in functie. Gezien de assistent-experts slechts drie jaar in dienst kunnen zijn om daarna expert te worden of een andere betrekking te vinden, zullen er dit jaar 20 Nederlandstaligen en 28 Franstaligen afvloeien. Dit brengt de verhouding op 86 Nederlandstaligen en 106 Franstaligen.

Welnu, van de Abos-administratie vernamen wij, als antwoord op de kandidatuurstelling van een aantal jong afgestudeerden van de RUG dat er dit jaar geen Nederlandstaligen meer worden aanvaard, maar nog wel Franstaligen. Alzo zal tegen het einde van het jaar de verhouding van het aantal assistent-experts de volgende zijn : 86 Nederlandstaligen en 130 Franstaligen op een totaal van 216 eenheden, of een verhouding 40 Nederlandstaligen - 60 Franstaligen.

Graag herinneren wij eraan dat men enkele jaren geleden op regeringsniveau reeds overeengekomen was voor de assistent-experts de verhouding 50 pct. Nederlandstaligen en 50 pct. Franstaligen in acht te nemen. Die regel is geldig gebleken tot voor anderhalf jaar. Geleidelijk is hij verslecht, zoals hiervoor geschetst.

Naar verluidt heeft uw voorganger, minister Outers, nooit het bestaande akkoord van de vijftig-vijftigverhouding tegengesproken of officieel op de helling gezet, doch zijn het bepaalde leden van de Abos-administratie die de zaken zogenaamd op eigen houtje afhandelen en die door de minister niet worden terechtgewezen.

Daarom zouden wij u dankbaar zijn, Mijnheer de Minister, mocht u de eerder vermelde feiten op het Abos aan de orde willen stellen. Wij vragen alleen dat de vijftig-vijftigverhouding zou worden nageleefd en dat u uw administratie duidelijke richtlijnen ter zake zou willen geven.

Het gaat immers om de toekomst van de afgestudeerden van de Nederlandstalige universiteiten en om de toekomstige tewerkstelling van onze mensen in Belgische ontwikkelingsprojecten.

Er wordt de jongste tijd meer en meer gesproken over het vraagstuk van de loopbaan van onze ontwikkelingshulpers. Zoals wij onder punt 11, bladzijde 11, van het verslag kunnen lezen, spreekt de minister van een « nieuwe aanpak tot het verminderen van het schrijnend probleem van de werkloosheid van universitair afgestudeerden ».

Hopelijk bedoelt hij hier niet dat hij aldus een gedeelte van de werkloosheid kan oplossen door massa's « jong » afgestudeerden in de ontwikkelingssamenwerking te pompen. Dit zou enkel een verschuiving van de problemen met zich meebrengen, waarbij het nuttig gebruik van de openbare financiën geenszins gediend zou zijn.

Wat baat het instituten vol te steken met prachtige technische apparatuur, en de mensen ter plaatse op te leiden, als er geen continuïteit is om deze mensen verder te begeleiden ? Men kweekt dan een leger van generaals, met een tekort aan soldaten. Wat in het verleden gebeurd is, vraagt zeker geen navolging meer.

Een klein voorbeeld hiervan : enkele jaren geleden heeft het Abos voor een technisch instituut in Tunesië, vele kostelijke ultramoderne draaibanken aangekocht. Onze ontwikkelingshulpers hebben daar gedurende een korte periode prima werk verricht en hooggeschoolde arbeiders gevormd. Na het vertrek van onze mensen vertikten deze plaatselijke specialisten dit werk verder uit te voeren, namelijk plaatselijke ongeschoolde arbeiders in hun specialisatie op te leiden, met het gevolg dat na twee jaar alles in de roest stond en nog steeds staat.

Wat baat het jong afgestudeerden van diverse specialiteiten naar de ontwikkelingslanden te zenden, en die daar volledige zelfstandig onderzoekswerk te laten uitvoeren ? Dit is zuiver geld wegslijten. Eerst en vooral moet men de projecten grondig bestuderen en uitbouwen, wat maar kan gebeuren door onze ontwikkelingshulpers met jarenlange praktijkervaring. Pas dan, als alles goed gestructureerd is, kan men jong afgestudeerden naar deze projecten zenden om onder geleide zich verder te specialiseren, om later eveneens in staat te zijn eigenmachtig nieuwe projecten uit te bouwen.

Een voorbeeld hiervan vindt men in Maleisië. Daar is momenteel een landbouwproject lopende met een interdisciplinair karakter. In dit project wordt vooral de nadruk gelegd op de vorming van leidinggevend personeel en op de technische opleiding. Hier wordt dus de klassieke vorm van hulp progressief omgebogen naar minder traditionele vormen van opleiding, zoals beroepsopleiding en parascolaire vormen van onderwijs.

Pas over enkele jaren lijkt het zenden van jonge afgestudeerden naar bijvoorbeeld zulk een project opportuun, want pas dan kunnen onze specialisten ter plaatse onze jong afgestudeerden een gewettigde transfer voor technologie waarborgen. Pas dan kan in het perspectief van een nieuwe arbeidsverdeling voor een groot aantal mensen een zinvolle en produktieve tewerkstelling mogelijk worden gemaakt, waarbij dan op evenwichtige wijze de sociale aspecten moeten worden afgewogen tegen de economische efficiëntie.

Wil men in het kader van de budgettaire soberheidsmaatregelen van de regering de voorgestelde verminderingen in de lopende uitgaven tot stand brengen, dan mag men zeker geen uitzichtloze massale uittocht van onze jong afgestudeerden naar de ontwikkelingslanden aanmoedigen, maar moet men hen vooraf een degelijke specialisatie in België laten doormaken.

Mijnheer de Minister, dit zijn enkele opmerkingen in verband met uw begroting. Ik hoop dat u met mijn uiteenzetting welwillend rekening zal houden. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Emile Guillaume.

M. E. Guillaume. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, l'exposé que le ministre a fait le 3 mai dernier devant notre commission de la Coopération a présenté pour tous les membres une grande qualité, celle d'être très clair, précis et bien charpenté. En ma qualité de président de cette commission, je me devais de le souligner au début de mon intervention en vous en remerciant, Monsieur le Ministre, comme je remercie également le rapporteur M. Vandebecque pour son rapport objectif et précis.

Cette objectivité et cette précision me permettent de ne point reprendre toute la discussion mais de souligner seulement certains points présentant un intérêt majeur et qui, depuis notre discussion du 3 mai en commission, ont connu une certaine évolution, à laquelle on ne pouvait s'attendre à ce moment-là.

Vous précisez votre notion d'une nouvelle stratégie du développement en expliquant la politique belge qui, à l'avenir, doit tenir compte

d'avantage de la gestion des besoins de base des populations locales par le cofinancement des ONG, sans toutefois, disiez-vous, entraver la coopération bilatérale d'Etat à Etat.

Cette politique belge concernant un ordre économique nouveau a fait l'objet de votre discours de Manille, le 10 mai dernier, devant les participants à la Cnuced V. Vous avez précisé une stratégie tenant compte de certains critères auxquels les projets doivent répondre afin qu'une priorité soit déterminée pour chaque demande. Permettez-moi de vous dire, Monsieur le Ministre que votre discours fut fort remarqué et apprécié à Manille. J'avais l'honneur d'y siéger. J'ai pu recueillir ces bruits de couloirs qui ont parfois beaucoup d'importance.

Vous espériez, avez-vous dit en commission, que la conférence de la Cnuced apporterait une solution au problème de l'endettement, tout en tenant compte des souhaits des pays en voie de développement, comme des pays développés.

Cette espérance, que vous formuliez le 3 mai dernier, était partagée par nombre de vos collègues, dont moi-même; elle déterminait le point de vue que le gouvernement belge devait défendre à la Cnuced.

Hélas! si, à Manille, la rupture du dialogue Nord-Sud, entre riches et pauvres, a été évitée de justesse, il faut admettre que l'échec n'en est pas moins réel. Ce n'est pas l'accord insignifiant marchandé en dernière minute qui permettra de conclure que Cnuced V a donné ce qu'on attendait d'elle, vous comme nous d'ailleurs.

Après un mois de discussions et de confrontations d'intérêts, on aurait pu espérer une réforme créant un ordre économique mondial nouveau. Il n'en a rien été. Comme tous, vous devez être déçu car cet échec remet en cause votre perspective politique.

Je ne vais pas m'étendre davantage sur les maigres résultats de Manille. Là n'est pas mon propos. Il faudrait allonger cette intervention et sortir ainsi du temps de parole qui m'a été imparti. Ce point devrait d'ailleurs faire l'objet d'une large discussion en dehors de celle de votre budget. Mais il était nécessaire que je souligne cet événement capital que le monde vient de connaître car il conditionne toute la philosophie de la coopération. Je suis certain que vous devrez en tenir compte. Votre optique, aujourd'hui, n'est certainement plus celle d'il y a un mois. A Manille n'est jamais apparu le moindre outil susceptible d'instaurer ce nouvel ordre économique international.

Ceci est une première remarque.

J'en viens à d'autres points de votre exposé.

« Il n'est pas question », disiez-vous, « de mettre un terme à l'aide bilatérale, mais bien de faire jouer un rôle plus important aux organisations non gouvernementales afin de pouvoir satisfaire les besoins fondamentaux de la population. » J'aimerais que vous explicitiez davantage votre pensée et que vous puissiez, dans votre réponse, détailler le rôle plus important que vous comptez faire jouer aux ONG. Est-ce un développement quantitatif ou un développement qualitatif des ONG existantes que vous envisagez ?

Cette question revêt, je crois, une certaine importance.

Si, pour des raisons sentimentales et historiques, le Zaïre, le Rwanda et le Burundi restent des pays prioritaires — Mme Mayence y a fait allusion au cours de son intervention —, je me réjouis que la coopération puisse prendre des formes nouvelles vers les pays d'Amérique latine et vers l'Asie. Nos liens de coopération avec ces pays et, en particulier, avec l'Asie doivent être renforcés. C'est bien ce que pensait votre prédécesseur, M. Outers.

Vous avez fait état, lors de votre exposé, de la prochaine relance de la commission Vandeputte. A une question écrite que je vous ai posée, vous m'avez répondu avec précision en ce qui concerne les coûts. Je vous en remercie. Ceci figure à la page 32 du rapport Vandeputte.

Un développement opérationnel des idées contenues dans ce rapport est en vue. Mais au-delà de ce stade, nous trouvons des études par pays, afin de jeter les bases d'une politique intégrée de coopération entre la Belgique et un certain nombre de pays en voie de développement. Il semble que pour ce faire 2 millions de francs sont prévus.

Est-ce une vue globale de l'esprit, ou plus exactement, avez-vous une idée bien précise des pays auxquels vous faites allusion dans la réponse que vous m'avez donnée à la question n° 12 ?

J'aborderai maintenant un sujet qui m'est particulièrement cher et que j'ai, à plusieurs reprises, exposé à cette tribune : celui des écoles pour enfants de coopérants. En commission, j'ai soulevé une nouvelle fois le problème et votre réponse, se basant sur la déclaration gouvernementale, me réjouit pleinement. En effet, il est dit que les écoles belges seront reprises par les différents départements de l'Education nationale. Pour ce faire, un groupe de travail interministériel se penchera sur ce problème afin d'élaborer les modalités de reprise de ces écoles.

Monsieur le Ministre, j'insiste fortement pour que ce groupe se mette à l'œuvre le plus rapidement possible. En effet, alors que M. Van Elslande avait la Coopération dans ses attributions, j'avais, le 15 fé-

vrier 1977, soulevé le problème et défini la situation dans laquelle se trouvaient les enseignants de ces écoles tout à fait privées. J'avais souligné l'instabilité de l'emploi de ce personnel, le manque de sécurité de ces enseignants et l'absence de statut. J'avais aussi fait apparaître les lourdes charges financières demandées aux parents. Je pense, en l'occurrence, aux écoles belges du Zaïre, créées par l'ASBL Apromebel. Il est, en effet, inconcevable que nos enseignants au Zaïre ne puissent être mis sur le même pied que nos enseignants pour enfants de militaires en République fédérale d'Allemagne. Il est inconcevable, disais-je alors, et je le répète aujourd'hui, que des parents doivent payer des minerval allant de 15 000 à 20 000 francs pour permettre à leurs enfants de fréquenter l'école. La seule solution était — et je l'ai dit à l'époque — la reprise de ces écoles par le ministère de l'Education nationale.

J'avais défendu cette thèse en 1977, il y a plus de deux ans, devant le Conseil culturel et elle s'est concrétisée dans une motion qui avait toutes les chances d'être votée lorsque, hélas! le gouvernement chuta. Voilà pourquoi, aujourd'hui, je me réjouis de votre réponse à la question n° 16 et j'insiste pour que le groupe de travail interministériel se mette au travail le plus vite possible avant que ne chute encore le gouvernement, renvoyant mon projet aux calendes gresques.

Les réponses à mes questions relatives à l'exécution de l'accord de gouvernement, que l'on trouve aux pages 36 et suivantes du rapport, m'évitent d'allonger inutilement mon exposé.

J'en prends bonne note, Monsieur le Ministre, me réservant de revenir dans l'avenir sur ces sujets qui ont trait à la restructuration de l'AGCD et au statut des coopérants.

Enfin, je terminerai en relevant une phrase de votre exposé.

Je puis marquer mon accord sur nombre d'entre elles, que j'ai d'ailleurs citées, mais je ne partage pas votre opinion sur ce point précis.

Vous estimez, en effet, qu'il est erroné de vouloir réserver exclusivement la coopération avec des pays francophones à des coopérants francophones, tout comme il serait erroné de vouloir confier entièrement la coopération avec un pays comme l'Indonésie à des coopérants néerlandophones. Vous ajoutez que la destination et l'affectation des coopérants doivent être indépendantes du rôle linguistique auquel ils appartiennent, pour autant qu'ils possèdent les compétences suffisantes.

A première vue, cette opinion pourrait se défendre. Mais lorsque vous parlez de compétences suffisantes, il faut aussi envisager les compétences linguistiques. Et il n'est pas normal qu'un coopérant néerlandophone enseigne la technologie à des petits Zaïrois francophones dans un français rocailleux et rudimentaire, laissant cinq fautes d'orthographe au tableau noir. Cela se passait à l'école technique de Gombe et j'en ai été témoin. Car n'oublions jamais que chaque enseignant, quelle que soit sa discipline, est avant tout un professeur de langue maternelle.

Mon argument est tout aussi valable pour des coopérants francophones qui devraient enseigner en Indonésie, puisque c'est l'exemple que vous avez pris.

Je ne peux, par conséquent, marquer mon accord sur cette opinion.

Voilà, Monsieur le Ministre, les quelques remarques que je me devais de faire avant le vote de votre budget de 1979. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Kevers.

M. Kevers. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, qu'il faille, aujourd'hui encore, parler du problème du paupérisme au niveau international me semble indécent. Pendant plus d'un mois, en effet, à Manille, des milliers de spécialistes se sont âprement disputés à ce propos, non pas tellement pour y apporter une solution, mais pour tenter de faire aboutir des « Résolutions » où ils puissent reconnaître leur génie.

Nous voici à l'aube de la troisième décennie du développement et le problème reste entier. Si l'on veut qu'à notre point de vue — le point de vue d'un tout petit pays, aux moyens financiers des plus limités — cette troisième décennie ne soit pas une fois encore un échec, il convient qu'on l'aborde avec un minimum d'objectivité et de conscience de la réalité.

Des différences profondes dans le développement économique et politique, partant culturel et social, des Etats existent sans doute depuis que le monde est monde.

Bien peu d'hommes, au cours de l'histoire, y ont vu autre chose qu'une réalité inéluctable pour certains, qu'un moyen d'enrichissement facile pour d'autres.

Le grand public en ignorait tout ou presque, n'étant captivé que par les récits hauts en couleurs d'aventuriers ou de découvreurs de terres nouvelles.

Aujourd'hui où les moyens de transport nous mettent à quelques heures des antipodes, il ne devrait plus en être ainsi. Cependant,

l'information qui nous parvient des pays du bout du monde est toujours aussi stéréotypée, pour ne pas dire téléguidée, que jadis.

Des querelles d'école empêchent toujours de faire prendre conscience de la réalité et de la dimension du problème, partant d'aider à le résoudre.

Il importe de se persuader que si ce problème ne trouve pas progressivement sans doute, mais rapidement, une solution adéquate, c'est la survie de tout l'Occident, qu'il soit d'économie libérale ou d'économie d'Etat, qui est fondamentalement menacée.

Une prise de conscience, lente au départ — déformée sans doute par des impératifs politiques et nationalistes —, mais réelle, s'opère au niveau des pays en voie de développement et s'accélère.

Cette prise de conscience entraîne de leur part une attitude de plus en plus revendicative, eu égard au fait sans doute qu'au départ, la coopération internationale et l'aide qu'elle nécessitait ne furent trop souvent présentées que comme une sorte de bonne action des gens du Nord envers les hommes du Sud.

Puis il y eut la première décennie de développement, 1960-1970. On inventa un autre slogan : *Trade, no Aid*. Tout serait réglé dès l'instant où les pays en voie de développement pourraient, sans entraves, exporter leurs productions.

La deuxième décennie, 1970-1980, vit fleurir de nouveaux thèmes : transferts des technologies, répartition internationale du travail. Il suffisait d'implanter sous les tropiques, des industries légères de préférence, telles que le textile par exemple, voire lourdes comme la sidérurgie, pour assurer le « décollage » des régions accusant un sérieux retard.

Nous sommes à l'aube de 1980, et l'on constate, pour peu que l'on ait les yeux ouverts, que rien n'est réglé; au contraire.

Sans doute certains pays ont-ils atteint, grâce à leur situation géographique ou stratégique, à leurs ressources minières, des degrés d'enrichissement qu'aucun des pays dits riches n'a jamais connus au cours de toute son histoire.

Mais ces réussites n'en rendent que plus criantes les carences des autres, infiniment plus nombreux, hélas. Ces réussites, et c'est plus grave encore, contribuent précisément à rendre plus aigus les problèmes des autres et les solutions plus aléatoires.

La clé du problème du développement, il faut y insister, réside au niveau des Etats concernés eux-mêmes. Si leurs populations et leurs responsables ne prennent pas d'urgence conscience du rôle essentiel qui est le leur, il n'y aura jamais de solution, mais des oppositions, des heurts, un déchaînement de violence, plus horribles encore que ceux que nous a réservés la première moitié du XXe siècle.

La crise que subit l'ensemble des pays industrialisés ne pourra trouver de solution si des modifications importantes ne surviennent pas au niveau mondial.

La poursuite de notre développement, voire le seul maintien de notre acquis, n'est possible que dans la mesure où nous sommes à même de relever le défi du progrès global de l'humanité. Il importe donc que nous nous employions, dans tous les domaines à la fois, sans en négliger ni en privilégier aucun, à aider les pays en voie de développement à construire eux aussi une économie dynamique.

Ceci ne peut se faire que si nous acceptons d'en payer le prix.

Et tout d'abord, nous devrions nous persuader que les 0,50 p.c., voire les 0,70 p.c., de notre produit national brut n'y suffiront pas. Si, pour une sécurité toujours hypothétique, nous acceptons des charges très lourdes, trop lourdes d'ailleurs aux yeux de certains, en matière de défense, il faut que nous soyons décidés à payer aussi le prix de la paix.

Les pays en voie de développement, de leur côté, doivent cesser de s'imaginer que les quelques centaines de millions d'Occidentaux que nous sommes seront à même d'absorber seuls toute leur production agricole ou industrielle et de résoudre ainsi leurs problèmes.

La solution est avant tout entre leurs mains. Ils doivent, et je vais sans doute une fois encore me faire honnir, développer leur propre consommation, qu'elle soit publique ou privée, et élever ainsi le niveau de vie de leurs habitants.

Il n'est plus tolérable que leurs populations manquent de tout, alors que, sauf exceptions, leurs régions surabondent de possibilités.

Leurs industries naissantes ne peuvent se développer que si elles écoulent au niveau local ou régional — Pourquoi pas une série de marchés communs en Asie, Afrique, Amérique latine ? — la plus grosse partie de leur production, l'exportation de surplus ne devant servir qu'à financer des achats à l'étranger de biens de plus en plus rares qu'ils ne pourraient plus produire eux-mêmes.

Pour peu que l'on séjourne — même un temps très bref — dans une des métropoles gigantesques des pays en développement, on ne

peut être que douloureusement impressionné par l'ampleur et la profondeur de la misère qui y est le lot de l'immense majorité, misère rendue plus intolérable encore par le contraste avec l'opulence d'une minorité infime de privilégiés.

L'infrastructure sociale, économique, culturelle et sanitaire y est presque totalement absente.

On peut y voir des bâtiments scolaires équivalents par leur volume à une école primaire de quartier chez nous, abriter jusqu'à sept mille élèves en cinq groupes par jour.

On peut y voir des hôpitaux manquant de personnel, privés même de distribution d'eau; que dire alors de l'absence de médicaments, d'appareils de prothèse, de toute l'infrastructure absolument indispensable.

La tâche à accomplir est titanesque, le temps pour la mener à bien se rétrécit comme une peau de chagrin.

Le drame, c'est qu'au lieu d'agir on discute. Puis on rediscute, puis on élabore des programmes ridicules par comparaison aux besoins.

Ces tares sont surtout celles des organisations internationales qui pèchent plus que toutes autres par un gaspillage effréné de moyens et d'énergies pour des réalisations dérisoires.

On a pu visiter, par exemple, une réalisation Pnud dans l'île de Mindanao, il y a quelques jours. Ce projet ne supporte pas la comparaison avec ce que pouvaient être les stations Inéac dans l'ex-Congo belge dans la période de l'entre-deux-guerres.

La tâche qui vous attend, Monsieur le Ministre de la Coopération au Développement, est loin d'être achevée.

Vous avez pu, comme nous d'ailleurs, déplorer le peu d'acquis de la cinquième Cnuced. Raison de plus pour en faire davantage de notre côté.

Puisse tout d'abord un sain réalisme de part et d'autre permettre à Lomé II de marquer des progrès réels détachés de la logomachie stérile des enceintes internationales.

Mais à notre niveau belge aussi nous avons à réaliser.

Le développement étant avant tout un état d'esprit, c'est donc essentiellement d'hommes qu'il a besoin.

Nous en avons chez nous, j'ai pu en rencontrer encore quelques-uns, trop rares sans doute, à Manille, et je tiens à leur rendre, à distance, ce très modeste hommage.

Nous nous devons d'en augmenter le nombre et de les aider.

Ne serait-il pas temps enfin, Monsieur le Ministre, de prévoir un statut pour le Belge servant à l'étranger, quel que soit par ailleurs le secteur où il sert ?

Je ne prétends pas imposer un statut unique, mais adapté, au contraire, aux différentes nécessités. Il faudrait instaurer, le plus rapidement possible, un statut identique, au lieu des innombrables régimes existant à l'heure actuelle, pour tous ceux que relèvent de l'AGCD, directement ou indirectement.

Il faut veiller à une sécurité d'emploi pour tous nos concitoyens acceptant d'œuvrer dans les pays en voie de développement pour le compte de ces Etats, directement, ou d'entreprises qui y sont établies.

Une amélioration du régime de tous ceux qui travaillent, dans le cadre d'actions et de programmes pris en charge par des ONG, s'avère également indispensable.

Je sais que tout cela n'est pas facile à mettre en œuvre, mais c'est indispensable et de plus en plus urgent.

Vous vous heurterez à de vives résistances, voire à des oppositions farouches, même de la part de certains milieux qui réclament à grands cris une politique plus dynamique en la matière, tout en se refusant farouchement d'en vouloir les moyens.

Puissiez-vous, Monsieur le Ministre, n'être pas celui qui aura entièrement annihilé le peu qui reste d'un corps de fonctionnaires belges à l'étranger, mais bien celui qui aura su le recréer et lui rendre l'enthousiasme.

Cet enthousiasme est, en effet, indispensable à la poursuite d'une tâche bien souvent ingrate, mais absolument nécessaire d'animateur du développement intégral des pays du tiers monde. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuylen.

De heer Kuylen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, waarde collega's, vooraf wens ik mij aan te sluiten bij de woorden van waardering die door de voorzitter van onze commissie zijn uitgesproken ten aanzien van de heer Vandenebeele voor zijn duidelijk en volledig verslag. Eveneens dank ik de heer minister voor zijn belangwekkende en merkwaardige beleidsnota dat in het verslag van de Senaatscommissie volledig werd opgenomen.

In deze geciteerde beleidsnota vinden wij een aantal waardevolle principiële verklaringen. Het ligt in de bedoeling van de heer minister zijn beleid aan deze principes aan te passen.

In het mij toegestane tijdsbestek wens ik de volgende punten nader toe te lichten en enkele vragen te stellen.

*De heer Robert Vandekerckhove
treedt opnieuw als voorzitter op*

Eerst en vooral wens ik enkele klemtonen te leggen op het ontwikkelingsbeleid en een vraag te stellen omtrent een juridische interpretatie. Vervolgens wens ik een nadere beschouwing te wijden aan het Zaïre-beleid en tenslotte enkele vragen te stellen betreffende de uitvoering van het regeerakkoord en omtrent de bedoelingen van de minister ten aanzien van bepaalde aangekondigde maatregelen.

Volgens de nota die wij hebben mogen bespreken in de commissie, wenst België een intense samenwerking met zijn EEG-partners aan te gaan en mede te werken aan de uitbouw van een nieuwe, internationale economische orde. Naar onze opvatting is deze nieuwe economische orde een strategie die ontwikkeling niet zozeer definieert in termen van economische groei, doch wel van het voldoen van een aantal basisbehoeften zowel individueel als collectief. Precies daarvoor hebben we niet alleen nood aan een economische ordening, maar ook aan een sociaal-economische internationale orde die deze behoeften-strategie niet afremt maar juist sterkere impulsen geeft. Als wij dit zeggen zijn wij er ons ook terdege van bewust dat de graad van afhankelijkheid van de industrielanden van West-Europa, nog meer dan de Verenigde Staten, ten aanzien van de ontwikkelingslanden, de jongste jaren steeds is toegenomen. Niet alleen voor onze import van grondstoffen, maar ook voor onze export van industriële producten worden de ontwikkelingslanden een belangrijke factor.

Volgens een recente studie van de Wereldbank zouden er in Europa zelfs 3 miljoen werklozen meer zijn, indien de ontwikkelingslanden, en vooral de niet-olieproducerende landen, hun economische situatie aan de crisis hadden aangepast door hun importen uit de EEG te verminderen. Dat bewijst het relatieve belang van deze economische betrekkingen.

Mijnheer de Minister, in uw verklaring is ook sprake van een groeiende interdependentie tussen de ontwikkelingslanden en de industrielanden. Deze theorie die in het westerse ontwikkelingsdenken nogal opgang maakt, lijkt in u een warm verdediger te vinden.

Interdependentie verwijst naar een soort van vriendschappelijke en voor beide partijen voordelige relatie. Het begrip wordt ook gebruikt in de economie. Het werd ontwikkeld door onder meer Pareto die evenwel preciseerde dat interdependentie tussen regio's, sectoren of landen slechts zin heeft in situaties van strikte gelijkheid. De vraag rijst dus of dit begrip aangepast is om de relaties tussen arme en rijke landen te bestuderen.

De harde realiteit van alle dagen — collega Kevers heeft het zoëven nog sterk geïllustreerd — leert dat de inkomstenkloof tussen ontwikkelingslanden en industrielanden steeds groter wordt. Het Rio-rapport spreekt van één op dertien. Diezelfde realiteit leert ons dat westerse bedrijven sommige arbeidsintensieve onderdelen van het productieproces naar de derde wereld overplaatsen omdat deze hier zogezegd meer rendabel zijn maar elders meer winstgevend zijn.

Wordt dit geen nieuwe vorm van afhankelijkheid en is hier niet veeleer een toestand van dependentie dan van interdependentie geschieden?

Ik vrees dat het begrip «interdependentie» als een soort ideologie gaat functioneren om deze realiteit te verdoezelen, zoals trouwens thans door velen, de bestaande verschillen tussen de ontwikkelingslanden als een normale feitelijkheid worden ervaren.

Het is niet door een situatie van ongelijkheid en afhankelijkheid een andere naam te geven, dat de situatie verandert. Beleidsmaatregelen moeten dan ook aangepast zijn aan deze ongelijke toestand tussen ontwikkelingslanden en industriële landen. Zegt het Rio-rapport immers niet dat er geen rechtvaardige wereldorde kan komen, zonder ook ons eigen ontwikkelingsstrategie en levensstijl te wijzigen?

In de beleidsverklaring zegt u, Mijnheer de Minister, en ik citeer: «De ideeën van het «new-development» zullen ongetwijfeld aan bod komen in de zeer nabije toekomst op de Unctad V-conferentie.» Ondertussen weten wij welk lot deze conferentie werd beschoren. In dit verband wil ik het mij veroorloven enkele vragen aan de minister ter verduidelijking te stellen.

In het kader van de Unctad IV en V werd het beginsel van een gemeenschappelijk fonds ter stabilisering van de grondstoffenprijzen van de ontwikkelingslanden moeizaam aanvaard. Uiteindelijk kwam men tot een bescheiden bedrag van 750 miljoen dollar, waarvan een

350 miljoen voor het tweede luik zou worden gereserveerd. Dit luik beoogt een intensere valorisatie van de grondstoffen: onderzoek, productie en bewerking ter plaatse, distributie enz. Terwijl de 400 miljoen dollar voor het eerste luik gestijfd wordt door verplichte bijdragen van de Staten, voor België 100 miljoen frank, is het tweede luik overgelaten aan de goodwill, door vrijwillige bijdrage van de Staten. Daarmede werd deze materie in het politiek vaarwater geduwd. België heeft bij monde van zijn minister van Ontwikkelingssamenwerking op Unctad V te Manilla toegezegd 3 miljoen dollar te zullen storten voor het tweede luik. Achteraf deden geruchten de ronde dat daaraan voorwaarden waren verbonden. Is dat zo? En welke zijn deze voorwaarden?

Een tweede vraag: Op welke wijze kan ons land een positieve bijdrage leveren in verband met onderzoekswerk ter valorisatie van de grondstoffen? Is het niet wenselijk dat op dit vlak contact wordt opgenomen met het Unctad-secretariaat om te onderzoeken in welke mate onze wetenschappelijke instellingen kunnen meewerken. Dat op zichzelf zou ook reeds een uitdrukking zijn van een positieve politieke ingesteldheid.

Nu vraag ik de aandacht van de minister voor enkele beschouwingen rond het Belgisch Zaïre-beleid.

Het Belgisch Zaïre-beleid staat de jongste jaren in het centrum van de belangstelling bij de mensen die de ontwikkelingssamenwerking volgen, overigens om begrijpelijke redenen: samen met Rwanda en Burundi vertegenwoordigt Zaïre nog steeds de helft van onze kredieten voor bilaterale ontwikkelingssamenwerking.

Laten we allereerst als uitgangspunt voor onze beschouwing een aantal feiten en gegevens op een rijtje zetten die de basis vormen voor een objectieve politieke en economische analyse.

1. Via de media zijn ons recentelijk feiten bekend geraakt over een massale stakingsbeweging in Zaïre, met duidelijke interne sociale en politieke repercussies. Deze is zonder twijfel een teken van de huidige malaise. Het is tevens een nieuw feit dat ons beleid in Zaïre kan beïnvloeden.

2. België heeft immers de coördinatierol op zich genomen om, in het kader van het zogenoemde Mobutu-plan, zowel de diverse bilaterale als multilaterale financiële bijdragen te coördineren. Gezien onze historische banden met dit land brengt dit een bijgaande delicate en verstrekkende verantwoordelijkheid mede.

3. Bij een analyse van de pogingen om het herstelplan op de sporen te zetten, ontkomt men niet aan de indruk dat zowel de grote donoren als de internationale organismen, die zich engageerden, blijkbaar geen haast maken met de uitvoering van hun bijdrage in het herstelprogramma.

Deze drie uitgangspunten maken ons ernstig bezorgd en nodigen ons tot reflectie over het te voeren Zaïre-beleid.

Voorreerst lijkt het dringend nodig ons vragen te stellen over het complex geheel van oorzaken van de huidige sociale, economische en politieke situatie in Zaïre.

De actuele precaire toestand in Zaïre mag geenszins door het Belgisch beleid beschouwd worden als een toevallig, onvoorspelbare en onveranderbare toestand. Men krijgt bij de Zaïre-discussie de indruk dat onze beleidsvoerders schroomvallig over de oorzaken van deze situatie heenglijden.

Deze houding is een politiek onbegrijpelijke en niet te verrechtvaardigen attitude daar België, sinds de Congolese onafhankelijkheid, gedurende 19 jaar door zijn intensieve relatie en ontwikkelingshulp wezenlijk verstrengd, ja zelfs vergroeid is met de interne evolutie in Zaïre. De man in de straat vraagt zich dan ook af waarom België zijn samenwerkingskredieten zo sterk concentreert op een land dat sinds zijn onafhankelijkheid en ondanks zijn massief economisch potentieel steeds verder in de sociale en economische impasse is geraakt.

De minister kan deze fundamentele vraag van de Belgische burger moeilijk ontwijken en moet dan ook een afdoend antwoord geven. Want zoals de heer Blumenthal, vertegenwoordiger van het IMF in Zaïre, het onlangs in een interview openlijk verklaarde, is de «corruptie in Zaïre flagrant en is de hele samenleving onder invloed van dit fenomeen, dat op het hoogste niveau werd georganiseerd».

In de beleidsnota stelt de minister dat België «in de toekomst grote aandacht zal besteden aan de behartiging van de basisbehoeften van de plaatselijke bevolking» en «dat de gevoerde politiek ten opzichte van Zaïre, Rwanda en Burundi zal worden gestuurd in de richting van nieuwe opties en ons land een Afrika-beleid dient te formuleren dat zich integreert in een meer lange-termijnopvatting».

Men kan zich terecht de vraag stellen wat hiermee *in concreto* bedoeld wordt. Zit er in zekere mate geen tegenstrijdigheid tussen beide beleidsstellingen? Terwijl de basisbehoeftenstrategie onmiddellijk en rechtstreeks de inkomsten- en levenssituatie van de bevolking wil verbeteren, kan een lange-termijnstrategie voor de bevolking niet onmiddellijk soelaas bieden.

Bovendien kan de vraag worden gesteld of grootste opgestelde projecten zoals bijvoorbeeld het maisproject Kaniama-Kasese of het katoenproject Ubangi Mongala wel beantwoordt aan de criteria van de vooropgestelde basisbehoeftestrategie daar wij immers via de pers vernemen dat de hongersnood in Zaïre steeds meer om zich heen grijpt. Dergelijke exportgerichte projecten hebben in de Belgische ontwikkelingssamenwerking veelal bijzondere aandacht gekregen. De agro-industriële projecten kunnen misschien op lange termijn bepaalde effecten hebben voor de inkomens van de bevolking, echter op voorwaarde dat de handelsinkomsten rechtvaardig worden verdeeld. Zij betekenen meestal op termijn een ontvruchting van de lokale ambachtelijke landbouwpolitiek en werken soms vervreemdend, soms destabiliserend en nadelig voor de lokale bevolking. De vraag rijst dus of de minister in zijn beleid, de Belgische exportmogelijkheden zal ondergeschikt maken aan de imperatieven van een politiek ten gunste van de armste bevolkingsgroepen in Zaïre.

Ook de onderwijsamenwerking in al zijn vormen geniet een hoge prioriteit in de Belgische Ontwikkelingssamenwerking met Zaïre. In het verleden werden reeds talloze kritieken geformuleerd op de samenwerking op het vlak van het algemeen onderwijs. Wij willen deze niet herhalen, ze zijn voldoende bekend. De enige vraag die de minister zou kunnen beantwoorden betreft een wijziging in dit beleid en op welke wijze hij een heroriëntatie van dit beleid wil realiseren, waardoor, in plaats van een piramidaal onderwijssysteem met een beperkte onderwijskans voor enkelen, hij een sociaal gerichte volwassenenvormingssysteem zal helpen uitbouwen, dat in het kader van een hierbij aangepast sociaal economisch beleid ruime vormingskansen zou moeten bieden voor alle Zaïrezen.

Meteen wens ik het derde punt aan te snijden. Dit punt heeft hoofdzakelijk betrekking op de uitvoering van de regeringsverklaring. Onder titel I, hoofdstuk II, lezen wij dat in de voorlopige en onomkeerbare fase onder punt 12 een aantal bepalingen worden ingelast welke een aantal instrumenten bevatten die het algemeen beleid moeten bevorderen. Nogmaals, dit in herhaling van mijn uiteenzetting ter gelegenheid van de begroting Ontwikkelingssamenwerking 1978, wens ik met nadruk te verklaren dat de CVP-fractie uitdrukkelijk en in alle klaarheid opteert voor de culturalisering van de begroting. Artikel 12, punt B, moet bovendien het regeringsprogramma bepalen dat voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden een aantal kredieten respectievelijk voor de Nederlandstalige en Franstalige diensten worden uitgetrokken, waarvan de bestemming door de communautaire assamblées wordt vastgesteld. Deze beleidslijn voldoet aan het uitgesproken verlangen om de ontwikkelingssamenwerking steeds meer vanuit de eigen aspiraties en affiniteit vanuit eigen volksgemeenschap te laten groeien. Deze bezorgdheid werd, ik herhaal het, tijdens de bespreking van de begroting van 1978, door een aantal Vlaamse parlementairen geformuleerd.

De poging werd ondernomen om de *flow-back* van de beide gemeenschappen nader te kunnen berekenen. De studie werd gebaseerd op een aantal beschikbare gegevens en op de extrapolaties van een aantal begrotingsposten. Uiteraard geven de bekomen cijfers geen absolute verhouding aan, doch dienen zij veeleer beschouwd te worden als een duidelijk aflijnbare trend. Uit onze cijfermatige gegevens bleek dat op een orde van grootte van ca. 7.700 miljoen er 70,3 pct. ten goede kwam aan de Franstalige gemeenschap en 29,7 pct. aan de Vlaamstalige gemeenschap. Momenteel kan de 70-30 verhouding eerder als optimistisch voor de Vlaamse gemeenschap beschouwd worden.

Het volstaat dus niet meer dat de minister de wettelijkheid herstelt en in een aantal sectoren een evenwichtige verdeling nastreeft. De enige oplossing bestaat erin een aantal structurele maatregelen te nemen die de vorm van de culturalisering officialiseren. Deze ontwikkelingssamenwerking dient dan ook gebaseerd te zijn op een geculturaliseerde begroting. Omtrent de techniek van het opmaken van een dergelijke begroting spreek ik mij niet verder uit. Verschillende aspecten, onder meer beheersuitgaven, multilaterale en bilaterale samenwerking, de lopende uitgaven, de kapitaaluitgaven zijn bestedingen waarop moet worden nagegaan welk gedeelte van de begroting kan geculturaliseerd worden. Opdat de culturalisering onomkeerbaar zou zijn dient de begroting opgedeeld te zijn in drie categorieën: de nationale uitgaven; de Vlaamse gemeenschapsuitgaven; de Franstalige gemeenschapsuitgaven.

Vermits momenteel 70 à 75 pct. van de bilaterale samenwerkingsgelden naar de Franstalige gemeenschap gaat, dient een overgangsregeling uitgewerkt te worden die ofwel een supplementair inlooptkrediet voorziet voor de Vlaamse gemeenschap, ofwel een degressief financieringsplan uitwerkt voor de Franstalige gemeenschap. Hier dient een politieke optie genomen te worden. Deze optie dient naast het financieel en budgettair aspect uiteraard vertaald te worden in een administratief aangepaste structuur. Daarom moet dringend en zonder enig verwijl een regeling getroffen worden voor het personeel van het ABOS. Een oplossing voor een definitief personeelskader zou inder-

daad een belangrijke stap voorwaarts betekenen voor de goede werking en voor het uitzuiveren van de werksfeer in deze instelling.

Feitelijk heeft het ABOS een unitaire structuur, met een personeelsbezetting bestaande uit Franstaligen en Nederlandstaligen, doch zonder taalkader. Dit remt de normale loopbaan van elke ambtenaar af en schept een onzekere rechtstoestand. De hoger geciteerde regeringsverklaring wil daarin duidelijke oplossingen brengen.

Daarom dring ik namens de fractie op de meest formele wijze aan dat zo snel mogelijk volgende punten dienen gerealiseerd te worden: versmelten vast kader en overgangskader bij ABOS; inbrengen van paritair taalkader op alle niveaus; functionele organisatie van ABOS vastleggen, met paritaire vertegenwoordiging op alle trappen en met een evenredige vertegenwoordiging van de Vlaamse gemeenschap bij de programmadiensten, die impulsgevend zijn voor het type en de aard van onze samenwerking; oprichten van taalhomogene diensten bij ABOS van de materies die culturaliseerbaar zijn, waarbij een zo breed mogelijke interpretatie gegeven wordt aan artikel 12, B, van de regeringsverklaring; op het vlak van de buitendiensten anderzijds moet gestreefd worden naar een evenwichtige samenstelling van het coöperantencorps.

Tenslotte zou ik nog één en ander aan de aandacht van de minister durven voorleggen.

In de eerste plaats wil ik het hebben over het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking. De instelling van een permanent Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking sleept reeds aan van toen minister Van Elsende het project « 990 » indiende. Sindsdien werden door verschillende instanties wijzigingen voorgesteld. In de verschillende gevallen blijken opzet en aanwending van dit fonds echter nogal uit elkaar te lopen. Wij zouden ons willen aansluiten bij het « Ontwerp van advies » inzake richtlijnen voor een politiek van ontwikkelingssamenwerking van de Raad van advies (Brussel, 13 april 1979) waarin staat dat het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking « alleen bestemd is om de uitvoering van projecten vlotter te doen verlopen en dat in geen geval mag afgeweken van de eerste doelstelling... »

Verder hebben wij nog enkele vragen in verband met de bilaterale samenwerking en de sectorkeuze. Ik sluit mij aan bij de antwoorden die de heer minister heeft gegeven en die zijn opgenomen in het verslag van de commissie.

Naast sommige critische geluiden wens ik oprecht de minister te danken voor de toezeggingen die hij in de commissie heeft gedaan. De duidelijkheid waarmee hij op de verschillende vragen heeft geantwoord, ontslaat mij van verdere commentaar.

Meer bepaald voor de toezegging van de kredieten onder artikel 53.06 « Medefinanciering » en artikel 33.12 « Toekennen van toelagen voor de informatie » stel ik het op prijs de minister te feliciteren.

In al wat voorafgaat, zitten reeds een aantal opties vervat, waarvan wij de hoop koesteren dat zij hun weerslag zullen vinden in het budget 1980.

Zonder hier uitvoerig op in te gaan, zou ik de minister durven te suggereren te gepasten tijde in de commissie een debat te wijden aan volgende objecten:

1° Het probleem van de mensenrechten en de economische steunverlening. Wat doet de regering met de aanbeveling van de EEG-commissie ter zake? Denkt de minister aan maatregelen op dat gebied in verband met het Belgisch ontwikkelingsbeleid?

2° De internationale arbeidsverdeling. Wat is de bedoeling van de minister bij het verder doorzetten van het onderzoekswerk van de zogenaamde commissie-Vandepitte?

3° Het Internationaal Jaar tegen de Apartheid liep ten einde op 20 maart 1979. Kan de minister ons een evaluatie van de resultaten geven en denkt hij aan concrete maatregelen om de aanbevelingen op te volgen?

Ziedaar slechts een kleine greep uit onze en ook uw bekommernissen. Onze fractie is overtuigd dat u een zeer dynamisch minister zijt, niet alleen met een sterk intellectueel vermogen, maar ook met de vaste wil te slagen in de moeilijke opdracht die u werd toevertrouwd. Wij zijn overtuigd dat wij ons in deze diagnose niet hebben vergist. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Moureaux.

M. Moureaux. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, j'essaierai de ne pas abuser des instants du Sénat mais j'aimerais formuler un certain nombre d'observations, après d'autres qui l'ont déjà été par des membres de mon groupe.

En raison de l'extraordinaire importance de la coopération au développement dans le monde d'aujourd'hui, il est évident que plus les choses

avancent, plus la manière dont les pays développés résolvent le problème de leurs relations avec le monde moins développé, prend la première place dans la recherche de rapports harmonieux dans la vie commune de la communauté mondiale.

On pourrait dire que la coopération au développement, c'est un peu l'image de marque de la Belgique qui est en cause. C'est, en quelque sorte, son image morale dans le monde. Comme les moyens financiers que le consensus social attribue à la coopération sont fatalement insuffisants, l'importance de leur utilisation et du choix de leur application n'en est que plus grande.

Il est donc évident que l'utilisation des crédits et la gestion du département de la Coopération au Développement exigent de son titulaire une véritable attitude d'homme d'Etat, exempte de toute mesquinerie politique.

Je voudrais essayer de vous faire comprendre le pourquoi de nos inquiétudes. Il n'y a, dans mes propos, aucune animosité personnelle contre le ministre. Bien au contraire ! C'est, dans une certaine mesure, avec quelques regrets que je les tiens. En effet, mon père a été ministre dans un gouvernement présidé par le père de l'actuel ministre et il m'a inculqué le plus grand respect pour le sens très aigu des responsabilités de l'homme d'Etat qu'était M. Gaston Eyskens.

Mais certaines choses doivent être dites et plusieurs de mes collègues, notamment M. Neuray, ont déjà signalé les raisons de notre inquiétude.

En effet, des projets tels que le projet Say, ont été remis en cause et on murmure que ceux qui vous poussent à agir de la sorte ne le font pas dans l'intérêt bien compris de la gestion de la coopération au développement, mais tout simplement pour qu'un projet de 250 millions de francs environ, adjugé à une firme wallonne, le soit plutôt à une firme flamande.

Si la chose devait se vérifier, ce serait vraiment dommage pour l'image que nous nous faisons de la politique de la Belgique dans ce domaine.

Nous sommes également inquiets parce que nous constatons une remise en cause de décisions prises par votre prédécesseur à propos de la sélection de candidats coopérants, l'inexécution ou l'annulation d'arrêts de nomination également pris par votre prédécesseur et, enfin, une décision, plus contestable encore, qui concerne la suppression que vous auriez décidée du contrôle de la connaissance de la langue française pour les candidats coopérants dans les pays francophones.

Si une telle décision est avérée, elle est consternante. En effet, là n'est pas en cause le problème de l'équilibre linguistique national, mais bien l'image de la Belgique à l'étranger.

Si vous étiez ministre de la Coopération de l'Etat flamand plutôt que de la Belgique, Monsieur le Ministre, comme vous pourriez d'ailleurs l'être de la Hollande ou de tout autre pays, vous auriez certainement à cœur, dans l'intérêt même de l'image de l'Etat que vous représentez, de n'envoyer dans les pays francophones que des candidats pouvant faire honneur à leur pays et donner de lui une image correcte, tout en accomplissant convenablement leur travail.

Il est donc inquiétant que vous puissiez imaginer que la coopération doive servir avant tout d'écolage ou d'apprentissage de la langue française dans les pays africains, par exemple, pour des coopérants qui n'auraient pas une connaissance suffisante de la langue du pays avec lequel des accords sont conclus.

Je voudrais vous demander enfin, Monsieur le Ministre, des informations sur un programme mis en chantier par votre prédécesseur et relatif au recrutement de jeunes diplômés.

L'objectif de ce projet relativement ambitieux, étant donné les moyens disponibles, était à la fois de donner à des jeunes l'occasion d'acquérir une expérience dans le cadre des projets mis en œuvre par l'ACGD, mais aussi — et c'est un aspect moral incontestablement important — d'associer la jeunesse aux efforts de solidarité internationale, compte tenu non seulement des besoins du tiers monde, mais également du chômage qui sévit dans notre pays.

Pouvez-vous dire les mesures que vous envisagez de prendre pour donner à cette initiative l'ampleur qu'elle nous paraît mériter ?

Monsieur le Ministre, les questions que j'ai été amené à vous poser sont quelque peu critiques. On peut sans doute imputer certaines de vos décisions, à notre sens hâtives et injustifiées, à la méfiance organisée par d'aucuns et entretenue par une certaine presse à l'égard de notre parti, à une sorte d'hostilité incontrôlée et viscérale envers nos ministres.

On a peut-être essayé de vous faire accroire que lorsque M. Outers, ministre FDF, occupait le département de la Coopération au Développement, il aurait pu faire prévaloir des considérations purement linguistiques sur le sens de l'Etat.

Je vous crois assez intelligent, Monsieur le Ministre, pour surmonter très vite cette impression qui, croyez-le bien, est totalement fausse. (*Applaudissements sur certains bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egelmeers.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, bij het lezen van uw uiteenzetting in de commissie van Ontwikkelingssamenwerking, komt men tot de vaststelling dat alles werd gezegd over ontwikkelingssamenwerking. Men zou dus kunnen zeggen : « En avant la musique » in de taal van de ontwikkelingssamenwerking, of geldt hier het volksgezegde : « Een nieuwe borstel keert goed. »

Ik denk dat ik u goed begrepen heb, dat de begroting 1980 het uitgangspunt zal moeten zijn om het regeringsbeleid ter zake te beoordelen in het licht van een nieuwe ontwikkelingsstrategie bij de aanvang van de jaren 80. Mijns inziens zal er toch een beleidskeuze moeten gedaan worden. In de gespecialiseerde werken en tijdschriften heb ik kunnen lezen dat men moet terugkomen in de derde-wereld-landen aan de steden alleen de hulp te geven, daar waar 80 tot 90 pct. van de bevolking op den buiten van hulp verstoken blijft in de vorm van werk. Daardoor zal het mogelijk zijn de bevolking in haar streek te houden. Het lijkt mij dus noodzakelijk de projecten naar inhoud en opdracht daarop af te stemmen.

Meer aandacht bij de projecten dient gegeven aan de kwaliteit van de hulp in plaats van aan de kwantiteit. Ontwikkelingshulp uitgedrukt bijvoorbeeld in een percentage van het bruto nationaal product, is een kwantitatieve indicator en dat is ook alles. Van belang is, om de ontwikkelingshulp werkelijk doeltreffend te maken, dat de kwaliteit ervan primordiaal wordt gesteld. Het is goed mogelijk dat met minder kosten betere hulp wordt verstrekt. Mijns inziens moet dan het accent worden gelegd op de multilaterale ontwikkelingssamenwerking, omdat via de inbreng van de Lid-Staten van bijvoorbeeld de EEG, in groter volume een beleid ten overstaan van derde- of vierde-wereld-landen kan uitgestippeld worden. Ik begrijp u trouwens niet goed waar u zegt : « Het plaatsen van bilaterale hulp in een multilateraal kader lijkt de beste waarborgen om de effectiviteit van de hulp te verbeteren. »

Ik stel alleen maar vast dat in de begroting 1979 de multilaterale hulp van 38,91 pct. in 1978 daalt naar 33,3 pct.

Mijnheer de Minister, in verband met de tewerkstellingsmogelijkheden van werkloze landgenoten in de ontwikkelingssamenwerking, waarover bij de bespreking van de begroting 1978 in de Kamer de noodzaak werd onderstreept, werd nog geen oplossing gevonden. Het koninklijk besluit van 25 augustus 1978 betreffende de jong afgestudeerden is verschenen, maar het is nu aan u van dat besluit zo vlug mogelijk operatief te maken in de hoop dat jonge werklozen, zelfs wanneer zij onervaren zijn, maar wel een theoretische kennis hebben, er een job zullen door bekomen.

Mijnheer de Minister, een zeer belangrijk punt in het beleid is de controle op de uitvoering van de projecten. U hebt er zelfs aan toegevoegd, de *follow-up* na de uitvoering van de programma's. Dat is goed.

De gemeenschap heeft het recht te weten wat er met de gemeenschapsgelden gebeurt. De soms negatieve houding van de bevolking kan er door veranderen wanneer geweten is dat controle wordt uitgeoefend. Niet alleen de bevolking, maar in de eerste plaats de vertegenwoordigers van die bevolking, namelijk de parlementsleden, moeten de waarborg en de mogelijkheid van controle krijgen. Ik wacht ter zake nog altijd op uw nota !

Eén van de mogelijkheden om een klimaat van vertrouwen te scheppen onder de publieke opinie is, via de nieuwsmedia, de ontwikkelingsamenwerking in al haar aspecten bij de bevolking te brengen, onduidelijk en in volle duidelijkheid de inzet ervan te belichten met zijn mogelijkheden en zijn gevolgen, zowel op sociaal als economisch vlak. De reacties zullen anders worden, de kritiek misschien positiever. België en zijn bevolking, ten overstaan van de landen die erbij betrokken zijn, kunnen er alleen maar baat bij vinden. Ziedaar enkele bescheiden opmerkingen over ontwikkelingssamenwerking bij de aanvang van een nieuwe etappe. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Coppens.

De heer Coppens. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, bij de bespreking van de begroting inzake ontwikkelingsamenwerking wil ik het kort houden en me beperken tot het stellen van een drietal vragen, waarop ik desgewenst een precies antwoord verwacht.

Ik wil nochtans van deze gelegenheid gebruik maken om de verslaggever, de heer Vandenabeele, te feliciteren met zijn degelijk verslag.

Mijnheer de Minister, u hebt zopas een officiële reis naar Zaïre ondernomen. Uit persknipsels heb ik vernomen dat u erg opgetogen bent teruggekeerd. Welke besluiten hebt u uit uw contacten en gesprekken in Zaïre getrokken ? Welk beleid zal u in de nabije toekomst voeren inzake ontwikkelingssamenwerking ten aanzien van Zaïre ?

Bent u voorstander van een uitbreiding of integendeel van een inkrimping van de bilaterale samenwerking tussen België en Zaïre? Wanneer komt het sinds lang in uitzicht gestelde Zaïre- of Afrika-debat eindelijk van de grond?

Welk is de precieze stand van zaken betreffende de eisen door het IMF en de Wereldbank aan Mobutu gesteld als voorwaarde tot de start van het relanceplan?

Mijnheer de Minister, sinds enkele jaren stellen wij een aanzienlijke stijging vast van de multilaterale samenwerking in vergelijking met de bilaterale. Over welke controlemiddelen beschikt u om de aanwending van deze belangrijke sommen te controleren?

In welke mate neemt ons land deel aan de projecten gefinancierd door de Wereldbank, door het Europese Ontwikkelingsfonds en door de gespecialiseerde instellingen van de Verenigde Naties?

Mijnheer de Minister, het fenomeen van de *brain-drain*, dat is de vlucht van intellect uit de ontwikkelingslanden naar de geïndustrialiseerde wereld, wordt in allerlei internationale conferenties aangeklaagd. Hebt u ter zake reeds precieze ideeën, dat wil zeggen objectieve criteria of normen waaraan beursstudenten of niet-bursalen uit de derde wereld in de toekomst zullen moeten voldoen om nog in aanmerking te komen voor hogere studies aan een Belgische universiteit of hogere technische school? Via deze criteria of normen zou men dit fenomeen enigszins kunnen indammen.

Zoals u weet weigeren velen onder hen na één of meerdere jaren studies hier, nog naar hun moederland terug te keren.

Hebt u ter zake reeds een precies beleid?

Op de begroting betreft dit toch een post van 1,2 miljard die, en dit is zeer belangrijk, niet rechtstreeks naar de studenten gaat, maar wel naar de universiteiten. Ik bedoel artikel 34.12 (toelagen aan studenten) en artikel 34.32 (werkingsstoelagen voor de universiteiten).

Voor de Franstalige universiteiten hebben er dus alle belang bij dat er zoveel mogelijk buitenlandse studenten bij hen zijn ingeschreven om aldus meer subsidies te ontvangen.

Om het enigszins schematisch en, ik geef het toe, wat overtrokken voor te stellen, kan men zeggen dat de arme Belgische belastingbetaler aldus de studies betaalt van de rijken uit de ontwikkelingslanden. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, Minister van Ontwikkelingssamenwerking. — Mijnheer de Voorzitter, zeer geachte Dames en Heren, ik stel met genoegen vast dat bij de eerste behandeling van de begroting waarvoor ik verantwoordelijk ben er heel wat sprekers het woord hebben genomen. De indruk van diepgaande belangstelling die ik reeds had kunnen opdoen tijdens de bespreking in de commissie, werd hier vandaag in openbare vergadering bevestigd.

Ik sluit mij aan bij de hulde die is gebracht aan de verslaggever, de heer Vandenabeele, en, meer in het bijzonder, voor de zeer indringende beschouwingen die hij in de mondelinge toelichting bij zijn schriftelijk verslag in het midden heeft gebracht. Ik dank eveneens de leden van de commissie.

Je remercie plus particulièrement M. Guillaume qui a présidé à nos discussions avec la plus grande efficacité et avec la plus grande courtoisie.

Je vais tenter de répondre systématiquement aux divers intervenants.

La première intervention fut celle de Mme Mayence. Vous m'avez demandé, Madame, quelle est l'attitude du gouvernement belge à l'égard du Zaïre. Apparemment, vous avez plaidé en faveur d'un maximum de clarté au sujet de cette attitude. De par la force des choses et de par mes compétences, je vais me limiter à l'aspect coopération. Il me paraît qu'à travers toutes les coalitions gouvernementales, l'attitude de la Belgique a été suffisamment claire. Je crois pouvoir la résumer en trois points.

1° Nous considérons le Zaïre comme un partenaire absolument égal et nous négocions des accords de coopération sur une base bilatérale et contractuelle.

2° Comme il est écrit en long et en large dans la déclaration gouvernementale, le Zaïre, avec le Rwanda et le Burundi, garde une importance prioritaire en matière de coopération, pour des raisons historiques qui ont été très souvent évoquées, mais aussi, sans doute, pour des raisons humanitaires, car ces trois pays correspondent à cette nouvelle conception du développement qui se fonde sur les besoins de base. Or, dans ces pays, ces besoins sont incommensurables.

3° Il ne faut pas verser dans l'hypocrisie: des intérêts sont en jeu de part et d'autre et il existe une certaine complémentarité entre l'économie zaïroise et l'économie belge. Il convient aussi de s'expliquer

clairement sur cette complémentarité car, très souvent, j'entends formuler des critiques parfois virulentes au sujet des rapports entre les pays occidentaux et les pays en voie de développement parce que la balance commerciale accuse un excédent dans le chef des pays occidentaux et, par voie de conséquence, un déficit dans le chef des pays en voie de développement. Pour le Zaïre, on constate exactement le contraire. Je vous livre les chiffres relatifs à 1978. L'Union douanière belgo-luxembourgeoise a importé pour 24 milliards 100 millions de produits du Zaïre, alors que nous n'avons exporté que pour 5 milliards 500 millions. En 1978, notre balance commerciale avec le Zaïre accuse donc un déficit de 18 milliards 600 millions. C'est la conséquence de nos importations très importantes de cuivre, qui représentent 11 milliards 300 millions. Cela signifie que le Zaïre parvient à exporter vers la Belgique cinq fois plus que nous exportons vers lui. Selon l'ancienne théorie économique, en ce qui concerne le rapport entre pays développés et pays moins développés, les balances commerciales doivent être déficitaires dans le chef des premiers, les compensations se situant dans le domaine des exportations invisibles.

Je voudrais ajouter, Madame, que notre politique de coopération à l'égard de tous les pays, y compris le Zaïre, est quelque peu différente de celle pratiquée par des pays comme la France, l'Allemagne, les États-Unis d'Amérique. Nous ne faisons pas de coopération de prestige. J'ai pu constater de mes propres yeux que certains pays offrent, « avec un élastique » et avec des formules de financement qui se retournent finalement contre le pays récipient, des immeubles de prestige, des *World Trade Centers*, des quartiers de villas résidentielles ou d'autres équipements qui ne correspondent pas aux besoins de base immédiats de la majorité de la population.

Ce n'est pas notre politique; elle ne l'a jamais été et ne le sera jamais, car il n'y aura jamais dans ce Parlement une majorité pour approuver une telle attitude.

Les grands axes de notre politique de coopération sont décrits dans le rapport que vous avez lu. Au Zaïre, ils concernent encore, en grande partie, l'enseignement, l'agriculture, l'infrastructure, les soins médicaux, les soins d'urgence.

Au Sahel, Madame, nous pratiquons une coopération en aide d'urgence. Le Sahel s'étend sur le territoire d'une série de pays: la Haute-Volta, le Mali, le Tchad, la Mauritanie, le Niger, le Sénégal. En 1978, nous avons consacré 90 millions au programme d'aide. Pour 1980, nous prévoyons 120 millions. La Belgique appartient d'ailleurs à ce que l'on appelle, selon un euphémisme quelque peu déplacé, les pays du « club du Sahel ». Malgré la terminologie que je trouve déplaisante, la Belgique collabore au programme de ce « club ».

En ce qui concerne la coordination de notre aide bilatérale avec l'aide multilatérale de la CEE, je vous dirai que nous avons les meilleurs rapports avec la Commission et avec les services de M. Cheysnon.

D'autre part, on peut concevoir, et il faudra le faire toujours d'ailleurs, des espèces d'associations où de grands projets sont financés tant par l'aide multilatérale que par l'aide bilatérale conjuguée de plusieurs pays.

Je réponds ainsi à la remarque d'un autre intervenant. J'entends par « encadrement multilatéral de notre aide bilatérale » que l'on réalise sur le plan international des « coopérations » entre programmes bilatéraux dès qu'il s'agit de projets importants.

J'ai l'intention de promouvoir la coopération avec certains pays d'Asie et d'Amérique latine. Lors de conférence internationales, nous avons l'air quelque peu ridicules lorsqu'on nous demande de citer nos chiffres. Nonante pour cent au moins de notre coopération concernent l'Afrique, 4 p.c. l'Asie, 3,5 p.c. l'Amérique latine. Nous n'avons donc presque pas de politique de coopération à l'égard de l'Asie ni de l'Amérique latine. Or, dans ces pays-là il existe, comme ailleurs, des zones de misère humaine et nous avons le devoir d'aider là aussi.

De heer D'Haeyer heeft interessante beschouwingen ontwikkeld onder meer over de nieuwe benadering in termen van basisbehoeften (*basic needs*). Ik geloof dat in deze Hoge Vergadering, zoals in de Kamer, de overgrote meerderheid voorstander is van de *basic-needs*-benadering. Ik ben daar ook een groot voorstander van. Toen ik op het departement van Ontwikkelingssamenwerking kwam, ben ik daar onmiddellijk wat over gaan lezen en ik heb in dat verband ook een aantal beschouwingen neergeschreven in mijn verslag voor de bevoegde senaatscommissie. Op dat stuk ben ik wel wat ontgoocheld door de ontwikkelingslanden zelf.

Een van de struikelblokken bij het negotiëren van de hernieuwing van de akkoorden van Lomé is precies dat de regeringen der ontwikkelingslanden — waarvan sommigen toch progressieve regeringen zijn — allemaal hetzelfde standpunt innemen. Zij vragen aan ons, westerse landen — het is altijd het Westen dat in het schietkraam van de kritiek wordt uitgesteld —, wat daar achter zit. Zij vertrouwen het niet. Zij zien daarin een inmenging in hun binnenlandse aangelegenheden en beweren best te weten wat zijzelf moeten doen.

Ten tweede zien zij daarin een maneuver waardoor wij zouden beletten dat zij zich industrialiseren en het zo regelen dat zij nog jarenlang landbouweconomieën zouden blijven, slingerend rond het peil van de subsistentie.

Ten derde zien zij daarin een tactiek van het Westen om te besparen op de begrotingen van het ontwikkelingsbeleid.

Er is dus een groot wantrouwen. Wij moeten dat wantrouwen overwinnen. Ik zie maar een methode om dat te doen, namelijk dat wij bij de confrontatie met deze landen en bij het negotiëren van bepaalde afspraken deze opvatting van ons niet formeel zouden inschrijven in de akkoorden. Wij moeten niet op een al té calvinistische wijze te werk gaan. Het is een kwestie van psychologische aanpak. Wij moeten het doen op het terrein, geval per geval. Maar door onze *approach* met de grote vlag in te schrijven in de verdragen riskeren wij een averechtse reactie te verwekken. Dit zou precies verhinderen wat wij eigenlijk bedoelen.

Vele sprekers, en onder meer de heer D'Haeyer, hebben gewezen op de magere resultaten van Unctad V. Dat is inderdaad zo. Uit Unctad V is tenminste de idee gekomen van het grondstoffenfonds. Ondanks de constructieve houding van België, is men er niet in geslaagd dit grondstoffenfonds operationeel te maken. Vele punten die behandeld werden op Unctad V zijn verwezen naar de Raad voor Handel en Ontwikkeling te Genève. Wij kunnen alleen maar hopen dat men er daar nog iets van maakt en dat men op Unctad VI de draad die niet is afgebroken, maar uitgerafeld, opnieuw zou kunnen opnemen.

Mijnheer D'Haeyer, ik wil inderdaad meer doen voor de niet-gouvernementele organisaties om diverse redenen.

Ten eerste, omdat de niet-gouvernementele organisaties optreden op het terrein en bijgevolg gemakkelijk in te schakelen zijn in de bevrediging van de basisbehoeften.

Ten tweede, geloof ik, met de meesten onder u, dat door te werken via niet-gouvernementele organisaties, wij ons niet mengen in de binnenlandse aangelegenheden van de landen in kwestie. Bijgevolg zijn wij ook niet verplicht verder mee te werken met de regimes, noch ze eventueel te blameren, vermits het hier gaat om privé-organismen die direct optreden op het terrein. Dit maakt een meer gedepoliteerde benadering van het ontwikkelingsbeleid mogelijk. Volgend jaar in de begroting 1980 zou ik de kredieten voor de niet-gouvernementele organisaties willen verhogen.

U hebt gezegd dat het overwicht van de kredieten naar katholieke organisaties gaat. Ik zal dit laten nakijken. Het is mijn vaste wens dat de verdeling van de kredieten op een objectieve wijze geschiedt, daarbij rekening houdend met het bestaande en verrijkende pluralisme in ons land, ook op ideologisch gebied.

Ik kan alleen constateren dat wanneer initiatieven worden aangeboden, wij daarop moeten inspelen.

De katholieke organisaties vormen een belangrijke initiatiefnemer. De toestand heeft natuurlijk iets te maken met ons Afrika-verleden en het feit dat een aantal van die katholieke organisaties zijn gegroeid uit wat vroeger missioneringsactiviteiten waren. Dat is een historisch gegroeide situatie.

In alle openheid, en ook in de hoop dat u het amendement inzake het verhogen van de kredieten voor de informatie door de niet-gouvernementele organisaties zult goedkeuren, beloof ik over de objectieve verdeling van die kredieten te waken. Ik heb zelfs afspraken gemaakt met leden van de regering om de normen tot toekenning van die kredieten opnieuw te bekijken en opnieuw te evalueren.

M. Neuray et M. Moureaux étaient tous les deux plus ou moins sur la même longueur d'ondes.

Je vous ai écouté, Messieurs, avec une très grande attention et j'ai constaté avec regret que vous avez surtout centré votre attention sur certains abcès de fixation alors que vous avez, en fait, très peu approfondi l'essence même du problème énorme que pose le sous-développement ou le moindre développement économique. Je reconnais cependant avec vous, que les points que vous avez abordés sont indéniablement quelque peu irritants.

Mme Pétry. — Ce ne sont pas les seuls, Monsieur le Ministre.

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — Ils sont inhérents à la fois à la situation politique belge et aux relations entre nos communautés.

Je voudrais vous dire, Messieurs, qu'en tant que ministre du gouvernement actuel, j'ai, en la matière, le devoir d'exécuter la déclaration gouvernementale. Or, à vous entendre, j'ai parfois l'impression que vous ne l'avez pas lue, bien que vous l'avez votée, comme moi d'ailleurs.

Le fait de l'avoir votée implique que nous avons conclu un pacte, un contrat que nous devons mettre en exécution, selon les modalités

prévues par l'accord qui a été négocié entre les partenaires de l'actuelle coalition.

Si les mots ont encore une signification — et la déclaration gouvernementale me paraît parfaitement claire —, l'article 12, a), mentionne cinq ou six domaines qui doivent être réorganisés et administrés par des services distincts à créer au sein de l'AGCD. Quant aux crédits afférents à ces différents domaines, leur destination sera fixée par les assemblées communautaires, ce qui signifie qu'il faudra éventuellement envisager de mettre sur pied des systèmes de cogestion avec les exécutifs des communautés. L'article 12, b), envisage une culture plus large. En l'occurrence, je ferai d'ores et déjà allusion à l'intervention de M. Kuylen.

Je crois, en effet, comme lui, que pour mettre fin à des discussions qui pèsent sur l'efficacité de notre politique de coopération — il me paraît regrettable de discuter à longueur d'années de ce genre de problème —, un maximum de clarté s'impose. Il serait, à mon sens, utile d'envisager, dans cette optique, une présentation budgétaire prévoyant une ventilation entre les communautés des matières nationales, culturelles ou personnalisables.

Cette ventilation devrait évidemment s'échelonner dans le temps. Certes, des dépenses sont d'ores et déjà engagées, mais on pourrait prévoir, à propos de certaines initiatives nouvelles, une affectation communautaire à l'intérieur du budget qui tienne compte de cette ventilation, afin que chacun voie clairement à quoi il a droit.

Vous m'avez fait un procès d'intention, Messieurs Neuray et Moureaux. Vous avez déclaré que je mettais en péril la politique de mon prédécesseur en rompant certains engagements et en annulant des contrats antérieurement conclus.

Soyons clairs : lorsque les engagements sont pris, je n'ai pas le pouvoir juridique de les annuler ou de revenir sur l'un ou l'autre point, même si je le voulais.

Vous avez cité un cas très précis, qui a d'ailleurs été évoqué dans l'autre Chambre et à propos duquel j'avais répondu : le projet Say du Niger. Je vous le dis très franchement : il s'agit d'un cas douteux. Certains juristes estiment, en effet, que des vices de forme entachent la procédure appliquée.

Depuis deux jours, je suis en possession du rapport, qui démontre que des erreurs techniques ont également été commises par un bureau d'études chargé de la préparation du dossier Say et dont on sait clairement qu'il est de tendance néerlandophone. Ce rapport révèle que des erreurs techniques peuvent avoir des conséquences budgétaires très graves, à un point tel que le coût total, actuellement estimé à 300 millions, pourrait finalement s'élever à 450, voire 500 millions.

Je ne veux donc pas prendre la responsabilité d'engager maintenant des crédits et de courir le risque de devoir les doubler l'an prochain ou dans deux ans.

Nous sommes en train de réexaminer ce dossier sous tous ses aspects. Je reste d'avis, comme mon prédécesseur, que ce projet est très important pour le Niger et que nous devons tout mettre en œuvre pour qu'il se réalise dans les plus brefs délais.

En raison de la saison des pluies, l'exécution ne peut commencer avant le mois de décembre. J'utiliserai donc la période intermédiaire pour tirer au clair la procédure. Si l'on me démontre qu'il y a eu vice de forme ou de fonds, je serai vraisemblablement obligé d'entreprendre une nouvelle procédure d'adjudication.

Puisque cela figure dans la déclaration gouvernementale, je m'occuperai de la parité du cadre linguistique à l'AGCD, Messieurs Neuray et Moureaux. J'essaierai de trouver une base juridique incontestable, des formules efficaces et raisonnables, dans l'optique de la déclaration gouvernementale.

Vous me reprochez d'avoir bloqué le recrutement des francophones. En fait, j'ai suspendu provisoirement le recrutement, non dans l'ensemble du corps des coopérants, mais à l'intérieur des sections, ce qui n'est pas la même chose.

En ce qui concerne les coopérants, une disproportion apparaît incontestablement entre néerlandophones et francophones. Je ne sais pas encore très bien comment je résoudrai ce problème. Quoi qu'il en soit, la déclaration gouvernementale précise clairement que je dois établir l'équilibre linguistique aussi bien dans les services intérieurs que dans les services extérieurs de l'AGCD.

M. Moureaux. — Est-ce également valable pour les coopérants ? Nous contestons cette interprétation.

Mme Pétry. — Et dans les missions aussi, sans doute ?

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — On peut, certes, interpréter différemment ce passage de la déclara-

ration gouvernementale. Mais je crois qu'il est de l'intérêt de la coopération belge que les deux communautés soient sur un pied d'égalité en ce qui concerne l'engagement, tant sous l'aspect budgétaire que sous celui des personnes. De plus, étant donné l'écoulement spontané annuel des coopérants, qui est de l'ordre de 15 p.c., nous nous efforcerons d'atteindre mieux la parité entre les deux communautés au sein du corps des coopérants.

Enkele vragen die de heer Carpels heeft gesteld, heb ik reeds behandeld in mijn antwoord aan andere sprekers. De heer Carpels heeft meer in het bijzonder gesproken over het probleem van de coöperanten. Wat doen zij? Sommigen zijn betrokken bij de secties, anderen bij de projecten en er zijn er heel wat werkzaam in het onderwijs. In Zaïre bijvoorbeeld zijn het er meer dan vijfhonderd.

U heeft het probleem aangehaald van het zeer groot onevenwicht tussen Nederlandstaligen en Franstaligen bij de assistent-experts. Dit is inderdaad één van de problemen waarmee ik opgescheept zit en dat ik zal trachten op te lossen binnen de kortst mogelijke tijd.

Wat de selectie betreft, moeten wij vaststellen dat deze in feite niet bestaat. Er bestaat geen selectie-examen en er worden uitermate vage criteria gehanteerd. Ik kan u één zaak zeggen: tijdens een onderhoud met een delegatie van het gemeenschappelijk front van de belangrijkste sociale organisaties, hebben zowel de Franstalige als de Nederlandstalige vertegenwoordigers eensluidend verklaard dat zij een meer objectieve en duidelijke selectieprocedure wensen. Zij hebben er geen bezwaar tegen dat die selectie zou gebeuren via het Vast Wervingssecretariaat. Ik beweer niet dat ik nu reeds dit standpunt deel. Het is hun standpunt en het heeft ook enkele nadelen. Er zijn echter voor- en nadelen verbonden aan elke formule. Alvast moet het ernstig worden overwogen.

Mijnheer Carpels, u heeft de vrees uitgesproken dat wij een massale uittocht zouden organiseren van universitaire naar de ontwikkelingslanden. Dit is echter niet het geval. Ik stel vast dat veel Belgen nog steeds veel te honkvast zijn. Wel moeten wij een formule bedenken waardoor zij na hun terugkeer gemakkelijker kunnen worden geïntegreerd in ons land. Misschien moeten wij ook wat sleutelen aan de hervorming van het korps van coöperanten. Wij zouden hun aantal kunnen verminderen en meer gaan naar professionalisering. Daarnaast kunnen wij misschien denken aan een korps van experts met een soepeler formule waardoor precies aan gediplomeerden van alle mogelijke slag meer werkgelegenheid zou worden geboden. In andere landen, meer bepaald in Nederland, is er blijkbaar een grotere belangstelling van de afgestudeerden, ook van het technisch onderwijs, om naar het buitenland en dan meer bepaald naar een ontwikkelingsland te gaan.

Ik wil de volgende suggestie aan deze Hoge Vergadering ter overweging geven. Zouden wij geen formule kunnen bedenken waardoor de mensen tewerkgesteld in het bijzonder tijdelijk kader — voor zover zij dat zelf wensen — zouden kunnen worden ingezet bij de realisatie van concrete projecten in de ontwikkelingslanden? Kunnen wij dit niet organiseren?

Ik heb in een ontwikkelingsland een ziekenhuis bezocht waar de ratten de kabels van de elektrische leiding oppeuzelden, naar men mij zei, van honger. Het resultaat was dat alle apparaten defect waren. Verder was er geen glas voor de ramen en de zieken lagen op strozakken. Twintig elementaire technici die daar naartoe gaan met het nodige materiaal, kunnen de toestand daar opknappen binnen twee of drie weken.

Ik beweer niet dat dit de oplossing is, maar het kan een element zijn. Ik heb aan mijn collega van Tewerkstelling en Arbeid gevraagd of wij niet de koppen bij elkaar kunnen steken om het bijzonder tijdelijk kader op basis van volontariaat in te schakelen in bepaalde projecten in de ontwikkelingslanden.

M. Guillaume a évoqué des problèmes absolument fondamentaux. L'approche formulée en termes des besoins de base, j'y ai déjà fait allusion. Je constate avec regret une certaine allergie dans le chef des pays en voie de développement. L'endettement, Monsieur Guillaume, concerne un article extrêmement contesté dans le cadre du renouvellement de la convention de Lomé, les pays en voie de développement réclamant la remise des dettes.

Quand elle accorde des prêts d'Etat à Etat, la Belgique pratique au fond une politique très souple. Ces prêts s'échelonnent sur trente ans, avec une franchise de dix ans et un taux d'intérêt de 2 p.c., voire 0 p.c. Dans certains cas, on accorde une remise des dettes. Il y a déjà quatre ou cinq précédents.

Etant donné la situation de beaucoup de pays, cette pratique sera, je crois, de plus en plus appliquée.

Je déplore comme vous l'échec de la Cnuced V. Je crains qu'il n'ait un impact défavorable sur le renouvellement de la convention de

Lomé. Les négociations sont interrompues. Nous examinons les propositions que la Belgique peut envisager au sein de la Communauté afin de parvenir à un accord des neuf pays qui serait à même de relancer les négociations. Mais des difficultés budgétaires surgissent. Elles sont très graves, plus graves qu'en Belgique encore, chez nos amis anglais ou italiens. De ce fait, l'enveloppe financière proposée est relativement limitée.

Je l'ai déjà dit, je veux faire davantage pour les ONG, tant sur le plan qualitatif que quantitatif; je compte notamment augmenter les crédits prévus pour les ONG dans le budget de la coopération.

Il faut faire davantage — et je constate avec satisfaction que vous partagez mon opinion — pour la coopération en Amérique latine et en Asie. J'ai demandé à la commission van de Putte de réétudier le problème et de nous dire clairement les critères qui doivent nous aider à fixer des priorités. En effet, nous sommes un petit pays et nous ne pouvons accorder de l'aide et des subventions aux 165 pays membres des Nations Unies.

Je tiens à vous signaler, Monsieur Guillaume, que M. van de Putte et moi, nous sommes tombés d'accord pour revoir la composition de ce groupe de travail. Cette composition tiendra compte des équilibres et des dosages nécessaires et souhaitables. Il n'est pas question d'en faire une commission unilatérale, ce qui aurait pour conséquence de remettre en question ses conclusions.

Nous nous occupons des écoles pour les enfants belges. Ce problème est en réalité plus compliqué que je ne le pensais. Il ne s'agit pas uniquement de transférer les crédits d'un budget à l'autre. Toute une série de problèmes connexes se posent, notamment le statut du personnel, le fait que les parents paient un minerval pour le cycle supérieur du secondaire, alors que ce minerval est illégal si les écoles sont transférées aux deux Educations nationales.

Se posent aussi un problème budgétaire et des problèmes relatifs entre autres aux pouvoirs organisateurs, les ASBL ou les associations de fait, qui présentent parfois des comptabilités quelque peu « artisanales » qu'il convient de réorganiser.

Peut-on maintenir le statut des coopérants même si les crédits sont transférés au budget de l'Education nationale? Je n'ai pas encore de réponse à ce sujet, mais j'espère que, de toute façon, dès le budget de 1980, les crédits prévus seront transférés aux deux Educations nationales.

Quant aux compétences linguistiques, j'ai cru comprendre, Monsieur Guillaume, que vous approuviez mon attitude qui consiste à ne pas partager le globe — comme l'a fait au XIIIe ou au XIVe siècle un certain pape entre le Portugal et l'Espagne — entre zone d'influence belge néerlandophone et zone d'influence belge francophone.

Il est absolument aberrant de prétendre que l'on donne l'exclusivité de la coopération à des Belges francophones au Zaïre ou à des Belges néerlandophones en Indonésie ou au Suriname.

Cela n'a aucun sens. Cela nous couvre de ridicule. A moins que nous vivions dans un pays où le ridicule ne tue pas.

M. van Waterschoot. — Dans un pays où le ridicule ne tue plus!

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — Cela dit, Monsieur Guillaume, soyons réalistes et regardons un peu en arrière. J'ai l'intention, dites-vous, de ne pas exiger la connaissance approfondie du français pour les coopérants qui se rendent au Zaïre. Il n'en est pas question. J'envisage plutôt de mettre fin à des discriminations qui pèsent actuellement défavorablement sur les candidats néerlandophones.

Mme Pétry. — Qui opère la discrimination, Monsieur le Ministre? A quel endroit se fait-elle?

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — Quand le *Moniteur* publie les conditions d'accès pour la sélection et stipule que la connaissance approfondie du français est requise, j'aurais tendance à ajouter, pourquoi pas, la connaissance de l'anglais. Nous avons besoin d'un corps de coopérants plus mobile, susceptible d'être employé dans plusieurs pays.

Dans ce domaine, je n'ai pas de proposition définitive, mais je vous ferai part de mon sentiment. On prétend que le Zaïre est un pays francophone. Savez-vous combien de Zaïrois parlent le français? Trois pour cent seulement. Quoi qu'il en soit, je partage votre avis selon lequel l'enseignement au Zaïre doit compter des Belges connaissant parfaitement le français.

M. Coppieters. — La langue coloniale est le français.

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — Avant que notre pays participe à la coopération au développement, de nombreux missionnaires flamands, qui faisaient de la coopération avant la lettre, ont appris le français aux Zaïrois.

Mme Pétry. — Le problème est de savoir dans quelle langue s'exprime la population.

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — La population zaïroise parle les quatre langues indigènes et j'ai constaté que les Belges, désireux de faire œuvre utile sur le terrain, doivent connaître les langues indigènes.

Mme Pétry. — Voilà, Monsieur le Ministre, c'est ce que je voulais vous faire dire.

M. Eyskens, Ministre de la Coopération au Développement. — Comme c'est le cas en Indonésie. Si nous voulons une coopération efficace, qui s'inscrive dans le cadre des besoins de base, il nous faut des coopérants polyglottes qui ne refusent pas d'apprendre les langues indigènes.

Je constate, Monsieur le Président, que le temps s'écoule rapidement. Permettez-moi encore cependant de répondre à quelques intervenants et notamment à M. Kevers qui a développé des considérations fondamentales au sujet de la coopération. Par le biais de mes différentes réponses, j'y ai certainement répondu.

De heer Kuylen heeft een zeer belangrijke uiteenzetting gehouden. Wat is interdependentie? Een economisch begrip? Ik geef toe dat we dit moeten nuanceren. Het idee is gegroeid naar aanleiding van de oliecrisis. Men heeft geprobeerd ten aanzien van de olielanden de idee van de interdependentie ingang te doen vinden om te komen tot een zekere vorm van samenwerking. Het is evident dat we zeer interdependent zijn tegenover de olielanden. Dat geldt ook voor de grondstoffenproducerende landen. Dat geldt natuurlijk niet voor de armste landen in de wereld, het dertigtal landen dat door Unctad op een rij werd geplaatst. Zij zijn definitief en dramatisch dependent. Zij zijn de proletarische landen van de wereld. We kunnen alleen hopen dat de westerse industrielanden, dat de socialistische landen, die zo weinig doen voor de ontwikkelingslanden, dat de olieproducerende landen, met hun drieën, zich zullen inspannen voor het verbeteren van het lot van deze speciale groep van landen.

Mijnheer Kuylen, u hebt mij een precieze vraag gesteld in verband met het tweede luik. Welke waren de Belgische voorwaarden? Ten eerste: dat alle landen hun bijdrage zouden inbrengen. Het dient tot niets dat België 3 miljoen dollar schenkt als de andere landen niets doen. Het is dan een druppel in de zee. Onze bijdrage is in die zin voorwaardelijk.

Ten tweede: wij wensen klaar te zien in de functionering van het fonds, in het beheer van het fonds en in de inspraak van de landen in het fonds zelf.

Mijnheer Kuylen, u hebt ook uw ongerustheid uitgesproken over de toestand in Zaïre. Ik deel die ongerustheid. U hebt de vraag gesteld waarom Zaïre een concentratieland is. In de regeringsverklaring staat dat Zaïre prioritair is. Wij moeten duidelijk zeggen dat de Zaïrese bevolking, die een zeer groot vertrouwen heeft in de Belgen — ik meen te mogen verklaren dat het nooit zo groot is geweest als vandaag — haar laatste hoop op de Belgen heeft gesteld. Wij mogen de Zaïrese bevolking niet in de steek laten.

Indien al onze verpleegsters, al onze coöperanten, al de mensen die in het onderwijs staan, al de mensen die zich bezighouden met de landbouw, alle mensen die werkzaam zijn in de medische sector naar België zouden terugkeren, zouden we grote schade bij de Zaïrese bevolking aanrichten. We mogen dit niet doen om morele redenen. We zullen in Zaïre geen prestigeprojecten tot stand brengen. Dit geldt voor alle landen. In de conventie van Lomé II proberen we een aantal principes in te schrijven inzake de eerbiediging van de mensenrechten, inzake de grote sociale objectieven van het economisch beleid. Ik hoop nog altijd dat die principes zullen worden in acht genomen. Die zullen worden toegepast door de EEG, maar ook door alle Lid-Staten van de EEG. We zullen in de benadering van ons ontwikkelingsbeleid met alle landen van de wereld, inclusief Zaïre, dezelfde sociale, economische en morele standaarden aanleggen en hanteren.

Ik heb reeds voldoende allusie gemaakt op de uitvoering van de regeringsverklaring wat betreft de meer communautaire aspecten van mijn departement.

De heer Kuylen. — Mag ik u even onderbreken, Mijnheer de Minister?

Voor alle duidelijkheid wil ik eraan toevoegen dat ik niet de Zaïrese bevolking heb bedoeld. Wel integendeel. De ondertoon van mijn betoog

was de bekommerning voor de armsten onder de bevolking. Er is wel een probleem gerezen, dat heb ik u voldoende gezegd, van de humanitaire en morele verantwoordelijkheid die wij ten opzichte van de Zaïrese bevolking zouden moeten dragen en de wijze waarop die werd gedragen. Dat is het onderscheid wat men zeer duidelijk moet maken.

De heer Eyskens, Minister van Ontwikkelingssamenwerking. — Dat is juist.

U hebt nog een belangrijke opmerking gemaakt in verband met het onderwijs. U hebt gezegd dat wij meer aan volwassenvorming moeten doen en minder aan onderwijs. Theoretisch ben ik ook die mening toegedaan. Alleen moet ik constateren dat de Zaïrese overheid daar niet zoveel voor voelt. Wat de organisatie van het onderwijs betreft, moet worden samengewerkt met de regering. Dat kan moeilijk anders.

Wij mogen geen illusies koesteren in verband met het onderwijs in Zaïre. Waar geen blanken meer aanwezig zijn in de instituten en instellingen is een duidelijke verlaging van de kwaliteit én van de leraars én van de leerlingen merkbaar.

Om dit tegen te houden moeten wij nog een bepaalde tijd een aantal onderwijzers en leraren naar Zaïre sturen. Voor volgend schooljaar heb ik het aantal verminderd. Het zijn er nog 512 tegenover 576 vorige jaar. Men zegt mij dat alle 512 absoluut noodzakelijk zijn.

In verband met het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking moet ik de heer Kuylen op het volgende attent maken.

Een paar weken geleden nog dacht ik dat wij het wetsontwerp in verband met het fonds vlug door het Parlement moesten laten goedkeuren. Nu plaats ik daar echter een vraagteken achter. Ik vraag mij namelijk af of het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking ook geen element kan zijn in de oplossing van de communautaire aspecten die rijzen in verband met de begroting van Ontwikkelingssamenwerking. Het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking zou het instrument kunnen zijn om de gemeenschappen te betrekken bij het beheer van de kredieten die voldoende kunnen worden geculturaliseerd. Ik houd dit nog even *in petto*.

Mijnheer Kuylen, op uw suggestie om eens terug naar de commissie te gaan om er overleg te plegen, zal ik met zeer veel genoegen ingaan als de commissie mij daartoe uitnodigt. Ik zal het als een voorrecht beschouwen om met u van gedachten te wisselen.

Mijnheer Egelmeers, ik zal ervoor zorgen dat het koninklijk besluit met betrekking tot de jong afgestudeerden zo vlug mogelijk operationeel wordt.

In verband met uw opmerking dat ik niet heb geantwoord op uw vraag over de controle, moet ik u zeggen dat er op pagina 34 van het verslag van de heer Vandenaabee een passus staat over de controle op de uitvoering van projecten.

De heer Coppens zegt dat ik opgetogen ben teruggekeerd uit Zaïre. Laat mij toe u in alle oprechtheid te zeggen dat zulks vanzelfsprekend niet het geval is. Dit land heeft uitermate zware problemen; het lijdt aan een geweldige desorganisatie. Het heil van Zaïre ligt niet in het overhevelen van tientallen miljarden, maar wel in een samenwerking op het vlak van personen, experts en mensen die bepaalde diensten opnieuw in handen nemen. Het volstaat soms twee of drie experts ergens te plaatsen opdat een hele dienst, waarin duizenden Zaïresen werken, weer efficiënt aan de slag gaat.

Ik ben getroffen geworden door de kwaliteit van de Zaïrese ambtenaren, van de universiteiten en ook van bepaalde leden van de regering. Ik geloof dat zij het intellectueel kapitaal bezitten. Zij maken zeer lucide analyses van de toestand van hun land. Het probleem van Zaïre, zoals dit van vele andere landen, is dit van de transmissiemechanismen. Men heeft daar dikwijls gezegd: «C'est un peu la civilisation du verbe, mais c'est moins la civilisation de l'action.» Wij moeten hen helpen en proberen hen bij te staan in het overbruggen van deze transmissiemoeilijkheden.

Mijnheer Coppens, u hebt ook vragen gesteld in verband met de Belgische bijdrage in een aantal multilaterale organismen.

In het Europese Ontwikkelingsfonds belooft die bijdrage 6 pct. Het zal in de Wereldbank wel minder zijn. Er zijn een twaalfal gespecialiseerde instellingen waarin België participeert. Daarbij is zelfs de Aziatische Ontwikkelingsbank.

Wat betreft de beurzen van studenten uit ontwikkelingslanden aan onze universiteiten, moet ik erkennen dat er inderdaad een groot onevenwicht is wanneer wij kijken naar de universiteiten die daarvoor in aanmerking komen. Dat is een zwaar probleem. Daaraan moet worden gesleuteld. Wij moeten pogingen doen om, ten bate van de geloofwaardigheid van het ontwikkelingsbeleid in ons land, tot een beter evenwicht te komen.

Wat het zogenaamde Mobutu-plan betreft dat een plan van stabilisatie en relance is, en waar het Internationaal Muntfonds achter-

staat, zijn alle voorwaarden nog niet vervuld. Wel is vervuld, toen ik daar was, het feit dat de president de ordonnantie heeft ondertekend die België kan belasten met de hervorming van de douanediens van Zaïre, wat een voorwaarde is die werd gesteld door het IMF opdat men de exportopbrengsten efficiënt zou kunnen controleren. Ook heeft de minister van het Plan mij een grote stapel documenten gegeven inhoudende de prioriteiten van het investeringsbeleid.

Het IMF heeft hen gevraagd wat zij willen doen, waarvoor zij de kredieten van de Wereldbank willen gebruiken. Het plan is nu klaar. Wat nog niet klaar is, is de ondertekening van de fameuze *letter of intent*. Een nieuwe delegatie van het IMF zal naar Kinshasa gaan wellicht omstreeks 15 juni. Ik hoop nog altijd dat vóór de grote vakantie, dus vóór eind juli, België als coördinator de conferentie van de daarbij betrokken landen kan bijeenroepen, ten einde de uitvoeringsmodaliteiten van het plan definitief uit te werken zodat men kan starten met deze zo noodzakelijke relance van de Zaïrese economie en meer bepaald het ter beschikking stellen van de nodige deviezen opdat dit land de allernoodzakelijkste wisselstukken zou kunnen financieren.

België heeft heel wat gedaan, maar Zaïre is zo omvangrijk dat, wat wij doen slechts van bijkomende betekenis is.

Ik heb heel weinig ervaring met ontwikkelingsproblemen. Vóór twee maanden had ik er slechts een boekenkennis van. Ik heb nog niet veel gezien, maar wat ik heb gezien heeft mij de ogen doen opengaan. Ik denk dat er onder alle breedte- en onder alle lengtegraden heel veel gruwelijks te beleven en te bekijken valt en dat deze planeet gebukt gaat onder heel wat leed.

Laten we niet willen behoren tot de generatie die zal geleefd hebben op een planeet, gesplitst in twee werelden : de wereld van de rijkdom maar van de ontevredenheid en de onvrede, en de wereld van de armoede, van de hunker en van de nooit vervulbare wensen en de nooit te bevredigen behoeften. Laten we dus geen vrede nemen met deze gesplitste wereld.

Ons land is een land van malcontenten, ik zou durven zeggen een land waar tien miljoen ontevreden leven. Daartoe behoren wij af en toe allemaal, ook ik, omdat wij er soms de buik van vol hebben, *on en a ras le bol*.

Aan al deze malcontenten wil ik de raad geven het eens te gaan bekijken en te betasten, de vuilnis, de miserie, de ellende en de exploitatie. Dat zij dan maar terugkomen naar België met al zijn ernstige problemen, die zij dan met andere ogen zullen bekijken. Dan zullen we allemaal samen de moed hebben om een onderscheid te maken tussen wat essentieel en wat bijkomstig is. Wanneer we dit zullen doen, dan zullen we niet meer beschaamd moeten aantreden voor al die miljarden mensen uit de ontwikkelingslanden die naar ons kijken en die zich de vraag stellen wat er omgaat in het hoofd van ons, Westelingen. Nog erger, wat er omgaat in ons hart.

Laten we geen vrede nemen met wat de Amerikanen noemen *the lifeboat ethics*, de reddingsbootmoraal, wat wil zeggen : willen wij het overleven, dan moeten wij er maar voor zorgen dat er een aantal overboord gaan.

Ik meen dat heel het ontwikkelingsbeleid er moet op gericht zijn dit soort van moraal, die de grofste vorm van immoraliteit is, te negeren. Integendeel, wij moeten door solidariteit in deze wereld ervoor zorgen dat het menselijk avontuur elke dag de moeite loont te worden geleefd en gewaagd. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion des données budgétaires relatives aux crédits « Coopération au Développement », je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt in de behandeling van de budgettaire gegevens over de kredieten « Ontwikkelingssamenwerking », verklaar ik ze voor gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Ik geef u mededeling van de ontwerp-agenda voor volgende week.

Dinsdag 12 juni 1979, te 14 uur :

Eventueel, hervatting van de agenda van de vergadering van donderdag 7 juni 1979; daarna :

Ontwerp van wet houdende nieuwe maatregelen ten gunste van de slachtoffers van de vaderlandslievende plicht.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten betreffende de pensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van beide oorlogen en hun rechthebbenden.

Ontwerp van wet tot wijziging van de vaste verhoudingen waarbij de bedragen van de pensioenen voor burgerlijke slachtoffers van beide oorlogen en hun rechthebbenden aan de bedragen van de vergoedingspensioenen worden gekoppeld.

Woensdag 13 juni 1979, te 14 uur :

Ontwerp van wet houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1978.

Eventueel, hervatting van de agenda van de vergadering van dinsdag.

Voorstel van wet tot instelling van de landbouwenootschap.

Interpellatie van de heer Neuray tot de minister van Landbouw en Middenstand over « het verloop van de brucellose en de wijze waarop het koninklijk besluit van 6 december 1978 wordt toegepast ».

Interpellatie van de heer Seeuws tot de minister van Volksgezondheid en Leefmilieu over « de toekenning van een vergunning voor het bouwen en exploiteren van een industriële varkenswekerij in de Hoogstraat te Drongen ».

Donderdag 14 juni 1979, te 15 uur :

Hervatting van de agenda van de vergadering van woensdag.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1979.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1978.

Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Mondelinge vragen.

La commission du travail parlementaire propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour que voici :

Mardi 12 juin 1979, à 14 heures :

Eventuellement, reprise de l'ordre du jour de la séance du jeudi 7 juin 1979.

Projet de loi portant de nouvelles mesures en faveur des victimes du devoir patriotique.

Projet de loi modifiant la législation relative aux pensions des victimes civiles des deux guerres et de leurs ayants droit.

Projet de loi modifiant les rapports constants par lesquels les montants des pensions des victimes civiles des deux guerres et de leurs ayants droit sont liés aux montants des pensions de réparation.

Mercredi 13 juin 1979, à 14 heures :

Projet de loi contenant le budget des Voies et Moyens de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi contenant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1978.

Eventuellement, reprise de l'ordre du jour de la séance de mardi.

Proposition de loi créant la société agricole.

Interpellation de M. Neuray au ministre de l'Agriculture et des Classes moyennes sur « l'évolution de la brucellose et la manière dont l'arrêté royal du 6 décembre 1978 est appliqué ».

Interpellation de M. Seeuws au ministre de la Santé publique et de l'Environnement sur « l'octroi d'un permis de bâtir et d'une autorisation d'exploitation à une entreprise industrielle d'élevage porcin qui serait implantée Hoogstraat à Tronchiennes ».

Jeudi 14 juin 1979, à 15 heures :

Reprise de l'ordre du jour de la séance de mercredi.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1979.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1978.

Votes nominatifs de l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Questions orales.

Is de vergadering het met deze agenda eens ?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux ? (*Assentiment.*)

Aldus is beslist.

Il en est ainsi décidé.

QUESTION ORALE DE MME MATHIEU-MOHIN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « L'AFFICHAGE DES SEULS CANDIDATS NEERLANDOPHONES AUX ELECTIONS EUROPEENNES, DANS LA SALLE D'ATTENTE DU JUGE DE PAIX DE VILVORDE »

MONDELINGE VRAAG VAN MEVR. MATHIEU-MOHIN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE UITSLUITENDE AANPLAKKING VAN DE NEDERLANDSTALIGE KANDIDATEN VOOR DE EUROPESE VERKIEZINGEN IN DE WACHTZAAL VAN DE VREDERECHTER TE VILVORDE »

M. le Président. — Mme Mathieu a demandé à poser une question orale à M. le ministre de l'Intérieur, qui a accepté d'y répondre, sur « l'affichage des seuls candidats néerlandophones aux élections européennes dans la salle d'attente du juge de paix de Vilvorde ».

Le Sénat est-il d'accord d'entendre immédiatement la question et la réponse ? (*Assentiment.*)

Il en sera donc ainsi.

La parole est à Mme Mathieu.

Mme Mathieu-Mohin. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, la loi électorale du 16 novembre 1978 relative aux élections du Parlement européen prévoit en son article 4 trois circonscriptions électorales.

Le paragraphe 3 déclare :

« La circonscription électorale bruxelloise coïncide avec l'arrondissement électoral de Bruxelles tel qu'il est constitué ou tel qu'il le sera au plus tard le nonantième jour avant la date de l'élection, c'est-à-dire Bruxelles-Hal-Vilvorde. »

L'article 15, paragraphe 3, prévoit :

« Une copie des listes de candidats est immédiatement adressée au président du bureau principal de province de la province du Brabant, qui fait immédiatement afficher ces listes dans les communes de la circonscription électorale de Bruxelles. »

L'article 128, dernier paragraphe, stipule :

« Lorsqu'un canton électoral est composé de communes à régime linguistique différent, les bulletins de vote sont unilingues dans les communes unilingues, et bilingues dans les autres. »

Puis-je demander à l'honorable ministre :

1° Ce qu'il compte faire à l'égard de la commune de Vilvorde, concernant l'obligation d'apposer les affiches bilingues qui lui ont été envoyées par le bureau principal ?

Nous constatons, en effet, leur quasi-absence, alors que cette commune est si rapide pour dresser des panneaux à slogans flamboyants. La dimension des affiches officielles ne devrait pas leur poser de problèmes.

2° Quelle mesure il compte prendre pour que ne soit plus apposée dans la salle d'attente des greffes du juge de paix de Vilvorde qu'une seule affiche néerlandaise, présentant uniquement les listes et les candidats néerlandophones aux élections européennes, ce qui contrevient à l'article 5 prévoyant deux collèges électoraux : l'un français, avec onze candidats, l'autre néerlandais, avec treize candidats ?

L'électeur est donc trompé deux fois : en effet, près de la moitié des candidats ne lui est pas présentée et l'affiche ne correspond pas au modèle officiel, seul valable, dont il trouvera le jour des élections une reproduction plus petite.

Affiché à Vilvorde, ce document est illégal puisqu'il ne correspond pas aux prescriptions de la loi.

M. le Président. — Veuillez ne pas vous écarter de votre texte, Madame.

Mme Mathieu-Mohin. — Monsieur le Président, veuillez m'excuser, mais j'ai appris entre-temps par M. le ministre de l'Intérieur qu'il avait été averti très tard et n'avait pas eu le temps, étant donné ses nombreuses occupations, de s'informer plus complètement.

Monsieur le Président, vous le savez, je n'abuse jamais de la tribune...

M. le Président. — D'accord, mais le règlement doit être observé.

Mme Mathieu-Mohin. — ... mais j'estime que le problème est suffisamment grave pour me permettre d'ajouter une phrase à l'intention de M. le ministre de l'Intérieur, qui a marqué son accord. Je lui avais

d'ailleurs communiqué mon texte auparavant. (*Interruptions sur les bancs de la Volksunie.*)

De heer Jorissen. — Hij is alleen de baas van Happart.

M. le Président. — Veuillez poursuivre votre exposé, Madame. Je rappelle au Sénat que les questions orales ne peuvent donner lieu à débat.

Mme Mathieu-Mohin. — Le texte de l'affiche a été envoyé à titre d'information par le tribunal de Malines et ne convient qu'à la région flamande en dehors de l'arrondissement de Hal-Vilvorde.

De heer Coppieters. — U zou beter verhuizen, Mevrouw.

Mme Mathieu-Mohin. — J'attire aussi l'attention de M. le ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur le problème que pourrait soulever le recensement des votes pour le collège électoral français qui, en vertu de l'article 24, avant-dernier paragraphe, doit être fait sur un tableau de dépouillement en français.

Ne conviendrait-il pas d'être attentif à ce que la loi fût appliquée ? (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est à M. Gramme, ministre.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je n'ai été saisi de la question que hier soir, après 19 heures.

De heer Jorissen. — Ze worden nogal vlug bediend, die francofonen. Ik heb langer moeten wachten !

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Si j'en comprends le caractère urgent, j'ose croire que notre collègue pourra aussi comprendre que je ne puis improviser en la matière à propos de faits que je n'ai pas eu le temps de faire vérifier jusqu'à présent.

D'une manière générale, je puis dire à Mme Mathieu que les instructions officielles ont été communiquées à tous les présidents des bureaux de vote et de dépouillement. Je ne puis évidemment garantir qu'elles seront toujours respectées.

Mme Mathieu-Mohin. — Comment cela ?

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Les instructions ont été données d'une manière claire. Vous vous plaignez aujourd'hui de la non-application ou de la mauvaise application d'une instruction qui a été donnée. Quant à moi, je dois faire vérifier la matérialité des faits, ainsi que de tous les autres qui s'y rattacheraient. Ce n'est qu'alors que je pourrai émettre un avis.

Mme Mathieu-Mohin. — Après le 10 juin ! (*Interruptions sur les bancs de la Volksunie.*)

M. le Président. — Écoutons simplement la réponse du ministre qui ne peut, j'y insiste, donner lieu à discussion.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — L'enquête est en cours. Je rassemblerai les éléments nécessaires et prendrai, s'il échet, les mesures qui s'imposent.

M. le Président. — Le Sénat suspend ses travaux. Il les reprendra dans une demi-heure.

— La séance est suspendue à 18 h 40 m.

De vergadering wordt geschorst te 18 u. 40 m.

Elle est reprise à 19 h. 20 m.

Ze wordt hervat te 19 u. 20 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET INTERVIEW VAN DE HEER HAPPART VOOR DE RTBF, DE FEITEN DIE DAARAAN VOORAF ZIJN GEGAAN EN DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE REGERING »

INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « L'INTERVIEW DE M. HAPPART A LA RTBF, LES FAITS QUI L'ONT PRECEDEE ET LA RESPONSABILITE DU GOUVERNEMENT »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandezande tot de minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen over het « interview van de heer Happart voor de RTBF, de feiten die daaraan vooraf zijn gegaan en de verantwoordelijkheid van de regering ».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, mijn interpellatie sluit nauw aan bij die van mijn vriend en stadsgenoot, kamerlid Willy Kuijpers, die het had over de baldadigheden van Happart die de leiding heeft genomen van de Franse belhamels, zodat we hem rustig, zonder enige overdrijving, een benedeider mogen noemen. Hij heeft overigens reeds zijn sporen verdiend in de Belgische Senaat als matador. Hij is een beroepsbenedeider die, zonder uniform te dragen, in feite met zijn vaste aanhangers een private militie vormt die iedereen terroriseert die niet denkt en handelt zoals hij.

De incidenten van de Voerescapades en de baldadigheden van de heer Happart en zijn bende in de loop der laatste twee jaren zouden ongeveer een uur in beslag nemen. We hebben dit alles kunnen lezen in de *Gazet van Antwerpen* van donderdag 30 mei 1979. Doch de gebeurtenissen van 20 mei in Voeren en de overhandiging van de petitie aan het Staatshoofd door de heer Happart op 22 mei 1979 langs de autosnelweg Brussel-Luik heeft een verdergaande betekenis dan de loutere overhandiging onder verantwoordelijkheid, niet van de regering, doch van de minister van Binnenlandse Zaken, en dit na de aanhouding van vijf benedeleden van de heer Happart door de onderzoeksrechter van Tongeren.

In feite heeft de minister van Binnenlandse Zaken door de eerbewijzen aan de heer Happart een heel stuk communautaire contentieux terug op de helling willen plaatsen, namelijk de taalgrensaafbakening van november 1962 en, nog erger, het Staatshoofd willen engageren op een welbepaalde stelling. Dat nemen de Vlamingen niet en door aldus te handelen heeft de minister de Kroon in opspraak gebracht, waardoor slechts één houding aangewezen is, namelijk het ontslag van de minister van Binnenlandse Zaken, die zich niet heeft gedragen als een nationaal minister, doch als een minister van de Franstaligen, die de Vlamingen heeft geblameerd en daarvoor het Staatshoofd heeft gebruikt.

De minister van Binnenlandse Zaken is altijd lid geweest van de commissie van Binnenlandse Zaken. Hij moet weten dat het compromis van 1962 betreffende de taalgrensaafbakening een operatie is geweest die zeker niet voordelig is geweest voor de Vlamingen. (*Gelach op sommige socialistische banken.*)

M. Demuyter. — M. Vandezande a le sens de l'humour !

De heer Vandezande. — Als u wil, zal ik even een inventaris maken en dan kunnen wij vergelijken.

Mevr. Pétry. — Neen, gaat u maar voort !

De heer Jorissen. — Het is nooit in hun voordeel als ze niet alles krijgen !

De Voorzitter. — Men zou er goed aan doen niet te onderbreken om de interpellatie niet langer te rekken.

De heer Jorissen. — Dat had u wat vroeger moeten zeggen, Voorzitter, toen de anderen onderbraken.

De heer Vandezande. — Voeren werd, op voorstel van het centrum-Harmel, bij de provincie Limburg gevoegd. Het werd geruild tegen de overgang van Komen en Moeskroen naar de provincie Henegouwen. Vijfduizend inwoners tegen 80 000 inwoners. En dan spreek ik nog niet van de randgemeenten, van Edingen, Vloesberg enzovoort.

Nadat er op Vlaanderen in hoge mate roofofbouw werd gepleegd, wil men nu Voeren terug bij Luik brengen of begiften met een speciaal statuut zoals Brussel. Toen ik in de loop der jaren in het Parlement wetsvoorstellen indiende ter verbetering van de taalwet, werd mij door de Franstaligen steeds stevast geantwoord dat de wetten van 1962-1963 slechts na moeizame besprekingen waren tot stand gekomen en dat ze moesten aangezien worden als een evenwichtig gebouw. Het wegnemen van één steen zou het hele gebouw in elkaar doen storten. Gevolg : mijn voorstellen werden verworpen.

Blijkbaar geldt dit allemaal niet voor de Franstaligen. Zij noemen de inlijving van Voeren bij de provincie Limburg een vergissing. Zij vergeten daarbij dat heel deze Staat een vergissing is geweest en een knutselwerk is van diplomaten. Zij vergeten daarbij dat het nog niet zo lang geleden is dat wij in het Frans gevonnist, bevolen, onderwezen en bestuurd werden en dat onze arbeiders naar Wallonië uitweken, zonder enige faciliteit in het gerecht, het onderwijs, het leger, de winkel, de straat en de kerk.

De heer Jorissen. — Zeer juist !

De heer Vandezande. — Blijkbaar geen vergissing. Faciliteiten werden op politieke congressen kordaat van de hand gewezen. Zij verwijten aan de Vlamingen het *jus soli*, dat zij altijd voor zich hebben opgeëist. Dus geen vergissing. Wij hebben geen steun gevonden bij de drie grote « K's », namelijk Kerk, Koning en Kapitaal. Dus weer geen vergissing. Alleen de overgang van Voeren naar Limburg is een vergissing. En om die vergissing goed te maken, uit schrik voor storing van het bezoek van de Koning aan Verviers en om de vijf aangehouden vrij te krijgen, neemt de minister van Binnenlandse Zaken de verantwoordelijkheid om de Koning te adviseren onverwijld de benedeider Happart op de autosnelweg te ontvangen en met veel eerbetoen te overladen. Diezelfde Happart, die twee dagen te voren nog blijk heeft gegeven van zijn brutaliteiten tegenover de rijkswacht, wordt op bevel van de minister van Binnenlandse Zaken door diezelfde rijkswacht met een combi-wagen ten huize afgehaald en bij het Staatshoofd gebracht en teruggevoerd naar huis. Over de andere feiten zullen we het straks hebben.

Het is gewoon ondenkbaar dat de regering achteraf de feiten dekt van haar minister van Binnenlandse Zaken en een man in bescherming neemt, die er slechts op uit is een, zoals de Franstaligen zelf zeggen, moeizaam verworven evenwicht en compromis omver te werpen. Hoe is het mogelijk dat de regering slechts betreurt dat Happart publiciteit heeft gegeven aan de overhandiging van de petitie en de minister van Binnenlandse Zaken afdekt, die meewerkt aan de omverwerping van een compromis dat moeizaam tot stand kwam en daar ook het Staatshoofd voor inspanst ? Dit is een onvergeeflijke fout van de minister van Binnenlandse Zaken, waarop slechts één sanctie staat : het ontslag.

De heer Jorissen. — Dat had al lang moeten gebeurd zijn.

De heer Vandezande. — Indien dit niet gebeurt, dan kunnen de Vlamingen geen vertrouwen meer in hem stellen. Men raadt het Staatshoofd niet aan een man te ontvangen die een benedeider is, tegen wie een aanklacht bestaat wegens poging tot doodslag en die brutaliteiten pleegt en nu nog steeds verklaart niet te zullen rusten vooraleer het akkoord van 1962-1963 betreffende de Voer gewijzigd wordt.

M. Féaux. — Les Flamands sont des moutons, sans doute ?

De heer Vandezande. — Indien er mensen te klagen hebben over dit akkoord, zijn het wel de Vlamingen, zowel door de onevenwichtigheid en de niet-eerbiediging van dit akkoord als door de voortdurende overtredingen van de taalwetten en dit zonder dat het Staatshoofd ingezet wordt om bij de verantwoordelijke overheden aan te dringen op naleving van die wetten. Nog nooit werd een voorzitter van een vereniging, die met wettige middelen de naleving van die wetten nastreeft, door het Staatshoofd ontvangen. Ik beweer niet dat dit nodig is wanneer men zich houdt aan de wettige middelen, doch het is noch min noch meer beledigend te moeten vernemen dat belhamels met alle eer overladen worden en dat mensen die met wettige middelen wettige doeleinden nastreven, verwaarloosd worden.

Komt daar nog bij dat zelfs het huidige akkoord niet nageleefd wordt. Zo wordt op de Vlamingen van Komen-Moeskroen een sociaal-economische druk uitgeoefend om geen gebruik te maken van de door de taalwet bepaalde faciliteiten — en ik bezit hiervan bewijzen — terwijl in Voeren met medewerking van de arrondissementscommissaris — en ook hiervan heb ik bewijzen — het huidige taalstatuut door de gemeente Voeren gewild overtreden wordt.

De heer Jorissen. — Hij moet worden afgezet.

De heer Vandezande. — De feiten zijn bekend. Een paar maanden geleden, namelijk op 19 maart 1979, werd de toegang van de Vlamingen tot het eigen territorium in Voeren verboden. Voorstellen om symbolisch gedurende een half uur blijk te geven van hun goede wil door vreedzaam op te stappen te Moelingen werden van de hand gewezen.

Stel u een ogenblik voor dat de Vlamingen in Komen-Neerwaasten een betoging organiseren en dat de in Moeskroen verzamelde Walen van de gouverneur van Henegouwen verbod krijgen om Komen te

betreden. Men zou wat zien. Het land stond onmiddellijk in rep en roer.

De heer Jorissen. — Het wordt tijd dat wij dat ook gaan doen.

De heer Vandezande. — Doch beperken we ons tot de jongste feiten die zich hebben voorgedaan op 20 mei 1979, toen de Vlamingen een feest hadden op touw gezet. De heer Happart en zijn knokploegen hebben zich onmiddellijk laten opmerken: slagen en verwondingen, vernielen van goederen waren schering en inslag. Waar tot nu toe bewijzen ontbraken, werden processen-verbaal opgesteld, met als gevolg dat bij beslissing van de onderzoeksrechter te Tongeren, vijf personen werden opgeleid en onder aanhoudingsmandaat geplaatst. Tegen de heer Happart werd een klacht ingediend wegens poging tot doodslag. Van al de baldadigheden bestaat fotomateriaal en sommige rijkswachters werden op de meest afschuwelijke wijze toegetakeld door groepsliden van de heer Happart.

In de nacht van 21 op 22 mei 1979 hebben afgevaardigden van de « Action fouronnaise » een bezoek gebracht aan de privé-woning van de minister van Binnenlandse Zaken te Battice ten voordele van de vijf aangehouden. Zij hebben hem uit zijn bed gehaald en in het nachtelijk duister heeft de minister beloofd 's anderendaags stappen te doen. Beter dan wie ook zal de minister zelf ons kunnen vertellen of de heer Happart behoorde tot het gezelschap dat zijn nachtrust verstoorde en welke belofte hij precies heeft afgelegd.

In elk geval blijkt het koninklijk paleis op de hoogte geweest te zijn dat, naar aanleiding van het bezoek dat de Koning op 22 mei aan Verviers zou brengen, de groep-Happart van dit bezoek zou gebruik maken om te betogen ten voordele van de vijf aangehouden personen. De vraag is of de Koning rechtstreeks of via de minister van het opzet van de heer Happart op de hoogte werd gesteld, dan wel of beiden werden verwittigd.

Feit is dat er op 22 mei 1979 op de autosnelweg Brussel-Luik een onderhoud heeft plaatsgevonden tussen het Staatshoofd en de heer Happart, en vermits dit — zo beweren de minister van Binnenlandse Zaken en de Eerste minister toch — gebeurde onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken, vernamen we graag waarover het gesprek liep:

Werd aldaar de vrijlating van de vijf aangehouden personen besproken?

Werd aldaar, zoals men ons wil doen geloven, door de Koning een beroep gedaan op de heer Happart, om de gemoederen te kalmeren in Voeren?

In het eerste geval heeft men het Staatshoofd een rol laten spelen die niet de zijne is. In het tweede geval is het verwonderlijk dat men zo maar, naar aanleiding van een bezoek van het Staatshoofd aan Verviers, zonder reden zou een beroep doen op Happart om de gemoederen in Voeren te kalmeren, tenzij men vernomen had dat hij voor de vrijlating van de vijf aangehouden herrie ging schoppen in Verviers. Of heeft hij een petitie overhandigd? Hoe wisten de Koning en de minister van Binnenlandse Zaken dan dat de heer Happart een petitie ging indienen? Moest daarom zonder dralen die petitie op de weg overhandigd worden? Welk waren de redenen daarvan, tenzij men schrik had van een betoging in Verviers? Dan rijst onmiddellijk de vraag, in welke hypothese ook, men zoveel eer moest bewijzen aan de heer Happart.

De heer Van Ooteghem. — Laat het woord « heer » maar weg.

De heer Vandezande. — Hij is een oproerkraaijer die niet terugschrikt voor baldadigheden en met ongeoorloofde middelen en met geweld het taalstelsel van Voeren opnieuw op de helling zet.

De heer Jorissen. — Een neo-rexist!

Mevr. Pétry. — En de VMO dan?

De heer Vandezande. — Zoveel eer is een kaakslag aan de Vlamingen.

Komt daar nog bij dat de rijkswacht, waarvan sommige leden nog op 20 mei door Happart en zijn groep werden afgetuigd, nu de eer moest betuigen aan deze vandaal om hem met alle eerbewijzen en met een combi-wagen van de rijkswacht naar de plaats van de afspraak moest brengen. Op wiens bevel geschieden deze eerbewijzen?

Feit is eveneens dat de vijf aangehouden personen op de middag werden vrijgelaten. Nu weet ik wel dat de regering ons zal mededelen dat er een scheiding is van de machten en dat het de regering niet toekomt tussenbeide te komen.

De heer Jorissen. — De kabinetschef mag dat blijkbaar wel.

De heer Vandezande. — In geval van vrijlating moeten zowel de procureur des Konings als de onderzoeksrechter het eens zijn over de vrijlating wanneer die geschiedt vóór de samenkomen van de raadkamer. Hoe is deze eensgezindheid tot stand gekomen en dit terwijl de vijf aangehouden op vrijdag 25 mei voor de raadkamer moesten verschijnen en rekening houdend met het feit dat het geweten is dat één van beiden tegen de vrijlating was? Iedereen die met de rechtspraak vertrouwd is weet dat na aanhouding het niet gebruikelijk is iemand vrij te laten vooraleer hij een eerste maal voor de raadkamer verschenen is, tenzij indien zou blijken dat het gaat om een vergissing, doch in dat geval roept men de raadkamer vroeger samen dan normaal is.

Uw voorganger en ook de vroegere Eerste minister hebben hier in het verleden te pas en te onpas een beroep gedaan op de rechtsstaat, terwijl men het onrecht liet bestaan. Ik moet hier geen voorbeelden aanhalen.

Begrijpt u dan niet dat het rechtsgevoel van de Vlamingen in deze zaak een lelijke deuk heeft gekregen...

De heer Jorissen. — Dat kan de Franstaligen niet schelen.

De heer Vandezande. — ... dit om verschillende redenen:

1. Omdat het Staatshoofd — en de minister van Binnenlandse Zaken neemt de verantwoordelijkheid — gemengd wordt in de communautaire aangelegenheden en de indruk wekt dit niet in een geest van objectiviteit te doen.

2. Omdat men de noodzaak niet inziet dat een oproerkraaijer, tegen wie klacht werd ingediend, met eerbetuigingen wordt overladen, alleen maar om een petitie te overhandigen en dit terwijl het feitenrelaas op heel wat anders wijst.

3. Omdat het rechtsgevoel van de Vlamingen door de vroegtijdige vrijlating van de vijf aangehouden personen ten zeerste aangetast is daar ze niet geschiedde met inachtneming van de rechtspraak, zodat men een relatie tussen het onderhoud dat de Koning heeft gehad en de vrijlating van de vijf aangehouden niet kan onderdrukken.

Ik gebruik deze woorden wel overwogen zoals ik reeds heb uiteengezet en met meer ernst als men hier in het verleden over de rechtsstaat heeft gesproken.

Na de verantwoordelijkheid die de minister van Binnenlandse Zaken op een verdachte wijze op zich heeft genomen en waaromtrent wij objectief wensen te worden voorgelicht, heeft de hele regering haar verantwoordelijkheid op zich genomen door in het ambtsgebouw van de gouverneur van Limburg een gesprek te organiseren tussen Vlamingen uit Voeren en het Staatshoofd, al geschiedde dit langs een achterpoortje. Wij zijn hierdoor geenszins onder de indruk geraakt omdat wat onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken...

De heer Jorissen. — Een gematigd minister!

De heer Vandezande. — ... is gebeurd effecten heeft gesorteerd en wat onder de verantwoordelijkheid van de regering gebeurt een zoethoudertje is. Inderdaad, is het niet eigenaardig dat de regering een gesprek met het Staatshoofd organiseert om te horen zeggen hoe de taalwetten overtreden worden en onder welke druk de Vlamingen in Voeren wel moeten leven?

Het komt de regering toe de wetten te doen naleven. Indien het Staatshoofd hierover voorgelicht wil worden, dan kan dit gebeuren door het ontvangen van personaliteiten van Voeren, doch niet na wat er gebeurd is. Ik heb natuurlijk wel begrip voor de mensen die aan dit gesprek hebben deelgenomen en ook veel achting, doch in de gegeven omstandigheden zou ik het veel beter hebben gevonden, indien zij kordaat voor dit door de regering georganiseerde gesprek feestelijk hadden bedankt.

De heer Jorissen. — Zeer juist.

De heer Vandezande. — Aan zoethoudertjes hebben we niets. Aan daden wel.

Mijnheer de Minister, zoals de feiten zich hebben voorgedaan, kunnen we geen vertrouwen schenken in uw beleid. We zijn van oordeel dat er u niets anders te doen staat dan ontslag in te dienen en heen te gaan. (Applaus op de banken van de Volksunie en op sommige liberale banken.)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Gramme.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, namens de

regering wil ik het volgende antwoord geven op de zes punten van de interpellatie van collega Vandezande.

1. Het bezoek van het Staatshoofd op 22 mei jl. te Verviers had plaats ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van de Kamer van Koophandel en was sinds geruime tijd gepland.

2. Het overhandigen van de petitie was niet het gevolg van enige bedreiging doch werd enkel gesuggereerd door de ordediensten van Verviers om de eventualiteit van incidenten tijdens de plechtigheden te vermijden.

De heer Van Ooteghem. — Chantage !

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Het is dus om reden van deze bekommernis en overeenkomstig de traditie die wil dat naar aanleiding van een koninklijk bezoek petitie aan het Staatshoofd kunnen worden overhandigd, dat de suggestie van de overhandiging werd gedaan en ook de instemming kreeg van de minister van Binnenlandse Zaken. Er is nooit sprake geweest van een onderhoud, maar enkel van het louter overhandigen van een petitie, en dit zonder publiciteit.

3. De petitiebrief werd overhandigd bij de afrit van de autostrade te Verviers.

4. De rijkswacht heeft zelf het vervoer in een dienstwagen — en niet in een combi — willen verzekeren om de volledige controle te hebben op de gebeurtenis.

De heer Vandezande. — Belangrijk detail !

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — 5. Er kan dus geen sprake zijn van enig voorrecht.

6. Er bestaat geen enkel verband tussen het afgeven van de petitie en de vrijlating van de vijf aangehouden personen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, ik vind het antwoord noch min noch meer werkelijk teleurstellend. Ik heb aan de minister een omstandige nota overhandigd met vragen. Ik heb deze vragen hier herhaald en de minister geeft daar geen antwoord op, wat werkelijk beschamend is. Het is gewoon beledigend, dat kunnen we niet dulden. Ik herhaal dat ik zeer concrete vragen heb gesteld waarop geen antwoord werd verstrekt.

De heer Van Ooteghem. — Het is de minister van binnenlandse flaters.

De heer Jorissen. — Het getuigt van een misprijzen voor het Parlement en voor de oppositie.

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Van der Elst, Coppieters, Jorissen en Van Ooteghem, luidt :

« De Senaat,

» Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande,

» Stelt de handelwijze van de minister van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de Voerkwestie aan de kaak;

» Eist het ontslag van de minister en de uitzuivering van het kabinet des Konings. »

De tweede, ingediend door de heer Mesotten, Mevr. Pétry, de heren Seeuws, Flagthier en Lepaffe, luidt :

« De Senaat,

» Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande en het antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken,

» Gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

» Ayant entendu l'interpellation de M. Vandezande et la réponse du ministre de l'Intérieur,

» Passe à l'ordre du jour. »

Nous procéderons, dans le courant de la semaine prochaine, au vote sur l'ordre du jour pur et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij zullen, in de loop van volgende week, stemmen over de eenvoudige motie, die voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATION DE M. M. TOUSSAINT AU PREMIER MINISTRE, AU MINISTRE DE LA JUSTICE ET AU MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LES RECENTS INCIDENTS DANS LES ET A PROPOS DES FOURONS, LA REMISE AU ROI DE SUPPLIQUE OU DE LETTRE, L'EVOLUTION DU PROBLEME FOURONNAIS DEPUIS 1962 ET L'ATTITUDE ACTUELLE DU GOUVERNEMENT EN LA MATIERE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER M. TOUSSAINT TOT DE EERSTE MINISTER, TOT DE MINISTER VAN JUSTITIE EN TOT DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE JONGSTE INCIDENTEN IN EN MET BETREKKING TOT DE VOER, DE OVERHANDIGING AAN DE KONING VAN SMEEKSCRIFTEN OF BRIEVEN, DE ONTWIKKELING VAN HET VOERPROBLEEM SINDS 1962 EN DE TEGENWOORDIGE HOUDING VAN DE REGERING TEN OPZICHTE VAN DE VOER »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Michel Toussaint au ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles sur les récents incidents dans les et à propos des Fourons. La parole est à l'interpellateur.

M. M. Toussaint. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, en commençant cette interpellation, la seconde sur le même sujet, je veux me réjouir d'un certain apaisement qui s'est produit depuis les événements du 20 mai dernier. La chose est heureuse, mais elle ne doit pas nous inciter à une politique de facilité en nous imaginant que ne pas prévoir, c'est faire semblant de gouverner.

Le gouvernement n'est pas tombé sur ce nouvel incident des Fourons, mais il ne faut tout de même pas perdre de vue que trois gouvernements précédents sont, directement ou indirectement, tombés sur ce genre d'événements. Gouverner c'est prévoir et, en l'occurrence, prévoir c'est prendre, en temps utile, toutes dispositions pour éviter le retour de troubles graves. Il n'est pas exagéré de dire que les affrontements du dimanche 20 mai ont été à la limite de l'irréparable et qu'ils ne doivent pas se reproduire.

A cet égard, pour simplifier les choses, j'approuve ce que disait M. Ylieff, mandaté par le parti socialiste, lors de son intervention à la Chambre, le 30 mai.

Mme Pétry. — Voilà qui est bien, Monsieur Toussaint ! (Sourires.)

M. M. Toussaint. — Ce disant, je me suis tourné vers vous, Madame, ce qui prouve que je ne suis pas en combat continu ! (Sourires.)

M. Ylieff déclarait : « Le parti socialiste estime que la gravité des derniers événements et la détérioration croissante de la situation ne peuvent laisser le Parlement ou le gouvernement indifférent et sans réaction. » Il ajoutait et je l'approuve toujours : « Depuis quinze ans, la situation ne cesse de se dégrader. »

Un rappel bref et objectif des événements et de certaines réactions, qui ne peuvent d'ailleurs manquer d'inquiéter.

Le dimanche 20 mai, comme il est déjà arrivé très souvent, des militants du TAK et du VMO effectuent dans les Fourons une « promenade dominicale », pour reprendre leur expression. Cette manifestation avait lieu sans l'autorisation du bourgmestre. Des incidents éclatent et la gendarmerie intervient, il faut le reconnaître, avec une certaine brutalité.

Ceux qui, comme moi, ont vu à la télévision l'intervention des gendarmes dans une cour de ferme, n'ont pu s'empêcher de penser que les moyens mis en œuvre étaient excessifs et que l'esprit offensif de la gendarmerie semblait exagéré en regard de l'attitude des manifestants qui apparaissaient sur l'écran. Quoi qu'il en soit, je ne désire pas critiquer les services de l'ordre. Nous savons tous qu'en certaines circonstances, leur tâche est difficile et délicate, mais il semble que, dans le cas présent, le moins qu'on puisse dire est qu'il y eut un certain énervement. Tout cela se passe d'ailleurs dans une atmosphère qui se détériore au fil du temps. Il faut dire que nous avons, à cet égard, Monsieur le Ministre, des souvenirs de votre prédécesseur qui ne sont pas excellents.

De heer Coppieters. — Fascistische methode : « Ignorer la situation » !

De Voorzitter. — Laten we naar de spreker luisteren. Dat zal beter zijn.

M. M. Toussaint. — Quoi qu'il en soit, le lundi, cinq Fouronnais francophones sont appréhendés et mis sous mandat d'arrêt. Ils doivent normalement comparaître le vendredi devant la chambre du conseil du tribunal correctionnel de Tongres, mais, par décision du juge d'in-

struction, sur avis conforme du procureur du Roi, ils sont remis en liberté dès le mercredi après-midi, ce qui se passe à peu près chaque semaine dans un tribunal correctionnel.

De heer Vandezande. — Dat is niet waar !

De heer Coppieters. — Dat is onjuist !

M. M. Toussaint. — Je ne veux pas intervenir sur ce point : il s'agit là de l'exercice du pouvoir judiciaire.

Je regrette néanmoins — c'est une première remarque fondamentale — que certains aient cru devoir mettre en cause le pouvoir judiciaire. (*Exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

Le mardi 22 mai, à l'occasion de la visite du Roi à Verviers, M. Happart, dont on a beaucoup parlé, président de l'Action fouronnaise, remet au Souverain une supplique déclarant notamment que « le climat se dégrade, que bientôt il y aura des morts, et qu'il s'en réfère au Roi pour éviter ce qui va certainement se produire si les conditions actuelles sont maintenues ».

Quiconque a la moindre connaissance de la pratique en matière de relations entre la population et le Souverain sait que, tous les jours, des citoyens adressent, très légitimement, des lettres au Roi; que celui-ci accueille ces demandes dans leur principe, puis transfère les dossiers suivant les compétences constitutionnelles en donnant pour sa part la suite conforme à la tradition. Cela se passe tous les jours à de multiples occasions, je le répète.

M. Vandezande. — En cours de route !

M. M. Toussaint. — Il est donc tout à fait incompréhensible que la presse flamande n'hésite pas à écrire : « Que cette rencontre par laquelle des conseillers mal inspirés et politiquement inexpérimentés ont compromis le chef de l'Etat est une gaffe que l'on n'oubliera pas rapidement. »

De heer Jorissen. — Dat is waar !

M. M. Toussaint. — On ajoute que « le Roi est le ciment de la nation mais que la rencontre qui vient d'avoir lieu fait douter sérieusement de la solidité de ce lien ». On dit aussi que « les conseillers du Roi ont perdu tout contact avec la Flandre démocratique et que pour l'avenir de l'institution monarchique il serait par conséquent recommandable que le Roi s'en détache ».

Parallèlement, on demande la démission du ministre de l'Intérieur; votre démission, Monsieur le Ministre.

On sait que le rôle du Roi constitue un des points les plus délicats de notre droit constitutionnel. Personnellement, j'approuve, quant à cet aspect des choses, ce qui a été dit par le Premier ministre à la Chambre le mercredi 23 mai. « Le Roi », dit M. Martens, « fidèle à sa ligne de conduite exemplaire, a agi en la matière ainsi que la Constitution le lui prescrit, notamment sous la responsabilité du ministre compétent. »

Quant à l'attitude du ministre de l'Intérieur lui-même, on peut, à mon avis, lui reprocher de n'avoir pu éviter une certaine maladresse. Etait-il vraiment nécessaire d'organiser une rencontre à la hâte à Hasselt ?

M. Vandezande. — Non !

M. M. Toussaint. — C'est une question que je pose, Monsieur le Ministre. Mais je ne veux pas poursuivre la discussion afin de ne pas envenimer les choses. Il convient, et c'est plus important, de rendre hommage à l'esprit qui a inspiré le chef de l'Etat et qui répondait à un souci d'apaisement. Pour ramener les choses à leur juste mesure, il n'est pas inutile de rappeler que notre pays a déjà connu dans le passé — nous l'oublions parfois — à propos de la délicate question dont je viens de parler, des incidents plus graves que ceux-ci, et qui n'ont pas le moins du monde abouti à l'écclatement du pays. Mais il faut reconnaître — j'y reviens, Monsieur le Ministre, sans en faire une délectation de membre de l'opposition — qu'ils ont parfois provoqué la chute de gouvernements. Je pense notamment à ce qui s'est passé en 1871 à propos de la nomination d'un gouverneur dans le Limbourg. A cette époque, une foule estimée à plus de 10 000 personnes avait manifesté, le 30 novembre 1871, à la tombée de la nuit devant le palais royal, n'hésitant pas à pousser des cris parmi lesquels on entendait : « Roi de carton », « le Roi à la porte ». La garde civique qui avait été appelée avait mis la crosse en l'air. Un journal catholique fondé par l'évêque de Bruges en appelait « aux sentiments de la justice, de l'honneur et de la liberté qui trouvaient un refuge dans le cœur des honnêtes gens depuis que celui des rois leur était fermé ».

M. Cossemans, député catholique, s'écriait lors de la séance de la Chambre du 1er décembre 1871 : « Nous assistons aux funérailles de la Constitution ! »

Un autre journal, le *Bien public*, n'hésitait pas à publier, je cite : « Dans le cours ordinaire de la vie constitutionnelle, c'est le Roi qui signe des arrêtés royaux et ce sont les ministres qui contresignent. Aujourd'hui, c'est l'émeute qui décrète et le Roi qui contresigne ses décrets... »

Tout cela n'empêcha pas le roi Léopold II de régner jusqu'en 1909, mais le gouvernement de l'époque, présidé par le baron d'Anethan, avait dû remettre sa démission, à la demande du Roi. La chose est claire, puisque le Premier ministre avait déclaré, le lendemain, devant le Parlement : « Messieurs, le Roi nous a demandé nos portefeuilles, nous les avons remis entre les mains de Sa Majesté. »

Il convient cependant d'être conscient, et c'est la seconde observation fondamentale que je formule, que le pouvoir exécutif a donc été mis en cause, à l'occasion des derniers incidents qui se sont déroulés dans les Fourons.

Il faut ajouter, à ce sujet, certains détails curieux ou regrettables. Je fais allusion, en l'occurrence, à un communiqué publié le vendredi 25 mai, par le Vice-Premier ministre et ministre du Budget, M. Guy Spitaels, et par le Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques, M. Willy Claes, communiqué publié « pour le gouvernement ».

Les intentions de ce communiqué me paraissent bonnes puisqu'elles étaient faites également dans un esprit d'apaisement. Je me demande néanmoins ce que signifie un communiqué publié par deux vice-premiers ministres, appartenant au même parti, et portant comme intitulé : « Pour le gouvernement ». Il y a là, pour le moins, une innovation dans l'exercice du pouvoir ministériel.

Ce qui est plus regrettable, à mon sens, ce sont les déclarations de l'actuel gouverneur de la province du Limbourg, lequel a, à l'occasion de l'inauguration d'une école provinciale flamande à Fouron-le-Comte, prononcé un discours d'une agressivité politique qui me paraît très peu conforme à l'exercice de ses hautes fonctions administratives.

Voilà donc — c'est une troisième observation fondamentale — le pouvoir administratif, lui aussi, mis en cause dans cette affaire.

Il faut rappeler — mais il est inutile de s'étendre sur ce sujet car ce sont des faits politiques connus de chacun — l'évolution du problème des Fourons depuis 1962.

On sait dans quelles conditions, en 1962, les Fourons ont été transférés au Limbourg. On se rappelle les débats relatifs à la loi de 1963 concernant le régime linguistique dans l'enseignement.

En 1962, je n'étais pas parlementaire, mais en 1963, au Sénat, j'ai longuement participé, comme membre de l'opposition, déjà (*sourires*), à la discussion de la loi concernant le régime linguistique dans l'enseignement.

Il est assez extraordinaire de devoir rappeler qu'à ce moment, un an après le vote de la loi qui avait rattaché les Fourons au Limbourg, parmi les membres de la majorité de l'époque, nombreux furent ceux qui exprimèrent les regrets qu'ils avaient de la situation injuste qui avait été créée.

Je me souviens notamment d'un éminent membre du Sénat, M. Nihoul, qui avait déclaré : « Au lendemain des élections communales de 1964, nous verrons exactement quelle est la situation administrative qui convient le mieux aux Fourons. Et si ces élections démontrent manifestement qu'elles sont devenues définitivement, et à une large majorité, francophones, en vertu du principe de l'homogénéité des régions, il sera bien nécessaire de les restituer à la province de Liège. »

Le débat fut tel au Sénat qu'à un moment donné, M. Robert Gillon, sénateur et ancien président du Sénat, s'était levé et avec beaucoup d'humour, s'adressant au président de l'époque, M. Paul Struye, lui avait dit : « Monsieur le Président, ne pourrait-on entendre un partisan de la loi ? »

Néanmoins, malgré toutes les observations formulées par la quasi-totalité des intervenants francophones appartenant à la majorité, la loi de 1963 fut votée, majorité contre opposition, comme il se doit.

Je passe à 1968, moment où fut constitué le cabinet Eyckens-Merlot. La déclaration gouvernementale prévoyait une révision du statut des Fourons.

Le 20 août 1968, les Fouronnais réclament des subsides pour les écoles francophones de Remersdael et de Fouron-Saint-Martin.

Le 17 mai 1971, M. André Cools, à l'époque Vice-Premier ministre, déclare : « Le gouvernement tiendra ses promesses pour Bruxelles et les Fourons. » Le 16 juillet 1971 — fait assez exceptionnel — un projet de loi portant statut du canton de la Voer est déposé au Parlement et contresigné par toute les ministres et secrétaires d'Etat. Ce projet de loi mettait en application ce à quoi je viens de faire allusion il y a un instant, c'est-à-dire ce qui était prévu en annexe de la déclaration gouvernementale du 12 juin 1968 qui disait : « Les six communes des Fourons seront groupées en canton autonome relevant directement du ministre de l'Intérieur, régime administratif et scolaire assurant le choix effectif des habitants. »

On connaît la suite. En octobre, c'est la fin du premier gouvernement Eyskens. Le second gouvernement Eyskens, installé le 21 janvier 1972, reprend le projet sur les Fourons, mais ce projet ne sera jamais voté.

Après moins d'une année, vint le gouvernement Leburton qui prit, le 10 mai 1973, un arrêté royal modifiant le régime linguistique dans l'enseignement dans les Fourons et dérogeant à l'obligation légale, découlant de la loi scolaire, des critères du nombre de parents et de distance. Cet arrêté royal fut annulé par le Conseil d'Etat le 9 août 1976.

Le problème ainsi créé fut d'ailleurs résolu par la fusion des communes.

Mais, pendant ce temps, et au cours des années qui nous conduisent directement à la période actuelle, la situation ne s'était pas calmée dans cette région. On en administre d'ailleurs la preuve en pleine crise gouvernementale — je parle de la dernière — à peu de jours de la formation de l'actuel gouvernement.

On se souvient de cette péripétie, elle aussi assez spéciale, puisque les partis qui vont, quelques heures plus tard, former le gouvernement, ont une attitude pour le moins prudente en déléguant certaines personnes auprès des manifestants, mais en évitant de compromettre leurs futurs ministres.

Le résultat est connu et le Premier ministre l'a rappelé très loyalement la semaine dernière à la Chambre. Il faut lui rendre ce nouvel hommage. M. Martens a déclaré : « Pour lever toute équivoque, je tiens à préciser que l'accord de gouvernement ne contient aucun engagement concernant une modification spécifique dans cette région du pays. »

Le seul problème, pour le gouvernement et la majorité, est de savoir ce que le Premier ministre entend par « modification spécifique ». La question reste évidemment très importante puisque au cours de la dernière crise et avant les élections, les trois présidents des partis francophones de l'ancienne et de l'actuelle majorité, MM. André Cools, Charles-Ferdinand Nothomb et Mme Antoinette Spaak, avaient, dans une « déclaration commune », fait savoir que, dans le but d'assurer la pacification communautaire, au lendemain des élections du 17 décembre 1978, leur parti préconiserait, parmi une série de mesures, une « révision du statut des Fourons ».

Comme les choses vont relativement vite en Belgique — elles ont d'ailleurs tendance à s'accélérer encore — et que les gouvernements se succèdent parfois très rapidement...

De heer Jorissen. — Ik heb nog hoop !

M. M. Toussaint. — ... il n'est pas inutile de rappeler qu'après la négociation des accords d'Egmont et du Stuyvenberg, les présidents des mêmes partis, à l'époque, MM. Cools, Outers et Gramme, avaient été interrogés sur le silence desdits accords concernant les Fourons.

M. Outers, alors président du FDF, avait déclaré : « Il a fallu choisir. Quand toutes les régions seront en place, la question des Fourons se posera en d'autres termes et finira par se régler. Patience... » Ce n'est pas moi qui le dit, mais bien M. Outers.

De heer Jorissen. — Ze spelen ook nog dubbel spel !

M. M. Toussaint. — Mon intention n'est pas de susciter des polémiques et je regrette même certains excès au cours de débats qui ne se sont pas déroulés ici.

En interpellant, j'ai voulu aider à une meilleure prise de conscience de la situation dans laquelle nous nous trouvons.

Les accords en matière régionale et communautaire de l'actuel gouvernement sont loin d'être entrés dans la réalité institutionnelle et constitutionnelle de notre pays, malgré les débats passionnés qui se déroulent à la Chambre.

On peut certes différer d'avis quant aux chances de réalisation de certaines réformes envisagées. Mais ce serait de nouveau polémiquer.

J'observe toutefois qu'il n'est pas excessif de dire que ces grands problèmes sont loin d'être réglés actuellement.

J'observe également que l'avis qui vient d'être donné par le Conseil d'Etat, fera certainement l'objet de déclarations prochaines du gouvernement.

J'observe enfin qu'on ne peut ignorer l'analyse critique que le « Centre d'études des réformes politiques » vient de publier à propos de l'accord approuvé par les partis de la majorité, le 1er avril 1979. Ce centre d'études, dans sa conclusion, déclare qu'il « faudra beaucoup de sagesse et d'imagination constructive. Qu'il faudra, surtout, mettre

un terme, dans les milieux politiques, à l'éloignement des partis et des hommes, afin de se consacrer ensemble à une œuvre de salut public. »

Est-il excessif de dire que les Belges, dans leur très grande majorité, ne sont guère intéressés par le détail des solutions proposées pour les problèmes régionaux ou communautaires, mais qu'ils voudraient très sincèrement voir se réaliser la paix communautaire ?

Or, peut-on croire, en toute sincérité, qu'il y aura un jour une paix communautaire dans ce pays si le gouvernement laisse le problème des Fourons en dehors de ses préoccupations ?

De heer Vandezande. — Vergeet het maar !

M. Toussaint. — Les libéraux ne désirent nullement envahir la situation des relations entre les communautés. Nous sommes prêts, au contraire, à apporter notre aide et notre assistance à la recherche de toute solution définitive, à l'image de ce qui s'est passé en 1958, pour la paix scolaire.

Ne serait-il pas raisonnable de faire de cette paix communautaire un objectif national et non un projet gouvernemental ?

Tous les partis politiques, en tout cas toutes les grandes familles politiques de ce pays, ne devraient-elles pas être invitées à une politique généreuse et audacieuse qui permettrait d'arriver à des résultats semblables à ceux que l'on a obtenus, il y a vingt ans, dans un domaine qui avait cependant pendant près d'un siècle soulevé les passions dans notre pays ? (*Applaudissements sur les bancs libéraux.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Mesotten.

De heer Mesotten. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, u zult het mij niet ten kwade duiden dat ik na het aanhoren van de twee interpellaties hier verklaar dat de uiteenzettingen weinig nieuws hebben bijgebracht. In het licht van hetgeen over dit probleem vorige week in de Kamer van volksvertegenwoordigers werd gezegd, beschouw ik het zelfs als opgewarmde kost.

De heer Vandezande. — Ik heb geïnterpelleerd over feiten die dateren van na de interpellatie van de heer Kuijpers in de Kamer.

De heer Mesotten. — Geachte collega Vandezande, ik heb u ook niet onderbroken; ik mag mogelijk van uwentwege hetzelfde verhoppen ?

Zelfs de detailgegevens die de heer Vandezande naar voor bracht, waren voor meerdere Limburgers, die sedert verscheidene weken bij deze aangelegenheid nauw betrokken waren, gezien zij slechts op een boogschuit van de Voerstreek verwijderd leven, zelfs regelmatig kon-takt onderhouden, echt geen nieuws.

De heer Van Ooteghem. — Zeg liever : een steenworp. (*Gelach.*)

De heer Mesotten. — De Voerstreek is een gebied dat hier vandaag, zoals bij andere gelegenheden — ik durf zeggen —, te onpas is ter sprake gekomen.

Bij deze gelegenheid wil ik alleen beklemtonen dat, wat de CVP betreft, de taalgrensregeling daterend van 1962-1963 een wettelijk gegeven vormt waaraan niet eenzijdig kan geraakt worden.

Ik moet de geachte heer Toussaint, als laatste interpellant, erop wijzen dat soortgelijke argumenten indertijd veelvuldig en langdradig alhier ter sprake kwamen en een compromis uitmaakt.

Namens onze fractie, en als Vlaming, wens ik eraan te herinneren dat de regeling, die indertijd werd getroffen, de meerderheid van de Vlamingen niet altijd voldoening heeft geschonken. Alleen omwille van de communautaire vrede, om betere taal-, gemeenschaps- en menselijke verhoudingen, hebben wij aanvaard datgene wat in ons hart nochtans een diepe wonde sloeg. Evenzeer als u, Franstaligen, de regeling van de Voerstreek een offer goldt, betekent voor ons Vlamingen het afstanddoen van Komen-Moeskroen, voorheen gesitueerd in West-Vlaanderen, minstens een evengroot offer. Daarom komt het mij ongepast voor om incidenten uit te lokken op het ogenblik dat er in dit land van pacificatie wordt gesproken en men werkt aan een communautaire regeling. Het is ongepast op dit wansmakelijk incident, dat voor de Vlamingen tal van grieven heeft opgeroepen, verder te blijven doorbomen. Wij raden u aan in het licht van de opmerkingen die ik zoëven heb geformuleerd, te erkennen dat momenteel de bestaande wettige regeling best onaangeroerd blijft. Zolang deze niet gewijzigd wordt, iets waarvoor in dit land nog steeds een meerderheid vereist is, blijft wat is.

De heer Jorissen. — Een twee-derde-meerderheid nog wel !

De heer Mesotten. — Het valt sterk te betwijfelen of voor het wijzigen van die regeling, in de optiek zoals zij thans eenzijdig gesteld wordt, ooit nog een meerderheid zal te vinden zijn. Dienvolgens hopen wij dat elkeen zich, als goede democraat, bij deze realiteit zal neerleggen.

De solidariteit van de meerderheidspartijen moet alvast voldoende groot zijn om zich niet door het ongepast optreden van de oppositie te laten verleiden.

Ik dacht dat het geheel van het verloop van de Voerkwestie, die hier en elders — vooral in de pers en andere nieuwsmedia —, te pas en te onpas te berde werd gebracht, er geen baat bij heeft dat er verder nog olie op het vuur wordt gegoten.

Evenmin kunnen wij er ons over verheugen dat er verdere intimidatiepogingen, van welke groep ook, worden aangewend. Ik meen dat wij daarmee de betrokkenen van de Voer zelf geen dienst bewijzen.

Wanneer bepaalde realisaties, die zeer recent op initiatief van het provinciebestuur-Limburg in dit gebied werden ingewijd, ter discussie worden gesteld, kan ik verklaren dat althans de CVP zich daarmee ten volle solidair verklaart. Het is immers een feit dat aan de Voere-naars thans meer morele en materiële steun wordt verleend dan ooit het vroegere bestuur ter zake heeft gedaan. Daarom nodig ik u uit om van de Voer niet langer een symbool te maken, dat morgen overwinnaars of overwonnenen moet kennen. Daarmee zijn noch de Voer, noch de onderscheiden gemeenschappen, en ook niet het geheel van ons land, gediend.

Laat de Voer zijn wat ze is. Het is een mooie streek waar de buitenstaanders — want het zijn meestal buitenstaanders die de agitatie verwekken — niet het recht hebben de bewoners in hun rust te verstoren, noch, wat veel erger is, hun persoon en hun goederen aan te tasten, zoals dit recent het geval was.

Laten we veel liever de handen in elkaar slaan en met verantwoordelijkheidszin verder werken aan de ontwikkeling van alle streken in dit land, ook aan deze van de Voer. Allen moeten we bijdragen opdat de rust zou hersteld worden en er dient vermeden dat in de nabije toekomst opnieuw een inbreuk zou gepleegd worden.

Daarom wil ik de heer minister en alle andere verantwoordelijke instanties, de ordediensten in de eerste plaats, op de meest uitdrukkelijke wijze vragen dat zij zouden zorg dragen opdat het recht zou verzekerd blijven, zoals dit in een rechtsstaat hoort. Vóór alles dienen in de Voer de bescherming van personen en goederen te allen prijze gewaarborgd. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, mes chers collègues, des événements graves, dont la répétition pourrait conduire à des situations irréparables, appellent une attention contenue et méritent d'être considérés avec sérieux et avec calme.

J'axerai la présente intervention sur trois éléments essentiels : la déclaration gouvernementale, la volonté des populations concernées, la pacification communautaire.

La déclaration gouvernementale d'abord : le 5 avril dernier, M. le Premier ministre déclarait à cette tribune : « Le gouvernement qui se présente devant vous doit faire face à un double défi : comment les Belges vont-ils s'organiser mieux pour vivre ensemble et comment vont-ils faire face à la situation économique ? La stabilité du gouvernement et le succès de son action dépendront notamment de sa capacité de réaliser avec le Parlement la réforme de l'Etat et ainsi de restaurer la confiance entre les communautés et les régions de la Belgique. Le gouvernement mettra à l'étude des mesures qui, dans le cadre de la pacification entre les communautés, pourraient contribuer à la réconciliation entre les citoyens. »

Et, simultanément, l'accord gouvernemental du 1er avril prévoyait, plus particulièrement aux points 53, 54 et 58, des garanties diverses pour la coexistence harmonieuse des communautés, ce qui démontre au passage, que l'on s'est incontestablement soucié des Fourons dans la déclaration gouvernementale.

Qui ne souscrirait à de pareilles prises de position et qui n'aperçoit, dans les circonstances difficiles économiques et sociales que nous vivons, l'absurdité de l'escalade de la violence dans une région paisible dont le développement dans le domaine de l'agriculture et dans celui du tourisme pourrait être exemplaire ?

Or, depuis des années maintenant, des promenades abusives de milices privées flamandes connues...

De heer Jorissen. — De toeristen wandelen toch normaal, zeker ?

M. Lepaffe. — ... ont provoqué non seulement des victimes et des dégâts matériels importants, mais un climat de haine détestable.

De heer Jorissen. — En gij zijt daar vreemdelingen.

M. Lepaffe. — Votre assemblée elle-même avait unanimement condamné il y a quelques années, à l'occasion d'une réunion de la section des Affaires intérieures, l'existence de ces milices privées et plusieurs fois, à mon intervention notamment, le ministre de Justice en fonction a été interrogé sur ses intentions à cet égard.

Il est regrettable qu'aucune mesure n'ait été prise et que, encouragées par cette dangereuse timidité, les milices privées aient continué leurs excès en nous conduisant à la situation que nous connaissons aujourd'hui.

Situation reconnue, et je le note avec plaisir, par certains parlementaire flamands à la Chambre et par le journal flamand le mieux placé sans doute en la circonstance : *Het Belang van Limburg*.

Or, pourquoi ces éléments douteux se sont-ils déchaînés depuis des années ? C'est uniquement parce que, dans sa très grande majorité, la population des Fourons a, depuis 1962, manifesté de manière permanente sa fidélité à la langue française, qu'elle pratique en même temps que le patois local, et à la province de Liège. (*Exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

Il est remarquable que tous les résultats électoraux comme la consultation réalisée par le conseil provincial de Liège donnent avec constance les mêmes résultats.

Une population de 4 000 habitants confirme ainsi avec patience et avec quelle dignité sa volonté démocratique.

Je voudrais que notre Parlement, avec la même dignité, reconnaisse qu'en 1962 la majorité de la Chambre et celle du Sénat se sont trompées sur ce point.

La loyauté de ceux qui ont signé la déclaration gouvernementale et l'accord politique est à ce prix. (*Nouvelles interruptions sur les bancs de la Volksunie.*) Elle permettra avec retard à tous ceux, Flamands et francophones, qui avaient signé en 1971 un accord gouvernemental donnant satisfaction aux Fouronnais de respecter enfin l'engagement qu'ils avaient pris et qu'une crise gouvernementale n'a pas permis de réaliser.

Ceux enfin qui ont dans ce pays le souci réel d'une pacification communautaire qui connaît sans doute ses dernières chances de réalisation trouveront ici une occasion importante de montrer leur sens de l'Etat, un sens de l'Etat qui correspond parfaitement en la circonstance avec ce souci des droits de l'homme dont nous nous prévalons tous. Que ce soit dans les Fourons, dans la périphérie ou à Bruxelles, il est essentiel de donner à chacun les mêmes droits, les mêmes libertés et les mêmes possibilités d'épanouissement.

L'avenir de nos communautés, de nos régions et celui de la réforme de l'Etat est à ce prix.

Cela suppose un dialogue réel et non le refus du dialogue, des solutions de conciliation et non des ultimatums, une volonté de construire en commun et non celle de soumettre par la voix du nombre ou par tout autre moyen une communauté à l'autre ou l'avenir de chaque habitant à l'arbitraire et à l'injustice. (*Applaudissements sur divers bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, men zal zich herinneren dat ik bij de bespreking van de regeringsverklaring gezegd heb dat er geen gematigde Waalse ministers waren. Ook de heer Gramme zal zich dit wel herinneren. Immers, het is voldoende dat in de omgeving van zijn kiesarrondissement relletjes losbreken of hij vergeet dat hij minister is van heel het land. Hij gooit zich volop in de strijd met deze mensen die daar herrie schoppen om in zijn eigen kiesarrondissement stemmen te winnen.

Verder zou ik mijn ontgoocheling willen uitspreken over de minister, omdat hij vrij vlug schijnt geleerd te hebben wat leeft in dit kleine kliekje aan de top van dit land : het misprijzen voor de parlementsleden die ternauwernood een antwoord krijgen wanneer ze hun recht nemen en hun plicht op controle uitoefenen.

De heer Van Ooteghem. — En dan maar spreken over de herwaarderding van het Parlement.

De heer Jorissen. — Dit interesseert hen geenszins. Zij hebben de macht en maken er misbruik van. Zij weten dat zij slaafs worden gevolgd door hun troepen die hen moeten ondersteunen.

Aan collega Mesotten zou ik willen zeggen dat zo het juist is dat de jongste jaren de bestendige deputatie van Limburg inspanningen doet, het helaas eveneens juist is dat ze vele jaren hebben laten voorbijgaan zonder er iets voor te doen.

Nu kom ik ter zake.

Eén van de dingen die het meest treft in de controverse-Happart is de flagrante tegenstelling tussen hetgeen de regering zegt dat ze doet en hetgeen ze werkelijk doet. In de zielige Happart-geschiedenis beweert de regering dat de ontmoeting gebeurd is onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken. De vorst zou dus gedekt zijn. Maar ze voegt er onmiddellijk aan toe dat dit slechts sloeg op het overhandigen van een verzoekschrift. De rest, zegt de regering, was niet voorzien in het scenario.

Dat zijn duidelijke woorden van de Eerste minister. Ze zijn trouwens in de pers verschenen.

Nu is die rest juist hetgeen de Vlaamse openbare mening het meest ergert : de speciale audiëntie in open lucht langs een autoweg en het minzaam onderhoud dat de Koning er heeft met een benedeider die mensen in elkaar timmert of doet in elkaar timmeren...

Mme Pétry. — Enfin !

De heer Jorissen. — ... die auto's en woningen doet beschadigen en die de bevolking terroriseert. Dit zijn de feiten, Mijnheer de Minister.

Dit is het belangrijkste in de hele geschiedenis. En hier dekt de regering de vorst duidelijk niet. Dit was immers niet voorzien in het scenario. Ik moet zeggen dat de Koning goed af is met dergelijke hovelingen. Maar zo dat onderhoud dat als vriendelijk, gemoedelijk of minzaam werd afgeschilderd, en laat dit alles nog terzijde, het naakte feit van het onderhoud zelf met zo iemand volstaat, wie is daar dan wel verantwoordelijk voor ? Ik zou willen dat de minister die daarstraks niet geantwoord heeft, het nu zou doen. Want dat is de vraag, Mijnheer de Minister, die men thans in Vlaanderen stelt.

De minister niet, zegt hij, en zo zegt ook de Eerste minister. Wie dan wel ? De kabinetschef van de Koning ? Maar ook die neemt geen ontslag. Of krijgt geen ontslag. Dus, zegt de bevolking, is ook hij de schuldige niet.

De regering vergeet echt dat men in Vlaanderen al heeft leren redeneren. Wij zijn wel « Ménapiens » maar redeneren kunnen wij toch al ! Zo de minister de schuldige niet is en het koninklijk kabinet evenmin, zo redeneert men in Vlaanderen, wie blijft er dan nog over ? Ik moet zeggen dat we op die wijze de kroon nog nooit hebben weten ontbloten. Zo de regering uit republikeinen bestond — er zijn er wel in — zou ze niet beter hebben kunnen handelen.

Het gevolg van dit alles is, dat de Koning thans in Vlaanderen overkomt als iemand die zijn politieke informatie uitsluitend put uit de Franstalige pers, *Le Soir*, *La Libre Belgique*, de Franstalige radio en de Franstalige televisie. Kortom, iemand die wezensvreemd staat tegenover de meerderheid van zijn onderdanen.

Dat is het gevolg van de stuntelige houding tot nog toe van de regering in heel deze geschiedenis.

Er leven in Vlaanderen enkele honderdduizenden die geen royalist zijn of geen republikein, die de zaak niet principieel stellen, die niet zozeer het Hof als instelling bekijken doch die de persoon van de Koning op zijn persoonlijke waarde wensen te beoordelen. Welnu, bij deze zeer talrijke groep, waartoe ik me zelf altijd heb gerekend, is de gewekte indruk ellendig, om geen erger woord te gebruiken.

Er is een tweede probleem dat scherp dient te worden gesteld. Men zegt en men leest deze week in een Vlaams weekblad dat « de kabinetschef van de Koning, een gewezen magistraat, naar de procureur heeft getelefoneerd, met het verzoek voortijdig de vijf Voer-onruststokers vrij te laten ».

Wat is daarvan aan ?

De heer Vandezande. — Dat is de waarheid !

De heer Jorissen. — Heeft de minister dit feit onderzocht ?

Het is niet meer de normale gang van zaken dat deze vijf personen die 's vrijdags voor de raadkamer dienden te verschijnen, 's woensdags vrijgelaten worden, enkele uren nadat de radio heeft bekendgemaakt dat hun benedeider Happart een privé-audiëntie kreeg van de Vorst langsheen een autoweg.

M. Lambiotte. — Vous répétez ce qu'a dit M. Vandezande.

De heer Jorissen. — Wij zitten hier in het Parlement, collega, en iedereen heeft het recht zijn mening te zeggen. Als u vindt dat « les Flamands sont des moutons », zoals u het daarstraks heeft geroepen, dan moet u dit hier maar komen zeggen. Uw Happart heeft in het Parlement een jonge stier binnengedreven enkele jaren geleden. Dat was zijn respect voor het Parlement. Achter deze neo-rexist staat u. Het is allemaal goed als het maar tegen de Vlamingen gericht is.

M. Lambiotte. — Ne vous excitez pas ! Vous donnez le mauvais exemple. En outre, l'interruption à laquelle vous faites allusion a été lancée par mon collègue M. Féaux.

De heer Jorissen. — Ook hier is het duidelijk dat de normale reactie in Vlaanderen moet zijn dat de procureur gehandeld heeft onder druk van wat gezien werd als koninklijke steun in het feit zelf van het onderhoud, ofwel nog onder rechtstreekse druk via een telefoon van het kabinet zelf.

Dat zijn de feiten, Mijnheer de Minister.

Er blijft de Voer zelf als grondgegeven. Het geval-Happart heeft dan toch het voordeel dat voor de eerste keer gans Vlaanderen in de bres springt voor de Voerstreek. Men begint zich daarbij in Vlaanderen grondig te bezinnen over akkoorden met de Franstaligen, omdat de Franstaligen praktisch geen enkel aangegaan akkoord kunnen eerbiedigen. Zij hebben dit niet gedaan te Brussel-Hoofdstad bij de verkiezing van de agglomeratieraad en het agglomeratieraadscollege. « Truquer le truquage », heette dat toen. Zij doen het niet in Komen en Moeskroen waar ze de taalwetten saboteren zoveel ze kunnen. Zij doen het niet te Brussel waar ze waar mogelijk de taalwetten ontduiken. Zij doen het niet in de gemeenten met faciliteiten waar zij de minderheid zijn en waar ze alles doen wat mogelijk is om hun imperialistische politiek te bedrijven.

En ze handelen niet alleen zo tegenover de Vlamingen. Hun landhonger en hun stelselmatige pogingen tot verfransing strekken ze ook uit tot de Duitstalige bevolking. Nog onlangs protesteerden de Duits-taligen terecht krachtig tegen de imperialistische pogingen om hen bij de gewestvorming in Wallonië onder te brengen, waar de genocide hen wacht. Dat is de bedoeling.

Vlaanderen zal de Franstaligen moeten gaan bekijken voor wat ze werkelijk zijn : onverbeterlijke imperialisten en taalracisten, die geen enkel aangegaan akkoord van taalgrensaftakening of van taalstatuut eerbiedigen.

M. Lambiotte. — Les racistes, on les trouve ailleurs.

De heer Jorissen. — Vlaanderen zal hen even onverbiddelijk moeten behandelen zoals zij dat zelf altijd gedaan hebben met de Vlaamse mens in Wallonië die nooit faciliteiten gekregen heeft. Wanneer hij durfde protesteren, dan werd zijn huis beschadigd of onderging hij zelf pesteringen.

M. Féaux. — Ils ne se sont jamais plaints.

De heer Jorissen. — Ze durfden niet ! En zo ze zich verzetten, werden ze behandeld zoals de Vlamingen steeds behandeld worden waar de Franstaligen het voor het zeggen hebben.

M. Lambiotte. — Vous n'avez jamais mis les pieds en Wallonie !

M. Féaux. — Vous ne connaissez pas les Wallons. Ils vous ont même donné un sénateur flamand.

De heer Jorissen. — Welke is uw houding ten aanzien van die senator in de Franse Cultuurraad ? U overtreedt daar de wet !

Wij vragen de minister een einde te maken aan de praktijken van goederenvernietiging en lijfelijke aanvallen op personen welke kenmerkend zijn voor de neo-rexistische bende van Happart. Zoniet, Mijnheer de Minister, maak u geen begoochelingen, dan zal het hard tegen hard gaan. Het Vlaams gebied is niet langer rijp om als imperialistische prooi te dienen voor neo-fascisten. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs, dans tout ce débat nous oublions peut-être un peu trop les Fouronnais eux-mêmes. Les Wallons sont très sensibles à la situation qui leur est faite.

Depuis que les Fourons ont été rattachés à la province du Limbourg, une grosse majorité de la population de cette région s'est toujours manifestée, lors des différentes élections, contre le statut qui lui était fait.

Il y a là une volonté clairement exprimée de sa part et on ne peut négliger, à ce point, le droit des gens. C'est là, finalement, la cause fondamentale des problèmes qui se posent. (*Exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

Mevr. Panneels-Van Baelen. — Zoals voor de Vlamingen in Brussel.

M. de Wasseige. — Les habitants des Fourons ne demandent qu'à vivre en paix. Mais, hélas ! il faut bien le constater, ils sont fréquemment harcelés...

M. Lambiotte. — Les promenades dominicales !

M. de Wasseige. — ... par de prétendus promeneurs. (*Vives exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

De Voorzitter. — Onderbreek niet, dan zal het debat kort kunnen worden gehouden.

M. de Wasseige. — Je le répète, les habitants des Fourons sont fréquemment harcelés par de soi-disant promeneurs; la télévision nous les a clairement montrés. (*Interruptions sur les mêmes bancs.*)

Il s'agit de milices privées et tout le monde sait qu'elles sont illégales et inconstitutionnelles dans ce pays de liberté. (*Exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

Nous ne pouvons l'admettre. On ne peut accepter la contrainte dans un pays de liberté et on ne peut non plus permettre que des promenades de ce genre créent un climat d'insécurité.

M. Van Ooteghem. — Les Flamands ne peuvent plus se promener, non ?

M. de Wasseige. — On présente M. Happart comme un dangereux terroriste ou comme un chef de bande. Je me demande vraiment si ceux qui le décrivent ainsi l'ont déjà rencontré. Moi je l'ai rencontré. Ce n'est ni un terroriste ni un chef de bande.

M. Van Ooteghem. — C'est un ange gardien !

M. de Wasseige. — Ce n'est pas non plus un raciste. (*Nouvelles exclamations sur les bancs de la Volksunie.*)

M. Jorissen. — C'est certainement un raciste !

M. Lambiotte. — Nous ne sommes pas en Afrique du Sud !

M. de Wasseige. — Il ne se promène en tout cas pas avec un casque ni avec un gourdin. (*Interruptions sur les bancs de la Volksunie.*)

Le gouvernement doit, bien entendu, maintenir l'ordre, mais surtout assurer un climat de sérénité. Tel est son rôle.

C'est peut-être aussi ce à quoi nous devons arriver, tous ensemble.

Vous devez adopter, Monsieur le Ministre, des solutions de bon sens. Il ne faut pas faire des Fourons un champ de bataille. Il existe d'autres terrains sur lesquels nous avons à nous rencontrer. Les Fourons me paraissent être un mauvais champ de bataille pour les uns et pour les autres. Mais surtout pour ceux qui doivent y vivre.

Il ne faut pas que des attitudes impérialistes — reprochées tout à l'heure à M. Happart — et venant de l'extérieur des Fourons, puissent y imposer une politique dont les habitants ne veulent pas.

De heer Maes. — In welke richting is de taalgrens altijd opgeschoven, naar boven of naar beneden ?

De heer Van Ooteghem. — De Voer behoort toch tot het Vlaamse land. De Vlamingen mogen toch wel in hun eigen land wandelen.

M. de Wasseige. — Ne perdons pas de vue les condamnations répétées de la Cour de justice européenne.

M. Jorissen. — Voulez-vous qu'on parle flamand sur la place Saint-Lambert ? Wie heeft dat gezegd : « Pas de flamand sur la place Saint-Lambert » ? Houdt dan uw handen af van de Voer !

M. de Wasseige. — Il faut alors se demander où l'on a entendu le « Walen buiten » ?

De heer Jorissen. — Als wij de baas spelen in Wallonië, zegt u ook « Vlamingen buiten », en u hebt gelijk. Ieder baas in eigen huis.

M. de Wasseige. — Je voudrais terminer...

M. Van Ooteghem. — Heureusement !

M. de Wasseige. — Je voudrais terminer en soulignant au ministre de l'Intérieur qu'il est urgent de prendre des mesures pour mettre fin

à l'activité illégale des milices dans les Fourons ou ailleurs. Il faut également prendre les mesures pour rétablir un climat de sérénité gravement compromis par les interventions extérieures. Je pense enfin qu'on ne peut rester ignorant des condamnations de la Cour européenne de justice, aux décisions de laquelle nous devons bien nous conformer un jour. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et sur divers autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Rik Vandekerckhove.

De heer Rik Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, de heer de Wasseige zal mij waarschijnlijk wel toestaan om namens de inwoners van mijn kiesomschrijving ook iets te zeggen. Wij doen daar in de Voer dikwijls dienstbetoon en wij kennen de toestand in deze streek zeker ook.

Mijnheer Toussaint, u hebt de geschiedenis van de Voer naar voor gebracht, maar ik wil ook op nog andere elementen wijzen.

Vóór 1962-1963 is het Nederlandstalig karakter van de Voerstreek eigenlijk nooit betwist. In 1946 heeft het Waals Congres, waar toch geen Vlamingen aanwezig waren, de Voerstreek in zijn ontwerp voor federale Grondwet, bij Vlaanderen gevoegd.

Later, in 1963, en nog eerder in het centrum-Harmel, was de Voerstreek bij het Nederlandstalig deel van het land gevoegd. Niemand heeft dat toen betwist.

Wanneer ik hier de opsomming zou geven van de vele Waalse sprekers die bij de behandeling van de wetten van 1962-1963 hetzelfde hebben verklaard, zou ik een lange lijst moeten maken.

U begrijpt dit aspect toch ook ! Het Vlaamse karakter is nooit betwist geweest. Het vraagstuk van de taal werd slechts gesteld bij de overheveling van de Voer naar Limburg. Nochtans, in onderling akkoord en met een grote parlementaire meerderheid en als onderdeel van één geheel — de heer Vandezande heeft het reeds gezegd, dat nadelig was voor Vlaanderen —, is het dat de Voerstreek naar Limburg is gekomen door de wetten van 1963.

Ik kan nog aannemen dat dit bij bepaalde inwoners van de Voer aanleiding gaf tot moeilijkheden en dat zij er niet meer akkoord gaan.

Mijn vraag is echter de volgende. Indien men in een democratisch geheel — men gebruikt zo graag het woord democratie — met iets niet akkoord gaat, dan neem ik aan dat men ijvert voor iets anders, op voorwaarde dat men het doet met wettige en met democratische middelen. Gebeurde dat ? Er was de invoering van de faciliteiten, waartegen langs Vlaamse kant veel protest is gerezen. Wij hebben gezien dat langs de faciliteiten om, en op een onwettige manier, het Franstalig onderwijs werd uitgebreid. Men heeft geen rekening gehouden met de wetsbepaling dat zestien ouders dat moeten vragen. Men heeft dit nooit nagegaan en geweigerd het te doen, ondanks herhaalde vragen, bijvoorbeeld van volksvertegenwoordiger Wirix indertijd.

In Remersdaal heeft men tegen de wet in vrije Franstalige kleuterklassen ondergebracht in gemeentelijke lokalen. Van de ene dag op de andere heeft men de Nederlandstalige gemeenteschool overgebracht in het Franstalig regime. En dan spreekt men hier zo graag over « les droits de l'Homme ». Waar waren die voor de Vlamingen ?

Men voert de strijd met onwettige middelen. Ik ben er zelf getuige van geweest dat een Molotov-cocktail werd gegooid in een Vlaamse apotheek in Voeren. Ik heb zelf meegemaakt dat ruiten werden kapotgeschoten op een avond dat ik een verkiezingstoespraak hield in Voeren.

Wat zijn onwettige middelen. Dat kan toch niet !

Waar zijn « les droits de l'Homme » wanneer de Franstaligen in de Voerstreek, maar soms ook in dit Parlement, de provinciale school, opgericht door de provincie Limburg in Voeren, in haar eigen gebied, een aanslag op de Voer noemen ?

U begrijpt dat het dan voor ons moeilijk wordt.

Ik wil er vooral op wijzen — en ik ben blij dat ook de heer Mesotten dit namens de CVP duidelijk heeft naar voor gebracht — dat u er niet aan moet denken de Voerstreek nog ooit uit de provincie Limburg te halen. Er is meer. Wanneer wij de geschiedenis van de Voerstreek nagaan en vaststellen in welke mate misbruik werd gemaakt van de faciliteiten, moet u eveneens begrijpen dat in Vlaanderen meer en meer weerzin ontstaat tegen elke formule die ook maar zweemt naar faciliteiten en inschrijvingsrecht. Ik verklaar vanaf dit spreekgestoelte dat het fout was van ons ooit aan dit inschrijvingsrecht kans van bestaan te hebben gegeven. Het misbruik dat daarvan kan worden gemaakt werd wellicht onderschat, omdat wij geloofden dat het mogelijk zou zijn in dit land een akkoord te bereiken tussen Franstaligen en Nederlandstaligen. U moet dat nog begrijpen hoe holklunkend het wordt in Vlaanderen, wanneer u spreekt van Vlaamse solidariteit ten opzichte van Wallonië als het erop aankomt onze centen te vragen. Dan moet u begrijpen dat in Vlaanderen meer en meer de vraag rijst of het nog ooit mogelijk zal zijn om een degelijk akkoord met de Franssprekenden te bekomen dat nageleefd wordt.

Meteen rijst dan ook de vraag of een « samenleven » nog mogelijk zal zijn. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, het moet mogelijk zijn het incident Happart en de ministeriële verantwoordelijkheid ter zake te bespreken zonder daarbij persoonlijk te worden of emotioneel te doen. Ik ben ervan overtuigd dat de leden van de Senaat een groot belang hechten aan de instandhouding van de Belgische Staat door onder meer een goed functioneren van de koninklijke instelling op de achtergrond van de pogingen die wij ondernemen om aan onze Staat een nieuwe structuur te geven. Ik neem aan dat dit ook een van de hoofdbekommelingen is van de regering.

De heer Jorissen. — Ik heb niet de indruk !

De heer De Bondt. — Ik wil hier niet vooruitlopen op de stemming over de moties die na deze interpellatie zullen worden ingediend, waarvan wij de uitslag trouwens bij voorbaat kennen.

De heer Jorissen. — Wij zijn niet zeker van uw stem.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Minister, ik richt mij persoonlijk tot u om erop te wijzen dat ik u vanop dit spreekgestoelte niet zal wegzenden. Ik ga u zelfs niet uitnodigen om ontslag te nemen. U weet dat ik u persoonlijk zeer genegen ben, maar of wij het graag hebben of niet, toch moet u zich afvragen om welke wijze uw ministeriële verantwoordelijkheid in het gedrag werd gebracht toen de ontvangst door de Koning van de heer Happart zulk een ruime weerklink heeft gevonden in het land. Of de reactie van de mensen juist is of onjuist laat ik in het midden. Wij zijn realist genoeg om in te zien dat die reactie fel was en dit in twee richtingen. Die reactie heeft gevolgen voor de instandhouding van de koninklijke instelling als basis van de werking van onze Staat. Zij heeft tevens gevolgen met betrekking tot de beoordeling van de titularis die politiek verantwoordelijk is in deze zaak.

Voor u, Mijnheer de Minister, zal het een belangrijk punt van ondervraging zijn om te weten of u in deze aangelegenheid geen andere conclusies moet trekken dan u tot nog toe gedaan heeft.

De heer Jorissen. — Ontslag nemen !

De heer De Bondt. — Vermits de heer Toussaint concrete vragen heeft gesteld aan de minister van Binnenlandse Zaken in verband met de plannen van de regering betreffende het al dan niet behouden van het Voerstatuut, vraag ik aan de minister te beoordelen of mijn lezing in het regeringsprogramma juist is.

Wanneer ik de verklaring van de Eerste minister juist heb geïnterpreteerd in verband met de feiten die hier vandaag worden besproken, houdt het regeringsprogramma geen enkele modaliteit in die aanleiding zou kunnen geven tot een wijziging van het taalstatuut van de gemeente Voeren.

M. le Président. — La parole est à M. Gramme, ministre.

M. Gramme, Ministre de l'Intérieur et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je voudrais d'abord faire une mise au point à titre personnel.

Ce n'est pas parce qu'un membre de cette assemblée entre au gouvernement qu'il a des motifs ou des excuses d'avoir du mépris pour le Parlement, mais je demande néanmoins au Sénat de comprendre que, dans le cas présent, lorsque le ministre de l'Intérieur est appelé à répondre au nom du gouvernement, il doit s'en tenir à ce qui est convenu avec ses collègues. C'est encore l'attitude que je me vois obligé d'adopter à la suite de l'interpellation de M. Toussaint. Celle-ci était adressée à trois membres du gouvernement. Je veux croire que chacun comprendra que, dans ma réponse, je m'en tiens au texte convenu entre les membres du gouvernement.

Aux différentes questions que m'a posées M. Toussaint, je voudrais apporter les précisions que voici.

Le 20 mai dernier, les néerlandophones ont organisé dans les Fourons une fête flamande, précédée d'une promenade. Les organisateurs en ont informé le bourgmestre, qui a pris les mesures nécessaires en vue du maintien de l'ordre. Les rencontres entre francophones et néerlandophones ont conduit à des incidents qui ont fait des blessés des deux côtés, mais surtout parmi les forces de l'ordre. Il a également été procédé à des arrestations. Conformément à ses attributions, le

bourgmestre a pris, plus tard dans le courant de la journée, une ordonnance de police en vue de prévenir tous nouveaux incidents. Les forces de l'ordre ont exécuté cette ordonnance. Après les incidents, cinq francophones ont fait l'objet d'une détention judiciaire, un mandat ayant été décerné contre eux par le juge d'instruction, mais ils furent relâchés trois jours plus tard. Le même jour a également eu lieu dans les Fourons un moto-cross organisé par les francophones. Cette fête s'est déroulée sans incident.

Une pétition a été remise au Roi par M. Happart. La remise de cette pétition a été suggérée par les forces de l'ordre de Verviers, de manière à réduire au maximum l'éventualité d'incidents durant les cérémonies. C'est donc dans ce souci et conformément à la tradition, qui veut que des pétitions puissent être remises au chef de l'Etat à l'occasion d'une visite royale, que cette suggestion a été faite et qu'elle a reçu l'assentiment du ministre de l'Intérieur.

Enfin, vous me demandez d'évaluer l'évolution du problème des Fourons de 1962 à ce jour. Il n'appartient pas au pouvoir exécutif d'apprécier la loi ou de la commenter, mais bien de la faire appliquer. Le Premier ministre a précisé clairement à la Chambre, le 30 mai dernier, que l'accord de gouvernement ne contient aucun engagement concernant une modification spécifique dans les Fourons. Il a également déclaré :

« Notre pays se trouve à la veille d'une réforme institutionnelle qui devra créer un cadre nouveau pour la coexistence pacifique des communautés et des régions.

» La Chambre et le Sénat ont été chargés en tant que Constituante d'une tâche importante suivant laquelle ils doivent mener à bien une réforme vitale pour l'avenir de notre pays. Ceci n'est possible que si cette réforme peut s'opérer dans un climat serein où l'esprit de dialogue et la volonté de collaboration l'emportent.

» Le gouvernement exprime la ferme volonté de mettre tout en œuvre pour assurer le calme dans les Fourons. Grâce à l'action préventive des autorités, on a évité de nouveaux affrontements.

» Le gouvernement continuera ses efforts dans ce sens et n'hésitera pas à prendre les mesures nécessaires pour maintenir l'ordre à l'égard de tous ceux qui ont envie de le troubler dans cette région.

» Il doit être entendu que le gouvernement a le devoir d'appliquer et de faire respecter la loi partout dans le pays. Il n'y a aucune raison pour qu'il n'en aille pas de même dans les Fourons. » (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à l'interpellateur.

M. M. Toussaint. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, rassurez-vous, je n'ai pas l'intention d'être long. Mais je ne peux pas ne pas répondre au ministre de l'Intérieur.

Il a pris des précautions oratoires que, sur le plan humain, et même sur le plan de la confraternité entre ministres et anciens ministres, je comprends fort bien. Mais il y a une limite à ces précautions. Vous deviez, Monsieur le Ministre, parler au nom du gouvernement. Ce n'est pas une raison suffisante pour se limiter à une déclaration qui ne répond guère à l'ensemble des questions posées, même dans ma note.

Vous avez donc, Monsieur le Ministre, décidé de répondre très partiellement. Je fais deux remarques et j'en aurai terminé. D'abord, c'est un truisme, au point de vue du fonctionnement de notre régime, de dire que nous respectons tous la loi. C'est clair. Mais nous sommes aussi ici pour modifier la loi. Sans quoi, la moitié de notre besogne serait pratiquement inexistante. On ne nous a jamais demandé, dans notre serment, autre chose que d'observer la Constitution. Mais nous pouvons changer une loi en fonction de certains événements. Cela, c'est ma remarque préliminaire.

La seconde touche beaucoup plus au fond.

Le but de mon interpellation, vous l'avez remarqué, et j'espère que vous en conviendrez, n'était pas de compliquer encore une situation suffisamment grave en elle-même. J'ai constaté, d'ailleurs sans regret, que l'interpellation venait aujourd'hui, c'est-à-dire quelques jours après les faits eux-mêmes. Mon but n'étant pas de provoquer un énervement supplémentaire, où que ce soit, je n'y ai vu aucun inconvénient; au contraire. Mais vous avez compris aussi, Monsieur le Ministre, qu'une grande question restait en suspens, celle qui est sous-jacente à l'ensemble de mon interpellation. Je dois dire clairement les choses.

Le gouvernement — c'est son droit — a décidé de ne pas répondre aujourd'hui à cette grande question. J'en prends acte. Je veux même bien aller plus loin : je ne vous le reproche pas de manière précise. Je ne m'attendais pas, pour être franc, à ce que vous arriviez à cette tribune avec une modification de la déclaration gouvernementale ou, tout d'un coup, avec un plan de paix communautaire.

La question reste posée. Ce que j'ai voulu faire, je le répète et j'insiste afin qu'aucune équivoque ne subsiste à la fin de cette interpellation, c'est que la question que je pose, je la pose à un gouver-

nement et qu'il appartiendra un jour à un gouvernement d'y répondre.
(Applaudissements sur les bancs libéraux.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Jorissen.

De heer Jorissen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal het de minister ten goede houden wanneer hij zegt dat zijn antwoord tenslotte niet van hem alleen komt. Dan zal ik maar de zaak verschuiven. Het blijkt dat hij inderdaad nog niet de mentaliteit heeft van sommige leden van de regering die zich zo vlot mogelijk van het Parlement afmaken en ons maar wat willen bezighouden. Wij willen een einde maken aan het misprijzen dat wij van partijvoorzitters hebben ondergaan en thans van sommige leden van de regering blijven ondergaan.

Mijnheer de Minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag, in verband met de verklaring van de Eerste minister, waaruit bleek dat wel de overhandiging van het verzoekschrift was gedekt maar niet het onderhoud dat de heer Happart met de Vorst heeft gehad. Wie dekt het dan wel?

Mijnheer de Minister, u hebt mij ook niet gezegd of het juist is of niet dat er een telefoontje is geweest van de kabinetschef van de Koning aan de procureur des Konings te Tongeren.

Ik heb nog een andere vraag. Men spreekt altijd over agressieve Vlaamse wandelaars, alsof men in een toeristisch gebied zoals de Voerstreek niet gezellig kan wandelen, maar men heeft het altijd over de Franstalige brave schaapjes van de heer Happart.

De heer Gramme, Minister van Binnenlandse Zaken en Institutionele Hervormingen. — Ik heb die woorden niet gebruikt.

De heer Jorissen. — Ik ga ermede akkoord dat u dat niet heeft gezegd, Mijnheer de Minister. Die woorden kwamen van anderen.

De Voorzitter. — Mag ik u verzoeken kort te gaan, Mijnheer Jorissen?

De heer Jorissen. — Het is maar een vraag, Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, indien u mij nu daarop niet kunt antwoorden, kan ik de vraag eventueel schriftelijk stellen.

Hoeveel gekwetste rijkswachters zijn er geweest door het optreden van Vlaamse wandelaars en hoeveel gekwetste rijkswachters zijn er geweest door het optreden van de brave schaapjes van de heer Happart?

Tenslotte, Mijnheer de Minister, hebben wij allen kunnen vaststellen hoe u zich van de eerste interpellatie heeft afgemaakt met een paar nietszeggende koele antwoorden die vrij beledigend klonken voor een lid van de Senaat en hoe u op de andere interpellatie door een Fransstalige een behoorlijk antwoord heeft gegeven. (Applaus op de banken van de Volksunie.)

De heer Vandezande. — Goed zo!

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De heer De Seranno heeft ingediend :

a) Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstellensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden;

b) Voorstel van organieke wet op de landinrichting.

M. De Seranno a déposé :

a) Proposition de loi modifiant la loi du 15 mars 1954 relative aux pensions de dédommagement des victimes civiles de la guerre 1940-1945 et de leurs ayants droit;

b) Proposition de loi organique de l'aménagement rural.

Ces propositions de loi zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront imprimées et distribuées.

Er zal later over hun inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

PROPOSITION — VOORSTEL

Dépôt — Indiening

M. le Président. — M. Roland Gillet a déposé une proposition de modification du règlement du Sénat afin de limiter la durée des discussions générales.

De heer Roland Gillet heeft een voorstel ingediend tot wijziging van het reglement van de Senaat om de duur van de algemene besprekingen te beperken.

Cette proposition sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Elle est renvoyée à la commission du règlement.

Het wordt verwezen naar de commissie voor het reglement.

COMMUNICATION DE M. LE PRESIDENT

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes?

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau. (Instemming.)

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

La liste de ces propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, zal als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van heden verschijnen.

Le Sénat se réunira mardi prochain, le 12 juin 1979, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw volgende dinsdag, 12 juni 1979, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 21 h 05 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 21 u. 05 m.)

ANNEXE — BIJLAGE

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

A. Proposition :

1. Tendat à instituer une commission d'enquête chargée d'étudier les problèmes posés par l'énergie nucléaire (de M. de Wasseige et consorts).

A. Voorstel :

1. Tot instelling van een onderzoekscommissie voor de studie van de problemen van de kernenergie (van de heer de Wasseige c.s.).

— Renvoi à la commission des Affaires économiques.

Verwezen naar de commissie voor de Economische Zaken.

B. Propositions de loi :

2. Modifiant l'article 8, § 2, 8°, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail (de M. Egelmeers et consorts);

B. Voorstellen van wet :

2. Tot wijziging van artikel 8, § 2, 8°, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (van de heer Egelmeers c.s.);

— Renvoi à la commission de l'Emploi, du Travail et de la Prévoyance sociale.

Verwezen naar de commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg.

3. Relative à l'interruption de grossesse et abrogeant les articles 350, 351, 352 et 353 du Code pénal (de M. Payfa et consorts);

3. Betreffende de zwangerschapsafbreking en tot opheffing van de artikelen 350, 351, 352 en 353 van het Strafwetboek (van de heer Payfa c.s.);

— Renvoi aux commissions réunies de la Justice et de la Santé publique et de la Famille.

Verwezen naar de verenigde commissies voor de Justitie en voor de Volksgezondheid en de Gezinszorg.

4. Relative à la vente de certains objets abandonnés (de M. Verbist);

4. Betreffende de verkoop van sommige achtergelaten voorwerpen (van de heer Verbist);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

5. Modifiant l'article 21 de l'arrêté du Régent du 10 février 1945 portant règlement général sur la comptabilité communale et l'article 77, 8°, de la loi communale (de M. van de Put);

5. Tot wijziging van artikel 21 van het besluit van de Regent van 10 februari 1945 houdende algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit en van artikel 77, 8°, van de gemeentewet (van de heer van de Put);

— Renvoi à la commission de l'Intérieur et de la Fonction publique.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en het Openbaar Ambt.

6. Accordant, pour la région wallonne, des primes pour l'achat de terrains destinés à la construction d'habitations à bon marché (de M. Neuray et consorts);

6. Houdende toekenning, voor het Waalse Gewest, van premies voor de aankoop van gronden bestemd voor het bouwen van goedkope woningen (van de heer Neuray c.s.);

— Renvoi à la commission des Travaux publics, de l'Aménagement du Territoire et du Logement.

Verwezen naar de commissie voor de Openbare Werken, de Ruimtelijke Ordening en de Huisvesting.

7. Portant statut de reconnaissance nationale en faveur des hommes de 16 à 35 ans qui ont répondu à l'ordre de rejoindre les centres de recrutement de l'armée belge le 10 mai 1940 (de M. Sweert et consorts);

7. Houdende toekenning van een statuut van nationale erkentelijkheid aan de mannen van 16 tot 35 jaar die het bevel hebben opgevolgd om zich op 10 mei 1940 bij het recruteringscentrum van het Belgisch leger te voegen (van de heer Sweert c.s.);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

8. Relative aux administrations des cultes et de la communauté philosophique non confessionnelle (de M. Lallemand et consorts);

8. Betreffende de besturen van de erediensten en de aconfessionele levensbeschouwelijke gemeenschap (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

9. Modifiant le chapitre VII du titre VII du Code pénal intitulé « Des outrages publics aux bonnes mœurs » (de M. Lallemand et consorts);

9. Tot wijziging van titel VII, hoofdstuk VII, van het Strafwetboek, betreffende de openbare schennis van de goede zeden (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

10. Modifiant la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique (de M. Lallemand et consorts);

10. Tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

11. Complétant l'article 507, deuxième alinéa, du Code pénal (de M. Lallemand et consorts);

11. Tot aanvulling van artikel 507, tweede lid, van het Strafwetboek (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

12. Modifiant l'article 19 de la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude (de M. Lallemand et consorts);

12. Houdende wijziging van artikel 19 van de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers (van de heer Lallemand c.s.);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

13. Modifiant la loi du 6 juillet 1964 relative à la Loterie nationale (de M. Coen et consorts);

13. Tot wijziging van de wet van 6 juli 1964 betreffende de Nationale Loterij (van de heer Coen c.s.);

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

14. Modifiant certains avantages actuellement prévus en faveur des handicapés (de M. Féris et consorts).

14. Houdende wijziging van sommige bestaande voordelen ten gunste van de minder-validen (van de heer Féris c.s.).

— Renvoi à la commission de l'Emploi, du Travail et de la Prévoyance sociale.

Verwezen naar de commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg.

578